

ความต้องการการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ของสวนลับประดุกเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

นายณัฐดนัย ก้องเอกภาพ

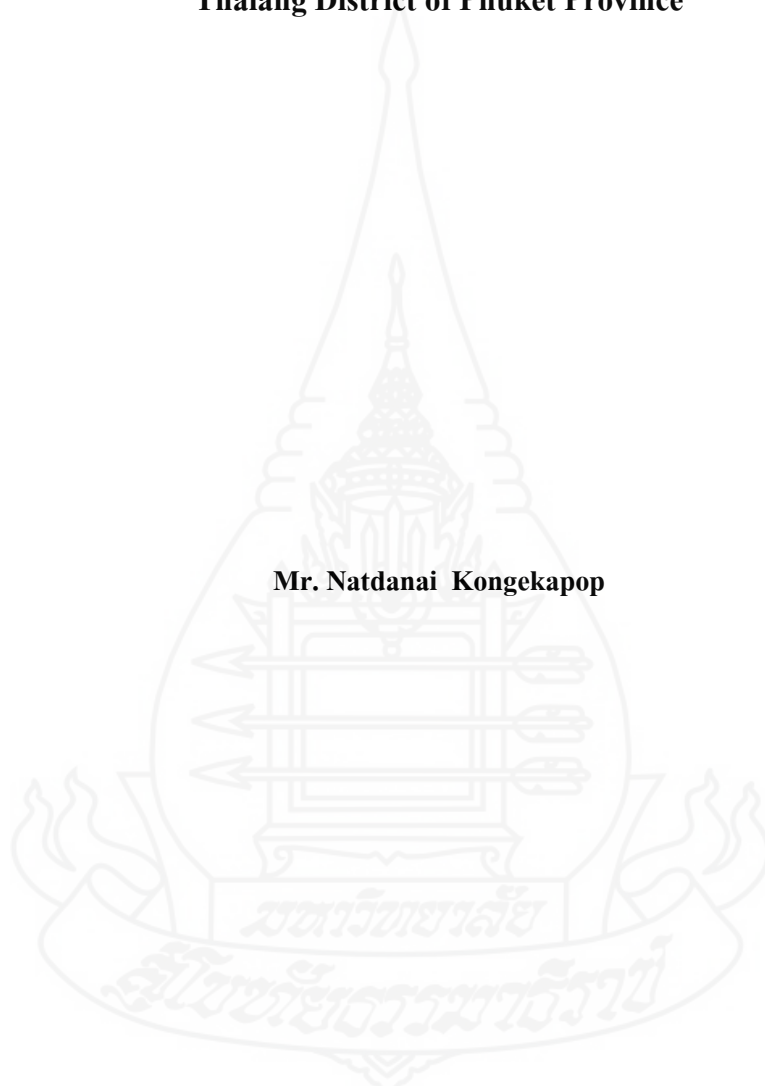

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2557

**Agro-Tourism Extension Needs for Phuket Pineapple Plantation in
Thalang District of Phuket Province**

Mr. Natdanai Kongekapop

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives

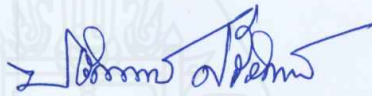
SukhothaiThammathirat Open University

2014

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความต้องการการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ของสวนสับปะรดภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต
ชื่อและนามสกุล นายณัฐคนัย ก้องเอกภพ
แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. จินดา ขลิบทอง
2. รองศาสตราจารย์ ดร. เบลูจมาศ อยู่ประเสริฐ

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2558

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ปรีชาติ ศรีวิวัฒน์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. จินดา ขลิบทอง)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เบลูจมาศ อยู่ประเสริฐ)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความต้องการการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของสวนสับปะรดภูเก็ต
อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

ผู้วิจัย นายณัฐคนัย ก้องเอกภพ รหัสนักศึกษา 2569001379

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. จินดา ขลิบทอง (2) รองศาสตราจารย์ ดร. เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ
ปีการศึกษา 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร 2) ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร 3) ความต้องการการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ 4) แนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต 36 ราย ผู้นำชุมชน 6 ราย ตัวแทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต 12 ราย รวมจำนวน 54 ราย ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ด้วยการสัมภาษณ์เกษตรกร และใช้แบบสอบถามผู้นำชุมชนและตัวแทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า 1) เกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 55.97 ปี ส่วนมากได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน พื้นที่ถือครองเฉลี่ย 24.14 ไร่ พื้นที่ปลูกสับปะรดเฉลี่ย 26.042 ไร่ ส่วนใหญ่เช่าพื้นที่หรือใช้พื้นที่สวนยางพาราของบุคคลอื่น ปริมาณผลผลิตสับปะรดเฉลี่ยต่อไร่เฉลี่ย 3.2 ตัน เกษตรกรส่วนใหญ่ ปลูกสับปะรดภูเก็ตแซมสวนยางพารา ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่เฉลี่ย 14,867.22 บาท รายได้เฉลี่ยต่อไร่เฉลี่ย 28,322 บาท เกษตรกรร้อยละ 58.3 มีความคิดเห็นว่าสวนสับปะรดภูเก็ตสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ 2) เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเด็น ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการอาหาร เครื่องดื่ม และของฝาก และที่พักแรม 3) เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมความรู้ในระดับปานกลาง ด้านความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ต้องการความรู้ทุกประเด็นในระดับปานกลางผ่านช่องทางเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรผู้นำ และอินเทอร์เน็ต ต้องการวิธีการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับปานกลาง จากการทัศนศึกษา การฝึกอบรม การประชุมกลุ่ม และการสาธิต 4) แนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ พัฒนาตัวเกษตรกรในด้านความรู้ ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็ง พัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในด้านความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้มีความพร้อมเพื่อรองรับการท่องเที่ยว จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีความหลากหลาย มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน ส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรประเภทแหล่งผลิตหรือพื้นที่เฉพาะทางการเกษตร และประชาสัมพันธ์สับปะรดภูเก็ตให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง

คำสำคัญ สับปะรดภูเก็ต การท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดภูเก็ต

Thesis title: Agro-Tourism Extension Needs for Phuket Pineapple Plantation in Thalang District of Phuket Province

Researcher: Mr. Natdanai Kongekapop; **ID:** 2569001379;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development)

Thesis advisors: (1) Dr. Jinda Khibthong, Associate Professor;

(2) Dr. Benchamas Yooprasert, Associate Professor; **Academic year:** 2014

Abstract

The purposes of this research were to study 1) socio-economic status of farmers, 2) farmers' knowledge of agro-tourism, 3) agro-tourism extension needs for Phuket pineapple plantation, 4) guidelines for developing pineapple plantation as agro-tourism destination.

The population in this study was a total of 54 persons comprising 36 pineapple farmers, six community leaders, 12 representatives of Local Administration Organization and representatives from relevant government agencies dealing with promotion of pineapple plantation tourist destination in Phuket Province. To obtain data, farmers were interviewed, community leaders and agency representatives were asked by using questionnaire. Data were analyzed by descriptive statistics including percentage, minimum value, maximum value mean, and standard deviation.

The research findings were as follows: 1) most of farmers were male with an average age of 55.97 years and completed primary education; the average number of family member was 4 persons, having the average occupied land 24.14 rai (1 rai = 1,600 square meters); the average pineapple plantation area was 26.042 rai mostly on rented land or in the para rubber plantation of other farmers; the average pineapple product was 3.2 ton per rai; most of farmers grew pineapple as intercropping in rubber plantation; the average pineapple production cost was 14,867.22 baht/rai; the average income was 28,322 baht/rai; 58.3% of them pointed out that pineapple plantation in Phuket Province could be developed as agro-tourism destination. 2) Most of farmers didn't have knowledge of agro-tourism particularly on type of agro-tourism, preparation for agro-tourism destination, facility management and agro-tourism activity, management of food, beverage, souvenir, and accommodation. 3) The farmers had required knowledge extension in agro-tourism at medium level in every aspects through the channel of the agricultural extensionist, agricultural leader, and internet. They also needed to know at medium level in the method to promote Phuket pineapple plantation as agro-tourism destination by study visit, training, focus group, and demonstration. Furthermore 4) the guidelines for developing Phuket pineapple plantation as agro-tourism destination included developing farmers' knowledge on agro-tourism, developing readiness and preparation to serve tourism, organizing diverse agro-tourism activities, integrating between public and private sector organization, promoting as agro-tourism destination, the type of production site or specific agricultural area and for making Phuket pineapple widely known.

Keywords: Phuket pineapple, Agro-tourism, Phuket Province

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “ความต้องการการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของสวนสับปะรดภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต” ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความรู้ที่ได้รับการประสิทธิ์ประสาทจากคณาจารย์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และบุคคลอีกหลายท่านที่ให้การสนับสนุน ซึ่งผู้วิจัยจะขอกล่าวในที่นี้ เพื่อเป็นการระลึกถึงด้วยความขอบพระคุณ

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา ขลิบทอง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม นางปาริชาติ ศรีวิวัฒน์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประธานการสอบ ที่ได้ให้คำแนะนำ และคณาจารย์อีกหลายท่าน ที่ได้กรุณาให้ความรู้ ข้อเสนอแนะ ติดตามการทำวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิดเสมอมา และตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาสาระของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ ชัดเจนในหลายประเด็น

ผู้วิจัย ขอขอบคุณเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอำเภอถลาง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ให้ความร่วมมือและให้ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับการสนับสนุนกำลังใจจากคุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัวที่คอยห่วงใยให้กำลังใจ นับเป็นสิ่งที่มีความค่าอย่างยิ่ง จนทำให้การวิจัยครั้งนี้ไปสู่ความสำเร็จ

ประโยชน์และคุณค่า อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะยังประโยชน์ต่อการศึกษาและการส่งเสริมการเกษตรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเกษตรกร คุณค่าและความดีอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแต่บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ พี่น้องเกษตรกร ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านไว้ ทั้งนี้ หากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้วิจัยขอน้อมรับไว้เพื่อแก้ไขปรับปรุงในโอกาสต่อไป ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

ณัฐดนัย ก้องเอกภพ

สิงหาคม 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
ทฤษฎีความต้องการ	7
แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร	9
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	12
ความเป็นมาของสับปะรดภูเก็ต	33
จังหวัดภูเก็ต	36
นโยบายและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับสับปะรด	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เกษตรกร	54
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น และตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว สวนสับปะรดภูเก็ต ในอำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต	78
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	86
สรุปการวิจัย	86
อภิปรายผล	94
ข้อเสนอแนะ	98
บรรณานุกรม	101
ภาคผนวก	105
ก แบบสัมภาษณ์เกษตรกร	106
ข แบบสอบถามผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนส่วนราชการ	115
ค เฉลยคำตอบประเด็นคำถามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร ผู้ปลูกสับปะรด	119
ประวัติผู้วิจัย	122

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1	เพศและอายุของเกษตรกร 54
ตารางที่ 4.2	ระดับการศึกษาของเกษตรกร และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน..... 55
ตารางที่ 4.3	พื้นที่ถือครองที่ดินทั้งหมด และพื้นที่ปลูกสับปะรดภูเก็ต 56
ตารางที่ 4.4	ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และสภาพการปลูกสับปะรดภูเก็ตของเกษตรกร 57
ตารางที่ 4.5	ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่และรายได้จากสวนสับปะรดภูเก็ต..... 58
ตารางที่ 4.6	สถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงในชุมชนของเกษตรกร 59
ตารางที่ 4.7	สิ่งอำนวยความสะดวกในสวนสับปะรดของเกษตรกร 61
ตารางที่ 4.8	ความคิดเห็นต่อการพัฒนาสวนสับปะรดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของเกษตรกร 61
ตารางที่ 4.9	ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด 63
ตารางที่ 4.10	ระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร 67
ตารางที่ 4.11	ความต้องการการส่งเสริมด้านความรู้ในการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ของเกษตรกร 68
ตารางที่ 4.12	ความต้องการความรู้ผ่านช่องทางการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของเกษตรกร 70
ตารางที่ 4.13	ความต้องการวิธีการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของเกษตรกร..... 73
ตารางที่ 4.14	สิ่งที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้สวนสับปะรดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตร ของเกษตรกร 76
ตารางที่ 4.15	ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของเกษตรกร 76
ตารางที่ 4.16	แนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของเกษตรกร 77
ตารางที่ 4.17	บทบาทหน้าที่และการประสานแผนงานนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวสวน สับปะรดภูเก็ตกับนโยบายของส่วนกลาง ของผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น และตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 79

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.18 ปัจจัยที่ทำให้สวนสับปะรดภูเก็ตในอำเภอกลางพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	80
ตารางที่ 4.19 ผลกระทบต่อชุมชนอำเภอกลางจากการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต	81
ตารางที่ 4.20 การปรับตัวต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต	82

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....4

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดภูเก็ต มีลักษณะเป็นเกาะที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทยตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของภาคใต้ในทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย และมีเกาะบริวาร 32 เกาะ รวมพื้นที่ทั้งสิ้น 543.034 ตารางกิโลเมตร หรือ 356,271.25 ไร่ เฉพาะเกาะภูเก็ต มีพื้นที่ 27 ตารางกิโลเมตร มีการแบ่งเขตการปกครองเป็น 3 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองภูเก็ต อำเภอกะทู้ และอำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ตเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเลที่มีชื่อเสียงในระดับโลก มีแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวมากมายหลายประเภท บนเกาะภูเก็ตมีจุดขายหลัก คือชายหาดและกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ โดยเฉพาะกิจกรรมบันเทิงนันทนาการและกีฬาทางน้ำ และการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับเกาะบริวารโดยรอบและเกาะในจังหวัดใกล้เคียง จากข้อมูลสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในภาคใต้ จำนวนนักท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตยังคงสูงเป็นอันดับ 1 ของภาคใต้โดยจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต ในปี พ.ศ. 2556 มีจำนวน 11,339,885 คน และรายได้จากการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตในปี พ.ศ. 2556 มีจำนวน 241,926.99 ล้านบาท (สำนักงานจังหวัดภูเก็ต, 2557)

เกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดภูเก็ตนิยมปลูกสับปะรดพันธุ์ภูเก็ตในระยะที่ปลูกยางพาราใหม่ เป็นการใช้พื้นที่ระหว่างร่องยางพาราให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ในขณะที่รอให้ต้นยางพาราโตก็สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตจากสับปะรดได้ และในพื้นที่แห้งแล้งเป็นดินทรายจากการทำเหมืองแร่ในอดีต ก็สามารถพัฒนาพื้นที่นำมาปลูกสับปะรด นำผลผลิตขายเป็นผลไม้สด เป็นที่นิยมรับประทานมากเพราะหวานกรอบเนื้อแน่น พื้นที่ปลูกสับปะรดภูเก็ตจะมีมากน้อยในแต่ละปีขึ้นอยู่กับพื้นที่ปลูกสวนยางพาราใหม่ ซึ่งในปัจจุบันพื้นที่สวนยางพาราใหม่น้อยมากส่งผลให้พื้นที่ปลูกสับปะรดภูเก็ตลดน้อยลงตามไปด้วย ปัจจุบันสับปะรดภูเก็ตมีพื้นที่ปลูก จำนวน 2,122 ไร่ ผลผลิตรวม 10,153.77 ตัน

สับปะรดภูเก็ตเป็นพืชเอกลักษณ์ของจังหวัดภูเก็ตมีศักยภาพที่จะพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอนาคตได้ ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. 2556-2559 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและสร้างความ

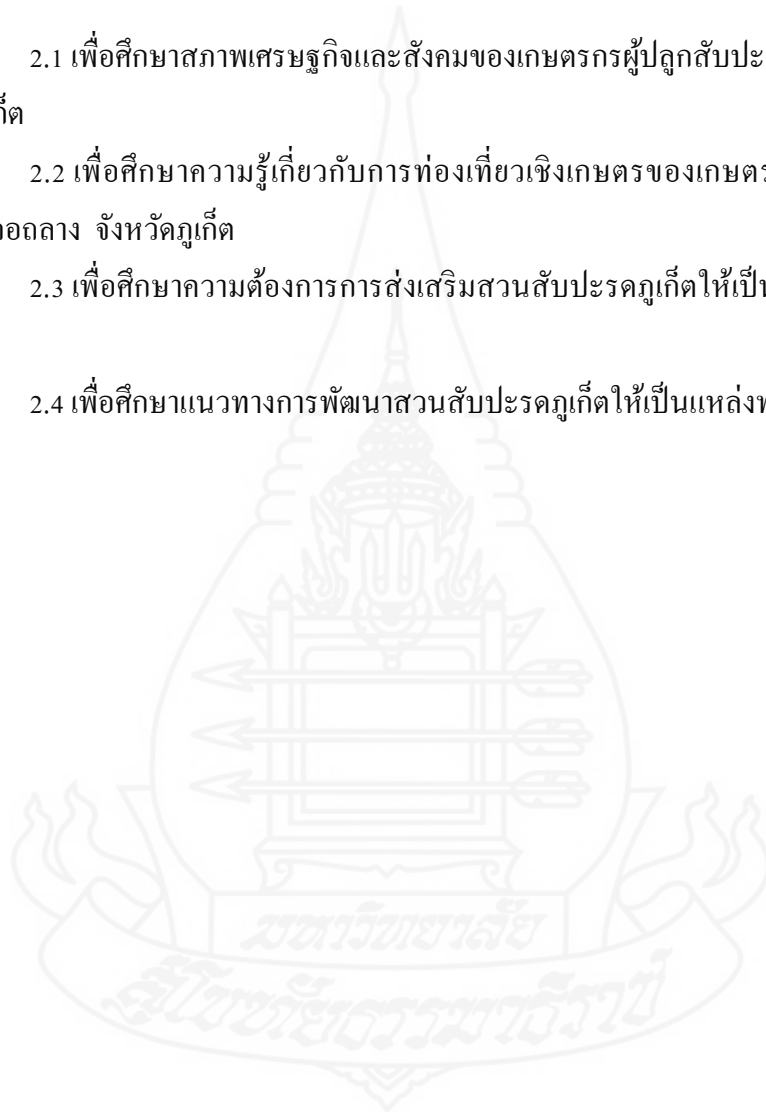
เข้มแข็งของเกษตรกรและภาคเกษตร ด้านเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรและความยั่งยืนของภาคเกษตร ส่งเสริมระบบเกษตรกรรมในการสร้างความมั่นคงและยั่งยืนของภาคเกษตรเพื่อให้เกิดความมั่นคงในการประกอบอาชีพการเกษตรควบคู่กับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นฐานการผลิตของภาคเกษตรได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศหรือสถานการณ์ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นได้โดยส่งเสริมการทำเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการเกษตรให้เหมาะสมกับตัวเกษตรกร ศักยภาพของพื้นที่ และสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนในรูปแบบต่างๆ เช่น เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ และวนเกษตร ส่งเสริมการเกษตรในชุมชนเมือง การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการฟาร์ม (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2556) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวมาตรฐานสากล ของแผนพัฒนาจังหวัดภูเก็ตอีกด้วย (สำนักงานจังหวัดภูเก็ต, 2557)

ปัจจุบัน เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ตได้รับการสนับสนุนด้านองค์ความรู้ตั้งแต่กระบวนการผลิตจนถึงการตลาดจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง สับปะรดที่ผลิตได้มีคุณภาพและมาตรฐาน มีความแตกต่างกับสับปะรดจากแหล่งอื่นอย่างชัดเจน ในเรื่องความกรอบและหอมเป็นพิเศษ แกนผลกรอบจึงสามารถรับประทานได้ทั้งผล เป็นที่ต้องการของตลาด ซึ่งลักษณะเด่นดังกล่าวเกิดจากความพิเศษเฉพาะของพื้นที่ ลักษณะสภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดภูเก็ต และภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต ซึ่งมีองค์ความรู้และประสบการณ์ในการปลูกสับปะรดภูเก็ต จังหวัดภูเก็ตจึงได้ขอขึ้นทะเบียนสับปะรดภูเก็ต เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 ซึ่งกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ประกาศรับขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ “สับปะรดภูเก็ต” เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2552 เลขที่คำขอ 50/00042 ทะเบียนเลขที่ สช 52/00031 ทำให้สับปะรดภูเก็ตที่ผลิตโดยภูมิปัญญาของเกษตรกรจังหวัดภูเก็ตภายใต้ทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดภูเก็ตได้รับการคุ้มครอง แต่เนื่องจากสับปะรดภูเก็ตไม่ได้มีผลผลิตตลอดทั้งปี บางช่วงที่ผลผลิตมีปริมาณน้อยจึงมีราคาสูง แต่ในช่วงที่ผลผลิตมีปริมาณมากราคาจะต่ำ ซึ่งในช่วงที่ราคาสับปะรดตกต่ำเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดจะมีรายได้ลดลง สร้างความเดือดร้อนให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดเป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการศึกษาความต้องการการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของสวนสับปะรดภูเก็ต อำเภอดอนสัก จังหวัดภูเก็ตเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้บุคคลทั่วไปรู้จักสับปะรดภูเก็ต เป็นทางเลือกในการเพิ่มมูลค่า สร้างงาน สร้างรายได้ก่อให้เกิดความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรรมให้แก่

เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ตและชุมชนโดยรอบนอกเหนือจากการขายสับปะรดภูเก็ตเป็นผลสดเพื่อบริโภคเพียงอย่างเดียว

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต อำเภอดงจังหวัดภูเก็ต
- 2.2 เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต
- 2.3 เพื่อศึกษาความต้องการการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 2.4 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1. **ขอบเขตเชิงเนื้อหา** การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วยเนื้อหา ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจและสังคม ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ความต้องการการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และแนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

4.2 **ขอบเขตเชิงพื้นที่** การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษาสวนสับปะรดภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยคำถามปลายปิดและปลายเปิดกับเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 54 คน

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 **เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด** หมายถึง เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต ในอำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

5.2 **สวนสับปะรดภูเก็ต** หมายถึง พื้นที่แปลงปลูกสับปะรดพันธุ์ภูเก็ต ซึ่งกำหนดขอบเขตพื้นที่ปลูกเฉพาะในอำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

5.3 **การท่องเที่ยวเชิงเกษตร** หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการเรียนรู้และเข้าใจในธรรมชาติ วัฒนธรรมที่เกิดจากการเกษตร ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่มีการนำเอาฐานทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับท้องถิ่น

5.4 **ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร** หมายถึง องค์ความรู้ และความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต

5.5 **การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร** หมายถึง การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว การให้บริการ การปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การประสานงานการตลาด การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และรายได้จากการท่องเที่ยว

5.6 **ความพร้อมของสวนสับปะรดภูเก็ต** หมายถึง ความพร้อมของสวนสับปะรดภูเก็ตในด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว

5.7 ความต้องการการส่งเสริม หมายถึง ความต้องการส่งเสริมด้านความรู้ ช่องทางการส่งเสริม และวิธีการส่งเสริม ของเกษตรกร เพื่อพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

5.8 ช่องทางการส่งเสริม หมายถึง สื่อหรือตัวกลางในการนำความรู้ไปสู่เกษตรกร ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

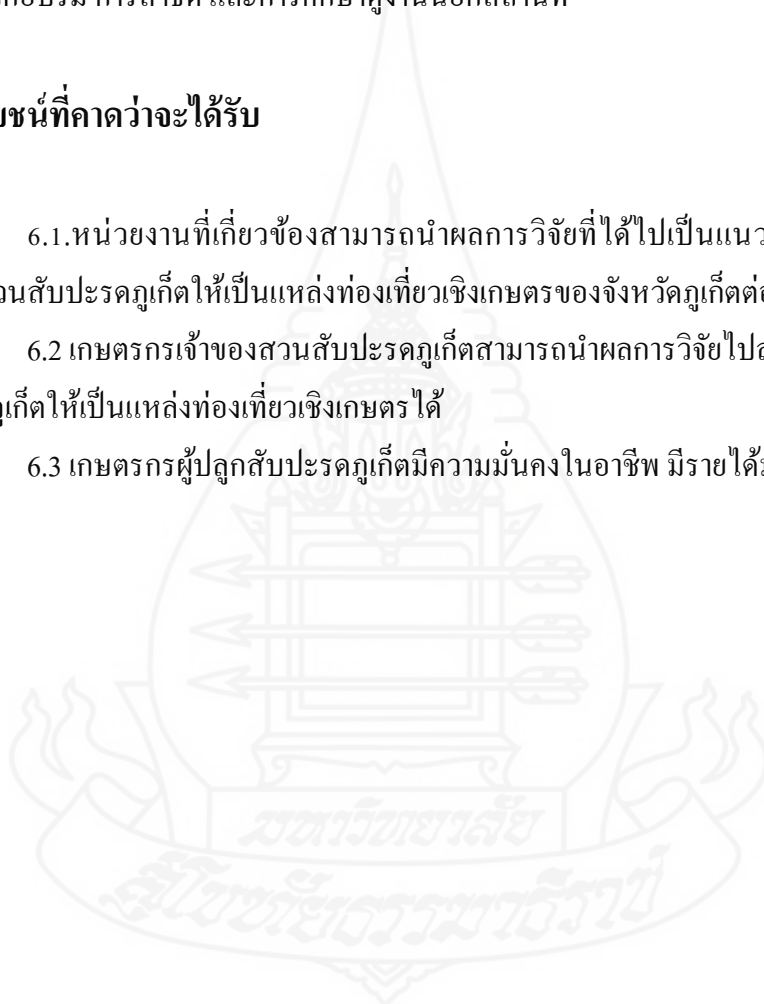
5.9 วิธีการส่งเสริม หมายถึง วิธีการที่ใช้ในการส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ การประชุมกลุ่ม การฝึกอบรม การสาธิต และการศึกษาดูงานนอกสถานที่

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1.หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดภูเก็ตต่อไป

6.2 เกษตรกรเจ้าของสวนสับปะรดภูเก็ตสามารถนำผลการวิจัยไปสร้างและพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้

6.3 เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ตมีความมั่นคงในอาชีพ มีรายได้มากขึ้น คุณภาพชีวิตดีขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ความต้องการการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของสวน สับปะรดภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่ง แยกออกเป็นประเด็นการศึกษาได้ ดังนี้

1. ทฤษฎีความต้องการ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร
3. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
4. ความเป็นมาของสับปะรดภูเก็ต
5. จังหวัดภูเก็ต
6. นโยบายและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับสับปะรด
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีความต้องการ

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการพบว่า มีแนวคิด ดังนี้

Maslow (1970) อ้างถึงใน ทศพล ถาวร (2554, น. 12-14) กล่าวถึงสมมติฐานด้านความต้องการของมนุษย์ว่า บุคคลจะมีความต้องการไม่สิ้นสุด โดยเมื่อความต้องการหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้ว ก็จะลดแรงขับต่อพฤติกรรมลง และจะมีความต้องการในลำดับขั้นที่สูงขึ้น โดยที่ Maslow ได้แบ่งลำดับขั้นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ออกเป็น 5 ชั้น คือ ความต้องการด้านร่างกาย ความต้องการด้านความปลอดภัย ความต้องการด้านสังคม ความต้องการการยกย่อง และ ความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต โดยจัดลำดับความสำคัญจากระดับต่ำไปยังระดับสูง โดย บุคคลจะแสวงหาความต้องการระดับต่ำก่อน เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองแล้ว บุคคลจะแสวงหาความต้องการในระดับที่สูงขึ้นต่อไป ถ้าความต้องการในระดับต่ำยังไม่ได้รับการตอบสนอง ความต้องการนั้นจะยังคงอยู่ สามารถอธิบายรายละเอียดของความต้องการในระดับ ต่างๆ ได้ดังนี้

1.1 ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นระดับความต้องการขั้นแรก ซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐานและเป็นความต้องการเพื่อให้ชีวิตอยู่รอด ประกอบด้วยอากาศ น้ำ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค การพักผ่อน และความต้องการทางเพศ ซึ่งความต้องการทั้งหมดนี้เป็นความต้องการตามธรรมชาติของร่างกาย ถ้าความต้องการเหล่านี้ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอแล้ว บุคคลจะมีความต้องการในระดับสูงขึ้นไป

1.2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) จะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองแล้ว ในขั้นนี้บุคคลจะต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม ความต้องการความปลอดภัยทางกาย เช่น ความมีระเบียบ ความมั่นคง ความคุ้มครอง ความต้องการมีสุขภาพดี ความต้องการเหล่านั้นทำให้เกิดสภาพแรงงาน ความต้องการในบริการต่างๆ มากมาย เช่น การประกันชีวิต การดูแลรักษาความปลอดภัย การออมทรัพย์ การศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ เป็นต้น

1.3 ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เป็นความต้องการด้านความรักความอบอุ่น มิตรภาพ ความรู้สึกที่ดีต่อกัน การมีส่วนร่วม และการยอมรับของสังคม ความต้องการด้านสังคม ก่อให้เกิดการซื้อ เพื่อให้สังคมยอมรับตนเอง ตัวอย่างเช่น เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ สินค้า แฟชั่นต่างๆ การเป็นสมาชิกสโมสรหรือสมาคมต่างๆ เป็นต้น

1.4 ความต้องการการยกย่อง (Esteem Needs) เป็นความต้องการที่เกิดจากแรงกระตุ้นทั้งภายในและภายนอก เพื่อสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นใจแก่ตนเอง ความต้องการที่เกิดจากภายในจะสะท้อนถึงความต้องการของแต่ละบุคคลเพื่อการยอมรับส่วนตัว ส่วนความต้องการภายนอกจะเป็นความต้องการเพื่อการยกย่อง การมีชื่อเสียง และการเคารพนับถือจากบุคคลอื่น

1.5 ความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต (Self-actualization Needs) หรือความพึงพอใจส่วนตัว (Self-fulfillment) เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะตอบสนองศักยภาพของตนด้วย ทุกสิ่งที่เขามีความสามารถและมีความต้องการจะเป็น เช่น ผู้ที่เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองมีความสามารถและต้องการจะเป็นนายกรัฐมนตรี นักกีฬาทีมชาติมีความสามารถและต้องการเป็นนักกีฬาเหรียญทองโอลิมปิก เป็นต้น

นอกจากความต้องการ 5 ขั้นตอนที่กล่าวมาแล้ว Maslow ได้จำแนกความต้องการอื่นๆ ที่สำคัญออกเป็นอีก 2 ชนิด คือ

1) **ความต้องการด้านสุนทรียภาพ (Aesthetic Needs)** เป็นธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนที่ชอบความสวยงามและความรื่นรมย์ต่างๆ เพื่อความผ่อนคลายและสร้างความสุขให้ตนเอง ซึ่งการรับรู้ถึงความสวยงามหรือความสุนทรีย์ของบุคคลจะมีความแตกต่างกันตามพื้นฐานของความคิด

และวัฒนธรรมของบุคคล บุคคลย่อมเลือกสิ่งที่สามารถสร้างสุนทรียภาพให้แก่ตนเองได้มากกว่า ก่อนสิ่งทีสร้างสุนทรียภาพได้น้อยกว่า

2) *ความต้องการในการอยากรู้อยากเห็น (Curiosity Needs)* เราสามารถกล่าวได้ว่า มนุษย์เกิดมาพร้อมกับความอยากรู้อยากเห็น เช่น เด็กเล็กจะสงสัยและแหงนนิ้วลงไปนรุ คนดูรูป ด้านหนึ่งมักจะพลิกคู่อีกด้านหนึ่งด้วย เป็นต้น ซึ่งการอยากรู้อยากเห็นหรือความสงสัยจะก่อให้เกิด การทดลองและการค้นพบทฤษฎีมากมายที่มีคุณค่า ความอยากรู้อยากเห็นเป็นเรื่องธรรมชาติ ไม่ เพียงแต่เฉพาะมนุษย์เท่านั้น สัตว์อื่นอีกหลายประเภทที่มีความอยากรู้อยากเห็น จะเห็นได้ว่าความ ต้องการอยากรู้อยากเห็นจะสร้างความงูใจให้พยายามเสาะหาความจริง

2.แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร

2.1 ความหมายของการส่งเสริมการเกษตร

พจนานุกรม อังกลีทซ์ (2556, น. 4-12) อธิบายว่า การส่งเสริมการเกษตร หมายความ ถึง กระบวนการพัฒนาความรู้ของเกษตรกรจากการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมผสมผสานกับภูมิ ปัญญาท้องถิ่น เพื่อมุ่งพัฒนาผลผลิตที่เหมาะสมกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ก่อให้เกิดการพัฒนา รายได้ เศรษฐกิจ ทำให้ชีวิตครอบครัวเกษตรกร อยู่พอดี กินพอดี และมีความสุขอันเป็นผลต่อการ พัฒนาชุมชน

2.2 วิธีการส่งเสริมการเกษตร

2.2.1 ประเภทของวิธีการส่งเสริมการเกษตร

พจนานุกรม อังกลีทซ์ (2556, น. 4-39-4-42) อธิบายว่า วิธีการส่งเสริม การเกษตรโดยอิงบุคคลเป้าหมายเป็นเกณฑ์ (Number of Target Population Oriented) มีดังนี้

1) วิธีการส่งเสริมแบบบุคคลต่อบุคคล (Individual Method) เป็นการ ส่งเสริมโดยการให้เกษตรกรหรือบุคคลผู้รับการถ่ายทอดความรู้ ได้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นอิสระ การถ่ายทอดความรู้ไปสู่เกษตรกรโดยตรงเป็นรายบุคคล จะทำให้ผู้รับความรู้มีโอกาสโดยตรงที่ จะปฏิสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมหรือนักวิชาการผู้ถ่ายทอด ทำให้เกิดความสนใจ เชื่อมั่น และ เรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เป็น โอกาสที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสามารถจะรับรู้ข้อมูลปัญหา ตลอดจนรับ ภูมิปัญญาของเกษตรกรกลับมาพิจารณาในกระบวนการส่งเสริมได้ ในวิธีการแบบนี้พบว่ามีหลาย วิธีและเทคนิคที่นิยมใช้กันมาก ได้แก่ การเยี่ยมไร่นาและบ้านของเกษตรกร เกษตรกรผู้รับการ ส่งเสริมมาติดต่อที่สำนักงาน การติดต่อทางโทรศัพท์ การติดต่อกันทางจดหมายส่วนตัว และการ ติดต่อย่างไม่เป็นทางการ

2) วิธีการส่งเสริมโดยกลุ่มบุคคล (Group Method) การส่งเสริมแก่กลุ่มบุคคลจะให้ผลดีในการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของผู้รับการส่งเสริม จากชั้นสนใจ ไปสู่การทดลองทำดู และหากเป็นที่พอใจของกลุ่มแล้ว สมาชิกส่วนใหญ่ในกลุ่มก็อาจก้าวไกลไปถึงขั้นยอมรับเลขก็ได้ การส่งเสริมแบบกลุ่มสามารถจะพิจารณาวิธีการที่มีประสิทธิภาพ และนิยมใช้มาก ได้แก่ การประชุมกลุ่ม การฝึกอบรมการสาธิตและ การศึกษาดูงานนอกสถานที่

3) วิธีการส่งเสริมแบบมวลชน (Mass Method) การส่งเสริมแบบมวลชนโดยสื่อสารมวลชน จะช่วยในการส่งเสริมเผยแพร่นวัตกรรม ให้ประชาชนได้ทราบว่าได้มีสิ่งนั้นๆ เกิดขึ้นแล้วและก็มีอยู่ บางคนอาจสนใจที่จะศึกษาหารายละเอียดเพิ่มเติมอีก ซึ่งในขั้นนี้สื่อมวลชนก็ยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ดี และใช้กับคนมากๆ ได้อย่างกว้างขวางได้แก่ เอกสารหรือสิ่งพิมพ์เผยแพร่ ภาพโฆษณาหรือโปสเตอร์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ การจัดนิทรรศการ

2.2.2 ประเภทของสื่อที่ใช้ในการส่งเสริมการเกษตร

สื่อประเภทต่างๆ ที่ใช้ในการส่งเสริมการเกษตรนั้น สรุปจาก กมลรัฐ อินทรทัศน์ (2553, น. 8-13) ดังนี้

1) **สื่อบุคคล** นับเป็นสื่อที่ยังคงทรงอิทธิพลต่อการติดต่อสื่อสาร และการถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเกษตรมาตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะสื่อและช่องทางในการเผยแพร่เทคโนโลยีการเกษตรมักขึ้นอยู่กับบุคคลเป็นหลักมากกว่าการใช้สื่อประเภทอื่นๆ เช่น การส่งข้อมูลข่าวสารหรือเทคโนโลยีการเกษตรผ่านผู้เชี่ยวชาญ ผ่านผู้นำชุมชน ผ่านผู้ใหญ่บ้าน ผ่านเกษตรตำบล ผ่านนักส่งเสริมการเกษตร ผ่านเกษตรกรที่เป็นกลุ่มก้าวหน้าหรือเกษตรกรผู้นำ

2) **สื่อกิจกรรม** เป็นสื่อที่มีความหลากหลายและยืดหยุ่นในตัวสูง เพราะเป็นสื่อที่ประกอบด้วยกิจกรรม และกระบวนการต่างๆ ที่มุ่งเน้นสู่จุดประสงค์ที่หลากหลายแตกต่างกันไป เช่น กิจกรรมเพื่อนำไปสู่การชักจูงใจ หรือการโน้มน้าวใจเกี่ยวกับการเปิดรับเทคโนโลยีการเกษตร

3) **สื่อชุมชน** ในที่นี้หมายถึงสื่อประเภทต่างๆ ที่สมาชิกในชุมชนใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันและกันภายในชุมชนของตนเอง

4) **สื่อมวลชน** เป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเกษตรกรที่เป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นการใช้สื่อประเภท สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่อหนังสือพิมพ์ ฯลฯ

สื่อประเภทต่างๆ ภายใต้ระบบของสื่อมวลชนที่นักส่งเสริมการเกษตรมักจะใช้เพื่อเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมการเกษตรสู่เกษตรกร มักจะประกอบด้วยสื่อประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(1) **สื่อวิทยุโทรทัศน์** หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า สื่อโทรทัศน์นับว่าเป็นสื่อที่พัฒนาขึ้นมาภายหลังสื่อวิทยุ และเป็นสื่อที่เคยได้รับความนิยมเป็นอันดับ 2 รองจากสื่อวิทยุ แต่เนื่องในปัจจุบันที่สื่อประเภทนี้มีราคาถูกลงประกอบกับเทคโนโลยีที่มีการพัฒนามากยิ่งขึ้นทำให้เกษตรกรหรือชุมชนทั่วไปสามารถที่จะมีสื่อประเภทนี้ไว้ในครอบครองได้ และจึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้จำนวนของเกษตรกรที่รับสื่อโทรทัศน์สูงมากยิ่งขึ้น จนใกล้เคียงหรือมากกว่าสื่อวิทยุในปัจจุบัน

(2) **สื่อวิทยุกระจายเสียง** ตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน เกษตรกรเป็นกลุ่มที่นิยมฟังรายการวิทยุค่อนข้างมาก และวิทยุเป็นสื่อในการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับความนิยมมากในทุกประเทศ ถึงแม้ว่าในปัจจุบัน จะเป็นยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศก็ตาม สื่อวิทยุกระจายเสียงมีลักษณะเฉพาะ คือ เป็นสื่อที่สามารถส่งสารได้อย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ และมีต้นทุนในการผลิตที่ไม่สูงนัก กอปรกับทักษะที่ใช้ในการผลิตก็ไม่ซับซ้อนมาก สื่อนี้มีข้อจำกัดตรงที่เป็นสื่อที่สามารถถ่ายทอดได้เพียงแต่เสียง ผู้ฟังไม่สามารถอ่านข้อความหรือไม่สามารถเห็นภาพได้

(3) **สื่อสิ่งพิมพ์** โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น ฟาร์มแม็กกาซีน ไปสเตอร์ เอกสารแนะนำ เอกสารแผ่นพับ ฯลฯ พบว่าเป็นสื่อที่เกษตรกรใช้กันมากที่สุดในการที่จะค้นหาเกี่ยวกับข้อมูลเชิงเทคนิค เชิงวิชาการ หรือข้อมูลที่มีลักษณะเฉพาะ หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรที่ทันสมัยที่สุด หรือล่าสุด

(4) **สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร** บางครั้งเราเรียกสื่อประเภทนี้ว่า สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น สื่ออินเทอร์เน็ต สามารถรับส่งข้อมูลได้หลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นภาพ เสียง ฯลฯ รวมทั้งสามารถค้นหาข้อมูลจากที่ต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว

กล่าวโดยสรุป ช่องทางการส่งเสริมการเกษตรหรือสื่อ ประกอบด้วยสื่อบุคคล สื่อวิทยุ และสื่อโทรทัศน์ วิธีการส่งเสริมการเกษตร ประกอบด้วย การประชุมกลุ่ม การฝึกอบรม การสาธิต และการศึกษาดูงานนอกสถานที่

3. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากการทบทวนวรรณกรรมได้พบว่าแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สรุปลงได้ดังนี้

3.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ราณี อธิชัยกุล (2556, น. 1-8) อธิบายว่าการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism) หมายถึง รูปแบบการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นกิจกรรมการเกษตร การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยว ในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ด้านการเกษตรและวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ทั้งวิถีชีวิตดั้งเดิมจนถึงการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดการเรียนรู้มาทำให้เกิดประโยชน์ก่อให้เกิดรายได้ต่อชุมชนและเกษตรกร รวมทั้งการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนและผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อม

นาฏสุดา เชนนะสิริ (2555, น. 67-68) อธิบายว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การที่นักท่องเที่ยวเดินทางจากสถานที่พำนักอาศัยปกติไปยังแหล่งการเกษตร โดยใช้ยานพาหนะในการเดินทางอย่างใดอย่างหนึ่งตามเส้นทางคมนาคมทางบก ทางน้ำ หรือทางอากาศ เพื่อเยี่ยมชมกิจกรรมการเกษตรต่างๆ และอาจเข้าร่วมทำกิจกรรมนั้นด้วยก็ได้ ทั้งนี้นักท่องเที่ยวอาจพักค้างคืนอยู่ที่แหล่งการเกษตรก่อนเดินทางกลับได้แต่ต้องใช้เวลา (ต่อเนื่องกัน) ไม่เกิน 1 ปี ในแต่ละครั้ง

กล่าวโดยสรุปแล้ว การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นกิจกรรมทางการเกษตร ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาสัมผัสวิถีชีวิตของเกษตรกร เพื่อเรียนรู้และศึกษาประสบการณ์ด้านการเกษตร มีการเข้าเยี่ยมชมกิจกรรมทางการเกษตรและอาจร่วมทำกิจกรรมนั้นด้วยก็ได้ เช่น การชมสวน ไร่ นา หรือฟาร์ม การร่วมปฏิบัติทางการเกษตร การชิมผลผลิตทางการเกษตร การจำหน่ายผลผลิต ผลิตภัณฑ์ และของที่ระลึก และการพักค้างคืนอยู่ที่แหล่งเกษตร โดยเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรกับนักท่องเที่ยวได้ประโยชน์ร่วมกัน ได้แก่ ความเพลิดเพลิน องค์ความรู้ การรักษาสุขภาพ และรายได้จากการท่องเที่ยว เป็นต้น

3.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ราณี อธิชัยกุล (2556, น. 1-8) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีองค์ประกอบที่สำคัญเช่นเดียวกันการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นอยู่ 3 ส่วน โดยสรุป คือ

1) *ทรัพยากรการท่องเที่ยวการเกษตร* คือ ทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตผลผลิตทางการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น แสงแดด ดิน น้ำ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ เป็นต้น หรือสิ่งที่สร้างสรรค์โดยมนุษย์ เช่น เครื่องมือทางการเกษตรต่างๆ เทคโนโลยีการเกษตร

เป็นต้น รวมทั้งการจัดงานเทศกาล ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เพื่อให้ความรู้และเพื่อขาย ผลผลิตทางการเกษตร

2) *ตลาดการท่องเที่ยว* เนื่องจากตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นตลาดการท่องเที่ยวเฉพาะ (niche market) จึงทำให้การจัดการด้านการตลาดมีลักษณะที่เจาะจงเฉพาะกลุ่ม โดยต้องเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจกิจกรรมทางการเกษตร ต้องการที่จะเรียนรู้ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น นักการตลาดจึงจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ และทำการตลาดเจาะเฉพาะนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจด้านนี้

3) *บริการทางการท่องเที่ยว* ในด้านที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น ที่พัก ซึ่งมีหลายรูปแบบ เช่น ที่พักค้างคืนกับชาวบ้าน หรือที่พักตามเรือกสวน ไร่นา ร้านอาหาร การบริการนำเที่ยวให้ความรู้ต่างๆ ร้านขายปลีกผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เป็นต้น โดยเจ้าของบ้านคิดค่าบริการแบบมิตรภาพ

นริศรา สชนเสาวภาคย์ (2545, น. 40) อ้างถึงใน นาฏสุดา เชนนะสิริ (2555, น. 68) กล่าวว่า การจำแนกองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการจำแนกที่อ้างอิงการแบ่งองค์ประกอบของการท่องเที่ยวทั่วไป ซึ่งพิจารณาจากระบบท่องเที่ยว คือ องค์ประกอบของการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ทรัพยากรการท่องเที่ยว การบริการการท่องเที่ยว และตลาดการท่องเที่ยว ดังนั้น องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจึงมี 3 ส่วนสำคัญ ได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยว เชิงเกษตร ตลาดการท่องเที่ยวเฉพาะ และการบริการการท่องเที่ยว ซึ่งในแต่ละส่วนจะมีรายละเอียดดังนี้

1) *ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร* หมายถึง ทรัพยากรที่ใช้ในการผลิต ผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ แสงแดด ดิน น้ำ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ รวมถึงการจัดการโดยมนุษย์ให้ก่อเกิดผลผลิตทางการเกษตร เพื่ออุปโภคบริโภค ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรืออีกนัยหนึ่งคือ แหล่งเกษตรกรรม และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งครอบคลุมกระบวนการและกิจกรรมการเกษตรที่สามารถคัดเลือกเพื่อนำมาใช้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้

2) *ตลาดการท่องเที่ยวเฉพาะ* เป็นตลาดที่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเฉพาะเรื่องมากขึ้นนักท่องเที่ยวประเภทนี้จะให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้กิจกรรมเฉพาะด้าน เช่น การศึกษาวิถีชีวิต การศึกษาวัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุเฉพาะด้าน จึงทำให้มีความชัดเจนในด้านการจัดการตลาดมากขึ้น ปัจจุบันนักท่องเที่ยวประเภทนี้มีจำนวนมากขึ้น เช่น มีการดำเนินการเกษตรกรรมของท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี โดยการจัดทัวร์ผลไม้ การประกวดไม้ดอกไม้ประดับ เป็นต้น

3) การบริการการท่องเที่ยว เป็นการบริการท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านอาหาร การบริการนำเที่ยว ซึ่งจะต้องเกี่ยวเนื่องกับการเกษตรกรรม ตัวอย่างการบริการที่ชัดเจน คือ การพักค้างคืนตามบ้านหรือโฮมสเตย์ และพักแรมตามสวนเกษตรต่าง ๆ หรือฟาร์มสเตย์ (farm stay) (สุวรรณฉวี วัฒนจิตต์, 2541, น. 6) อ้างถึงใน (นาฏสุดา เขมณะสิริ, 2555, น. 68)

กล่าวโดยสรุป องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วย ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และบริการทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3.3 ความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ราณี อธิชัยกุล (2556, น. 1-8-1-9) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความสำคัญต่อประเทศและชุมชนในท้องถิ่น หลายประการ ได้แก่

3.3.1 ความสำคัญต่อเศรษฐกิจ

1) ก่อให้เกิดรายได้เสริมแก่ประชากรและผู้ประกอบการในชุมชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีการใช้จ่ายขณะเดินทางท่องเที่ยว เช่น ค่าที่พัก ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่านำเที่ยว และค่าใช้จ่ายสำหรับกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น

2) ก่อให้เกิดการหมุนเวียนรายได้และการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค เมื่อมีความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวเข้าไปถึงแหล่งท่องเที่ยวในชนบท การพัฒนาความเจริญก็จะไปถึงภูมิกษณนั้นๆ ก่อให้เกิดการสร้างสรรค้สิ่งใหม่ๆ ในท้องถิ่น เช่น ถนนหนทาง ไฟฟ้า น้ำประปา รวมทั้ง ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่มีผู้ลงทุนในหลายรูปแบบ

3) ทำให้เกิดการสร้างงานและสร้างอาชีพอย่างกว้างขวางเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น พนักงานต้อนรับ พนักงานบริการในที่พัก ร้านอาหาร เป็นต้น

4) กระตุ้นให้เกิดการผลิตและนำเอาทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยเฉพาะทรัพยากรการเกษตรของท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ในรูปแบบของการผลิตสินค้าและของที่ระลึก

3.3.2 ความสำคัญต่อสังคม

1) ทำให้เกษตรกรมีจิตชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและประชาชนในท้องถิ่น

2) ช่วยลดการละทิ้งถิ่นฐาน และเป็นการอนุรักษ์อาชีพเกษตรกรรม เนื่องจากเกษตรกรเกิดความภาคภูมิใจในอาชีพ วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของตน

3) ช่วยทำให้เกษตรกรเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการประกอบอาชีพทางการเกษตร

4) ก่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ระหว่างคนต่างถิ่นและคนในท้องถิ่น เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

5) ก่อให้เกิดการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อมในชนบท ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจความสำนึกและตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนการรักษาเอกลักษณ์ของชุมชน ก่อให้เกิดความรู้สึกรักหวงแหนและรักผืนแผ่นดินที่อยู่อาศัยของตน

6) ช่วยขจัดปัญหาความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบท ช่วยขจัดปัญหาการหลงใหลและเคลื่อนย้ายเข้ามาหางานทำหรือเสี่ยงโชคในเมืองของประชาชนในชนบท

3.4 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2543, น. 6-36-6-40) อ้างถึงใน ธานี อธิชัยกุล (2556) อธิบายว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภทหลัก ดังนี้

3.4.1 แหล่งผลิตหรือพื้นที่เฉพาะทางการเกษตร

แหล่งผลิตหรือพื้นที่เฉพาะทางการเกษตรเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่นำเสนอประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ภาพความต่อเนื่องทางวัฒนธรรมหรือสังคมวัฒนธรรมทางการเกษตร ภูมิปัญญา เครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร อาจเป็นพิพิธภัณฑ์ทางการเกษตรแต่ละประเภทในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแต่ละประเภท ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) เกษตรกรเฉพาะราย หมายถึง แหล่งเกษตรที่มีความดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวที่เกิดจากหน่วยเกษตรเป็นฟาร์มหรือเกษตรกรเป็นรายย่อยและตั้งอยู่โดดเดี่ยว เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งของการพัฒนาการเกษตร

2) หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง แหล่งเกษตรที่มีความดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวที่เกิดจากหน่วยเกษตรหลายรายในพื้นที่เดียวกันหรือเป็นหมู่บ้าน หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรผ่านการรับรองของชุมชนและอยู่ในความดูแลของหน่วยงานของรัฐและท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

3) ย่านการเกษตร หมายถึง แหล่งเกษตรที่มีความต่อเนื่องของพื้นที่แหล่งเกษตรและมีความดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวเกิดจากพื้นที่ขนาดใหญ่ต่อเนื่องกันหลายหมู่บ้านและมีลักษณะการท่องเที่ยวเป็นระบบเดียวกัน รวมถึงปรากฏการณ์ทางการเกษตรที่เกิดขึ้นตามฤดูกาลของพื้นที่เกษตรขนาดใหญ่

3.4.2 โครงการศึกษาและสถานีวิจัยของรัฐ

โครงการศึกษาและสถานีวิจัยของรัฐ หมายถึง แหล่งเกษตรที่เป็นโครงการหรือสถานีวิจัยด้านการเกษตรของรัฐ ที่มีความดึงดูดใจนักท่องเที่ยว และมีวัตถุประสงค์ให้นักท่องเที่ยวเข้าศึกษาหาความรู้ หรือเพื่อความเพลิดเพลิน รวมทั้งโครงการตามพระราชดำริที่มีความดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว และสามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเข้าศึกษาหาความรู้ หรือเพื่อความเพลิดเพลินได้

3.4.3 งานเทศกาลการเกษตร

งานเทศกาลการเกษตร หมายถึง การจัดให้มีการแสดงผลผลิตทางการเกษตรตามฤดูกาล เพื่อมุ่งส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตร การเผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตรที่เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว โดยจัดให้มีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานทางวิชาการ เพื่อใช้ประกอบการเรียนรู้ของตัวอย่างเช่น งานเทศกาลผลไม้ของจังหวัดต่าง ๆ งานวันทุเรียนโลก เป็นต้น

3.4.4 ตลาดสินค้าเกษตร

ตลาดสินค้าเกษตร หมายถึง พื้นที่ที่จัดให้เป็นที่ยพบปะระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายสินค้าทางด้านเกษตรเป็นการเฉพาะ อาจเป็นการถาวรหรือชั่วคราวตามฤดูกาล และเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว

ภาวิณี เวชสิทธิ์นิรภัย (2543, น. 14-15) อ้างถึงใน นาฏสุดา เชนนะสิริ (2555, น. 69-70) ได้แบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1) ฟาร์มท่องเที่ยวเกษตร (agro-tourism farm) เป็นลักษณะที่เกษตรกรได้นำกิจกรรมของการเกษตรมาเสนอขายในเชิงการท่องเที่ยว โดยดำเนินการเป็นรายฟาร์ม ซึ่งส่วนมากเป็นเกษตรกรรายใหญ่ ส่วนเกษตรกรรายย่อยอาจจัดเป็นโฮมสเตย์

2) หมู่บ้านท่องเที่ยวเกษตร (agro-tourism village) เป็นลักษณะการจัดท่องเที่ยวเกษตรที่บางแห่งมีพื้นที่พักผ่อนหรือแหล่งท่องเที่ยวอื่น จึงสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมู่บ้านได้

3) อุทยานท่องเที่ยวเกษตร (agro-tourism park) เป็นลักษณะพื้นที่ขนาดใหญ่ที่มีพื้นที่เกษตรกรรมติดต่อกันหลายหมู่บ้าน สามารถพัฒนาเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวร่วมกัน โดยวางแผนจัดเป็นพื้นที่อุทยานท่องเที่ยวและให้บริการบางอย่างร่วมกันได้

4) โครงการทดลองการเกษตรของรัฐ เป็นแหล่งที่ทางราชการจัดเป็นสถานียทดลองหรือศูนย์วิจัยทางการเกษตร จึงมีความดึงดูดใจผู้ต้องการศึกษาหาความรู้ทางการเกษตรรวมทั้งนักท่องเที่ยวทั่วไปที่ต้องการพบเห็นการค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ทางการเกษตร

5) *โครงการหลวง* เป็นลักษณะโครงการในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงช่วยเหลือเกษตรกรให้มีการพัฒนาพื้นที่เกษตรให้เกิดประโยชน์มากที่สุด นอกจากนี้ยังเป็นส่วนราชการที่ให้ความรู้แก่เกษตรกร และผู้สนใจเกี่ยวกับการศึกษาทางด้านการเกษตร รวมทั้งยังสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้อีกด้วย เช่น โครงการหลวงต่าง ๆ และสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว แบ่งเป็น 7 ประเภท คือ ฟาร์มท่องเที่ยว เกษตร หมู่บ้านท่องเที่ยวเกษตร อุทยานท่องเที่ยวเกษตร โครงการทดลองการเกษตรของรัฐ โครงการหลวง งานเทศกาลการเกษตรและตลาดสินค้าเกษตร

3.5 ปัจจัยสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2549, น. 10-12) อ้างถึงใน นาฏสุดา เชมณะสิริ (2555, น. 73-74) กล่าวว่าแหล่งท่องเที่ยวเป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวอย่างหนึ่ง การที่จะให้มีนักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวใด ๆ ก็ตาม ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 3 อย่าง หรือ 3A's ดังนี้

1) *สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว (attraction)* เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้อยากเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวแล้วเกิดความประทับใจ ได้แก่ ทิวทัศน์หรือทัศนียภาพอันสวยงามตามธรรมชาติ ความประทับใจจากลมฟ้าอากาศ วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชน และกิจกรรมทางการท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งแตกต่างกันไปตามความต้องการและความสนใจของนักท่องเที่ยว

2) *การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (accessibility)* เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวได้ โดยมีเส้นทางหรือเครือข่ายคมนาคมที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

3) *สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (amenity)* เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่ให้บริการนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้นอย่างประทับใจ เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวอยากจะทำท่องเที่ยวในวันขึ้น หรือกลับมาเที่ยวซ้ำในโอกาสหน้า ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านอาคารและสิ่งก่อสร้างในแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกด้านบริการในแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านป้ายบอกทางและป้ายข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยว

นาฏสุดา เชมณะสิริ (2555, น. 74) อธิบายว่า ปัจจัยสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สามารถทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการที่จะมาเยี่ยมชมมีอยู่ 3 ประการ คือ

1) *สิ่งดึงดูดใจ* หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นๆ ต้องมีลักษณะพิเศษที่แตกต่าง จากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรประเภทเดียวกัน

2) *ความสะดวกในการเข้าถึง* คือมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกอย่างน้อย 1 เส้นทาง คือ อาจจะเป็นการเดินทางโดยรถ เรือ หรือทางอากาศเส้นทางใดเส้นทางหนึ่งก็ได้และถ้าสามารถเดินทางเข้าถึงได้หลายทางก็ยิ่งดี

3) *สิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเกษตร* ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เช่น ที่จอดรถ ห้องน้ำ ที่นั่งพัก เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สามารถทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการที่จะมาเยี่ยมชมมีอยู่ 3 ประการคือ สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

3.6 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ราณี อิศัยกุล (2556, น. 1-11-1-12) อธิบายว่า การจำแนกรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสามารถกำหนดได้หลายวิธี ดังนี้

3.6.1 *การจำแนกรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามลักษณะของการประกอบกิจกรรมทางการเกษตร* สามารถแบ่งได้ ดังนี้

1) *การกสิกรรม* คือ การประกอบพืชไร่ และพืชสวน จำแนกได้ ดังนี้

(1) *รูปแบบการทำนา* ในประเทศที่มีวัฒนธรรมการปลูกข้าว เช่นประเทศไทย และประเทศในเขตแถบร้อน ที่ยังคงมีวัฒนธรรมดั้งเดิมในการเพาะปลูกข้าว โดยใช้โค กระบือ ไถนา การเก็บเกี่ยวและการนวดโดยใช้แรงงานคน วัฒนธรรมการทำนาแบบนี้ สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวจากเมืองหลวงหรือจากต่างประเทศ

(2) *รูปแบบเกษตรผสมผสาน* ได้แก่ การปลูกผักร่วมกับไม้ผล หรือ การทำนาควบคู่ไปกับการเลี้ยงปลา

(3) *รูปแบบสวนผลไม้* เป็นการเพาะปลูกไม้ผลต่างๆ ทั้งไม้ผลเมืองร้อน เช่น มะม่วง ทูเรียน มังคุด เงาะ ส้มโอ เป็นต้น ไม้ผลเมืองหนาว เช่น สตรอเบอรี่ แอปเปิ้ล เป็นต้น ซึ่งสามารถจัดเป็นเทศกาลผลไม้ของแต่ละท้องถิ่น หรือให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชมสวนและเก็บผลไม้วัยตนเอง

(4) *รูปแบบสวนไม้ดอกไม้ประดับ* เป็นการเพาะปลูกไม้ดอกไม้ประดับเมืองร้อน และเมืองหนาว เพื่อส่งขายและส่งออก โดยสามารถจัดให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชมได้อีกด้วย เช่น สวนกล้วยไม้ สวนกุหลาบ เป็นต้น

(5) *รูปแบบสวนพืชผักสวนครัว* เป็นการปลูกพืชผัก เครื่องเทศที่หลากหลาย และใช้สำหรับปรุงอาหารไทยให้มีรสชาติที่อร่อยยิ่งขึ้น ซึ่งอาหารไทยมีรสชาติอร่อย

และมีชื่อเสียงในต่างประเทศ ทำให้นักท่องเที่ยวต่างประเทศสนใจท่องเที่ยวในสวนที่ปลูกพืชผักสวนครัวเพื่อการศึกษาและบริโภค

(6) *รูปแบบสวนสมุนไพร* เป็นการปลูกสวนสมุนไพรเพื่อใช้ในการประกอบอาหารเพื่อรักษาโรคหรือเพื่อใช้ในการปรุงยา หรือการป้องกันไม่ให้เกิดโรคโดยการสร้างภูมิคุ้มกันโรคต่างๆ เนื่องจากประเทศไทยมีการแพทย์แผนไทยที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่อยู่กับคนไทย ซึ่งการบริโภคสมุนไพร เพื่อสร้างเสริมสุขภาพและรักษาโรคมีการตรวจสอบรับรองคุณภาพและง่ายต่อการบริโภคมากขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวสนใจศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับลักษณะ ชนิด สรรพคุณของสมุนไพร และชื่อสมุนไพรที่มีไว้จำหน่ายด้วย

(7) *รูปแบบศูนย์ศึกษาและศูนย์วิจัยทดลอง* ซึ่งอาจเป็นของหน่วยราชการหรือเอกชน สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ ตัวอย่างศูนย์วิจัยทดลองของหน่วยราชการต่างๆ ในประเทศไทย เช่น กรมประมง กรมป่าไม้ กรมวิชาการเกษตร และกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น

(8) *รูปแบบตลาดการเกษตร* คือ ตลาดที่มีผลิตผลทางการเกษตรจำหน่าย อาจมีลักษณะของผลิตผลทางการเกษตรที่เด่นแตกต่างกันไป เช่น ผักสวนครัว ผลไม้ไม้ดอกไม้ประดับ เป็นต้น ในประเทศแถบหนาวตลาดการเกษตรจะเป็นที่นิยมมากในฤดูร้อน มีตลาดการเกษตรกลางแจ้งมากมายที่เกษตรกรจะนำผลผลิตมาจำหน่ายด้วยตนเอง

2) *การประมง* มีกิจกรรมทั้งการเพาะเลี้ยงและการจับสัตว์น้ำทั้งประมงน้ำจืด และประมงน้ำเค็ม กิจกรรมที่เกี่ยวข้องต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้านการประมงแบ่งได้ ดังนี้

(1) *การเยี่ยมชมวิถีชีวิตของชาวประมงหรือเยี่ยมชมแหล่งผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ* เป็นการท่องเที่ยวบริเวณหมู่บ้านชาวประมง ศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ หรือไปเยี่ยมชมแหล่งผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ เช่น ฟาร์มกุ้ง บ่อเลี้ยงปลา ฟาร์มหอยนางรม หอยมุก เป็นต้น

(2) *การบริโภคผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ* เช่น อาหารทะเลในประเทศแถบชายทะเล ปลาแซลมอนอบแห้ง ไข่ปลาแซลมอน ที่มีชื่อเสียงของประเทศแคนาดา เป็นต้น

(3) *นันทนาการอื่นๆ* ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมประมง เช่น การตกปลา การจับหมึก การดำน้ำชมโลกใต้ทะเล เป็นต้น

3) *การปศุสัตว์* แบ่งเป็น การเลี้ยงสัตว์ใหญ่ เช่น โค กระบือ ม้า เป็นต้น การเลี้ยงสัตว์เล็ก เช่น สุกร แพะ แกะ กระจ่าง เป็นต้น การเลี้ยงสัตว์ปีก เช่น ไก่ เป็ด นก เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงสัตว์ป่า เช่น จระเข้ กวาง นกกระจอกเทศ ม้า เป็นต้น

4) *การป่าไม้* คือ การทำสวนป่าเศรษฐกิจพร้อมกับการจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น ป่าสัก เป็นต้น โดยจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่พัก ร้านอาหารให้กับนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังสามารถจัดแบ่งแปลงขายให้กับนักท่องเที่ยวที่สนใจได้อีกด้วย

3.6.2 การจำแนกรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามรูปแบบการจัดการ นีออน ศรีสมขง (2545, น. 372-373) อ้างถึงใน ราณี อธิชัยกุล (2556) ได้แบ่งไว้ ดังนี้

1) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบทั่วไป (Conventional Tourism) คือ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เน้นการเยี่ยมชมพื้นที่เกษตรกรรมและการซื้อสินค้าการเกษตร เช่น การเที่ยวชมสวนไม้ดอกไม้ประดับ สวนไม้ผล เยี่ยมชมการทำนา เป็นต้น

2) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบเชิงอนุรักษ์ (Conservational Tourism) คือ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มุ่งส่งเสริมและอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ของคนท้องถิ่น เกษตรกรท้องถิ่น เช่น การเที่ยวชมและพักแรมในฟาร์ม (farm stay) การพักแรมกับชาวบ้าน (homestay) มีการทำกิจกรรมร่วมกับเกษตรกร เป็นต้น

3) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบเชิงนิเวศ (Ecotourism) คือ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เน้นศึกษาการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศเดิมที่มีอยู่ในบริเวณที่ทำการเกษตรกรรม นั้นๆ ศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบกิจกรรมทางการเกษตร

3.6.3 การจำแนกรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามกิจกรรมเชิงธุรกิจ แบ่งออกได้ ดังนี้

1) การกลีกรรม ได้แก่ เกษตรกรรมที่เกี่ยวกับการปลูกพืชและกระบวนการผลิตต่อเนื่อง ทั้งที่เป็นพืชเชิงเดี่ยวหรือแบบผสมผสาน เช่น การทำนา ทำไร่ การทำสวนผลไม้ เป็นต้น

2) การปศุสัตว์ ได้แก่ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ ทั้งที่เป็นสัตว์พาหนะ สัตว์ใช้แรงงาน สัตว์ที่เป็นอาหาร สัตว์สวยงาม เช่น การเลี้ยงช้าง ม้า โค กระบือ กวาง แพะ แกะ กระต่าย ฝึเสื้อ ฝึงและไหม สัตว์ปีก เช่น นก ไก่ฟ้า เป็ดพันธุ์ต่างๆ รวมทั้งการเลี้ยงสัตว์ป่า

3) การประมง ได้แก่ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการจับและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น การเลี้ยงกุ้ง ปู ปลา และหอย ทั้งที่เลี้ยงในธรรมชาติ ในฟาร์ม ในกระชัง และสถานที่เพาะเลี้ยงหรือพื้นที่อนุรักษ์ในแหล่งน้ำหรือทะเล

4) เทคโนโลยีการเกษตรและการเกษตรผสมผสาน ได้แก่ กิจกรรมการศึกษา วิจัย ทดลอง พัฒนา และสาธิตนวัตกรรมทางการเกษตร เช่น โครงการศูนย์ศึกษาและพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ศูนย์วิจัยและพัฒนาทางการเกษตรของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา

5) การส่งเสริมการตลาด ได้แก่ กิจกรรมเพื่อให้ผู้ผลิตหรือเกษตรกรได้พบกับผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยว โดยจัดให้มีการแสดงผลผลิต การติดต่อธุรกิจ รวมทั้งการจำหน่าย

สินค้าที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น การจัดตลาดเพื่อการเกษตร เช่น ตลาดนัดเพื่อจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับ ผลไม้ เป็นต้น

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2551) อ้างถึงใน ทศพล ดาวร (2554, น. 15-16) ได้จัดกิจกรรมหนึ่งใน Amazing Thailand คือ การเกษตรไทย หรือ Amazing Agricultural Heritage ซึ่งแบ่งเป็นกิจกรรมย่อยๆ ดังนี้

1) การทำนา (Rice Cultivation) การทำนาปี การทำนาปรัง การทำนาหว่านน้ำตาม การทำนาขั้นบันได พิพิธภัณฑข้าว ความรู้เรื่องข้าวสายพันธุ์ต่างๆ ประเพณีพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าว วัฒนธรรมการกินข้าวไทย เป็นต้น

2) การทำสวนไม้ตัดดอก (Cutting Flowers) การทำสวนดอกไม้เพื่อตัดดอกขายทุกชนิด เช่น กุหลาบ ฟาร์มกล้วยไม้ สวนไม้ดอกไม้ประดับนานาชนิด ไม้กระถางทุกประเภท รวมทั้ง ไร่ทานตะวัน

3) การทำสวนผลไม้ (Horticulture) การทำสวนผลไม้ทุกประเภท รวมทั้งการทำสวนเกษตร การทำเกษตรแผนใหม่ การทำสวนผสม รวมถึงการทำสวนยางพารา สวนไผ่ สวนปาล์ม

4) การทำสวนผักสวนครัว (Vegetables) การปลูกพืชผักสวนครัวทุกประเภท รวมถึงการทำไร่ผัก ไร่ถั่ว ไร่ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ไร่พริกไทย เป็นต้น

5) การทำสวนสมุนไพร (Herbs) การปลูกพืชสมุนไพรนานาชนิด เพื่อใช้เป็นอาหารเสริม พืชผักสวนครัวข้างบ้าน เพื่อใช้เป็นเครื่องดื่มน้ำ เพื่อใช้เป็นเครื่องสำอาง และเพื่อใช้ในการแพทย์แผนไทย

6) การทำฟาร์มปศุสัตว์ (Animal Farming) การเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจนานาชนิด อาทิ การเลี้ยงไหม การทำฟาร์มผึ้ง การทำฟาร์มปลา การเลี้ยงหอยแมลงภู่น้ำ หอยตะกอน หอยแครง หอยนางรม ฟาร์มจระเข้ บางแห่งเพาะขยายพันธุ์สัตว์ป่าหายาก เช่น ฟาร์มนกยูง ฟาร์มไก่ฟ้า ฟาร์มควาง รวมถึงสวนงูของสภาอากาศชาติด้วย

7) งานเทศกาลผลิตภัณฑ์ต่างๆ (Festival) การจัดงานเพื่อส่งเสริมการขายผลิตผลทางการเกษตร เมื่อถึงฤดูที่พืชผลนั้นออกชุก อาทิ มหกรรมไม้ดอกไม้ประดับ งานเทศกาลลีนจี เทศกาลลำไย เทศกาลกินปลา เป็นต้น

3.7 การเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ชัชพล ทรงสุนทรวงค์ (2556, น. 3-52-3-53) กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยสิ่งที่ควรเตรียมพร้อม ได้แก่

3.7.1 ด้านบุคลากร ควรดำเนินการดังนี้

1) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจในด้านการท่องเที่ยวและบริการ

- 2) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจในด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว
- 3) ปฏิบัติงานด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

3.7.2 ด้านกายภาพ

- 1) ปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เกิดสุนทรียภาพ โดยมีการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติของสวนไร่นาให้น้อยที่สุด
- 2) คงไว้ซึ่งภาพลักษณ์ของพื้นที่ สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมสถาปัตยกรรมท้องถิ่น สาธารณูปโภค สาธารณูปการ
- 3) จัดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ เป็นการจัดแบ่งเขตการใช้ประโยชน์อย่างชัดเจน อาจจัดแบ่งเขตเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ คือ เขตบริการ เขตที่อยู่อาศัย เขตประกอบอาชีพ

3.7.3 ด้านการจัดการ ควรพัฒนาระบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านต่างๆ ดังนี้

- 1) การจัดการองค์กรและการบริหาร
- 2) การสร้างกฎระเบียบ ข้อตกลงร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน
- 3) จัดทำระบบการเข้าพักและการท่องเที่ยวเกษตรกรหรือเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว

3.7.4 ด้านการตลาด นอกจากจะต้องพัฒนาแหล่งสินค้าการท่องเที่ยวแล้ว หากจะเปิดตัวเป็นแหล่งท่องเที่ยวควรพัฒนาในเรื่อง ราคา การประชาสัมพันธ์ ช่องทางจำหน่าย และทรัพยากรการท่องเที่ยว

- 1) ทรัพยากรการท่องเที่ยว แต่ละพื้นที่ควรมีภาพพจน์ (Image) ของสินค้าและพัฒนาสินค้าการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ชัดเจน ซึ่งอาจเป็นผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร วัฒนธรรม การเกษตร ให้เกิดเอกลักษณ์เฉพาะตัว
- 2) ราคา ควรตั้งราคาที่เหมาะสม ประกอบด้วย ค่าผ่านประตู ค่านำเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร
- 3) ช่องทางการจำหน่าย ควรประชาสัมพันธ์ควบคู่ไปกับการหาช่องทางจัดจำหน่ายทาง e-Commerce
- 4) การประชาสัมพันธ์ ซึ่งให้เห็นจุดเด่นและความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกิจกรรมที่แปลกใหม่

3.8 การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ราณี อธิษฐ์กุล (2556, น. 1-50-1-56) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ต้องมีการจัดการอย่างมีระบบ โดยการนำธุรกิจการเกษตรเป็นสินค้าเพิ่มมูลค่า และจัดการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวได้ชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จพร้อมกันนั้นได้ความรู้ ความประทับใจและความพึงพอใจ อยกไปเที่ยวซ้ำหลายๆ ครั้ง

3.8.1 การจัดการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว นับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ชุมชนต้องเตรียมไว้ให้พร้อม เพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้สึกถึงการต้อนรับที่ดีและเกิดความประทับใจ บริการต่างๆ ที่ต้องจัดเตรียมไว้ให้นักท่องเที่ยวมีทั้งในส่วนของการบริการข้อมูลการท่องเที่ยวในพื้นที่ บริการอำนวยความสะดวกที่ภาคเอกชนและชุมชนในท้องถิ่นเป็นผู้จัดเตรียม เช่น ที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก มัคคุเทศก์ท้องถิ่น รวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ ตัวอย่างของสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่างๆ ที่ต้องจัดเตรียมไว้ให้นักท่องเที่ยว มีดังต่อไปนี้

1) ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในพื้นที่ (Visitor Center) ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยวหรือจุดบริการนักท่องเที่ยวหรือผู้เยี่ยมชมในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเปรียบเสมือนเป็นแหล่งข้อมูล (Information Center) ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถติดต่อขอข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชนทั้งก่อนเดินทางมาเยี่ยมชม และระหว่างการเยี่ยมชม มีเจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้กับนักท่องเที่ยว ข้อมูลที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวควรจัดเตรียมไว้ให้นักท่องเที่ยว มีดังนี้

(1) แผนผังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชน โดยทำเป็นแผ่นโปสเตอร์ใหญ่ติดไว้ที่ศูนย์ฯ และทำเป็นแผ่นพับเพื่อแจกนักท่องเที่ยว

(2) รายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชน ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแต่ละที่

(3) กิจกรรมทางการเกษตรที่สำคัญในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการประกอบกิจกรรม ปลูกสัตว์ ประมง หรือป่าไม้ พร้อมทั้งรายละเอียดขั้นตอนการประกอบกิจการที่น่าสนใจ เช่น ขั้นตอนการปลูกข้าว ขั้นตอนการรีดนมจากโคนม เป็นต้น

(4) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่นักท่องเที่ยวสามารถร่วมได้ระหว่างที่พำนักอยู่ในชุมชน

(5) รายละเอียดของที่พัก ร้านค้า ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกของท้องถิ่น และร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

(6) รูปแบบและวิธีการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชน

(7) ประโยชน์ต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวจะได้รับจากการเที่ยวชม

2) **ที่พักแรม** โดยทั่วไปที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยวมีหลายรูปแบบ ตั้งแต่ที่พักแรมแบบพื้นฐานจนถึงที่พักแรมที่เน้นความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยว บริเวณแหล่งท่องเที่ยว อาจมีการจัดที่พักให้นักท่องเที่ยวในลักษณะของโรงแรม รีสอร์ท หรือเกสต์เฮาส์ ซึ่งจัดการและดำเนินการโดยภาคธุรกิจเอกชน สำหรับการจัดบริการที่พักแรมให้นักท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอาจจัดในรูปแบบของโฮมสเตย์หรือฟาร์มสเตย์ ซึ่งเป็นการจัดการโดยผู้คนในท้องถิ่นโดยตรง

3) **บุคลากร** ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนับว่ามีส่วนสำคัญต่อการจัดการท่องเที่ยวอย่างยิ่ง ดังนั้นการพัฒนามูลฐานบุคลากรสำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรถือเป็นเรื่องสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรในชุมชนในภาครัฐและภาคธุรกิจท่องเที่ยว ควรมีการจัดอบรมเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน ในขั้นของการเตรียมบุคลากร ควรจัดให้มีการพัฒนามูลฐานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(1) **บุคลากรในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร** คือ เกษตรกรผู้ที่เข้าร่วมดำเนินธุรกิจ บุคลากรภายในศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือผู้นำชม โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาเพื่อให้สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้องและเกิดความประทับใจ

(2) **บุคลากรในภาคธุรกิจท่องเที่ยว** หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องควรจัดฝึกอบรมบุคลากรในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาและฝึกอบรม คือ ให้เข้าใจกฎหมายด้านธุรกิจท่องเที่ยวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ช่วยตรวจสอบและควบคุมนักท่องเที่ยว ช่วยประสานงานในระบบการท่องเที่ยว ให้เข้าใจหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

(3) **บุคลากรในองค์กรท้องถิ่น** เป็นกลุ่มบุคคลที่มีหน้าที่ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน ดังนั้นองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องให้ความรู้ ความเข้าใจการจัดการการท่องเที่ยวที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

(4) **บุคลากรในภาครัฐ** อันได้แก่ เจ้าหน้าที่ขององค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น โดยมีเป้าหมายในการพัฒนา คือ พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว พัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กำหนดนโยบาย กฎหมาย และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

นอกจากสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่กล่าวมาแล้ว ยังมีบริการอื่นๆ ที่ชุมชนต้องจัดเตรียมไว้ให้นักท่องเที่ยว คือ ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ที่ต้องคำนึงถึงความสะอาดเป็นหลัก สถานที่จอดรถที่จำเป็นต้องให้มีพื้นที่ที่จอดรถอย่างเพียงพอในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว สถานที่หรือจุดชมทิวทัศน์ สถานที่จำหน่ายสินค้าการเกษตรและสินค้าพื้นเมืองของชุมชนที่อยู่ในจุดทางผ่านของ

การเดินทางตามเส้นทางของการท่องเที่ยว ห้องสุขาสาธารณะ โรงพยาบาล ป้ายแนะนำสถานที่ และป้ายบอกทาง เป็นต้น

3.8.2 การจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2543, น. 3-25) อ้างถึงใน ราชัน อธิชัยกุล (2556, น. 1-53 -1-54) อธิบายว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นการท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรการเกษตร เป็นหลัก กิจกรรมสำคัญที่นักท่องเที่ยวต้องการจากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ การได้ร่วมกิจกรรมกับชาวบ้าน การได้ศึกษาการประกอบกิจกรรมทางการเกษตรและวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น ซึ่งรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สามารถจัดบริการนำชมให้นักท่องเที่ยวมีหลายรูปแบบ ดังต่อไปนี้

- 1) การนำเที่ยวชมสวนผลไม้ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรหลายแห่งได้จัดรูปแบบกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชมสวนผลไม้ ศึกษาวิธีการเพาะปลูก การดูแลรักษา พร้อมทั้งให้นักท่องเที่ยวได้ชิมผลไม้ต่างๆ ภายในสวน
- 2) การนำเที่ยวชมสวนดอกไม้ นักท่องเที่ยวจะได้ชมความสวยงามของสวนดอกไม้มานานาพันธุ์ พร้อมทั้งสามารถซื้อดอกไม้หรือพันธุ์ดอกไม้เพื่อนำไปเพาะปลูกเอง เช่น พุ่มดอกทานตะวัน ในจังหวัดลพบุรีและจังหวัดสระบุรี พุ่มดอกทิวลิป ในประเทศฮอลแลนด์ เป็นต้น
- 3) การนำเที่ยวสวนสมุนไพร เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่กำลังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว เนื่องจากในปัจจุบันผู้คนให้ความสนใจกับการดูแลสุขภาพมากขึ้น เกษตรกรอาจจัดแสดงขั้นตอนการสกัดสมุนไพรแต่ละชนิดให้นักท่องเที่ยวได้ชม นอกจากนี้ยังสามารถจัดกิจกรรมเพื่อสุขภาพเสริมเข้าได้อีกด้วย เช่น การนวดหน้าด้วยสมุนไพร การนวดตัวและอบตัวด้วยสมุนไพร เป็นต้น
- 4) การนำเที่ยวเทศกาลงานวันเกษตร เป็นงานเทศกาลเกี่ยวกับผลิตผลทางการเกษตร ซึ่งเกษตรกร ภาครัฐ และภาคเอกชน ได้ร่วมกันจัดงานขึ้น อาจเป็นเทศกาลงานวันเกษตรประจำตำบล อำเภอ หรือจังหวัด นักท่องเที่ยวสามารถเลือกซื้อผลิตผลทางการเกษตรมากมายในราคาถูกภายในงาน นอกจากนี้ยังได้รับความรู้เกี่ยวกับการเกษตร ในส่วนของนิทรรศการทางวิชาการที่จัดแสดงภายในบริเวณงานอีกด้วย นับว่าเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่กำลังเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว
- 5) การนำเที่ยวชมฟาร์มปศุสัตว์ เป็นการนำนักท่องเที่ยวชมฟาร์มปศุสัตว์ต่างๆ โดยนักท่องเที่ยวจะได้ศึกษาดูกิจการการเลี้ยงสัตว์ การเพาะพันธุ์สัตว์ อีกทั้งเกษตรกรยังสามารถนำผลผลิตจากสัตว์เหล่านี้จำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวอีกด้วย

6) การนำชมหมู่บ้านชาวประมง เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสวิถีชีวิตชาวประมง ได้ร่วมกิจกรรมทางการประมง เช่น ตกปลาด้วยวิธีแบบดั้งเดิม ตกปลาหมึก ตกกุ้ง เป็นต้น หรือนักท่องเที่ยวอาจพักกับชาวประมงที่หมู่บ้านเพื่อที่จะได้เรียนรู้วิถีชีวิตชาวประมงมากขึ้น

7) การนำชมการทำนาแบบดั้งเดิม เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวจากเมืองหลวง หรือนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้ชมวิถีชีวิต ประเพณีท้องถิ่นของชาวนา การเพาะปลูกข้าวด้วยวิธีแบบดั้งเดิม

ร่ำไปพรรณ แก้วสุริยะ (2544, น. 120) อ้างถึงใน ราณี อธิชัยกุล (2556, น. 1-55) กล่าวไว้ว่า การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น การนำชมสวนผลไม้ ต้องมีการจัดการที่คิดระหว่าง 3 กลุ่ม ได้แก่ เจ้าของสวน ผู้จัดนำเที่ยวรวมถึงมัคคุเทศก์ และนักท่องเที่ยว บุคคลทั้งสามกลุ่มที่เกี่ยวข้องกันต้องรู้วิธีการจัดการอย่างมีระบบ ดังนี้

1) เจ้าของสวนหรือกลุ่มเกษตรกร ผู้ดำเนินการตัดสินใจว่าจะจัดส่วนหนึ่งของสวนเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2) เจ้าหน้าที่บริษัทนำเที่ยว รวมถึงมัคคุเทศก์นำชมจะต้องมีความรอบรู้ถึงการทำสวนผลไม้แต่ละชนิดเปรียบเสมือนผู้แทนเจ้าของสวน เพื่อตอบข้อมูลนำชม

3) นักท่องเที่ยว ไม่เพียงแต่มีการเตรียมตัวเดินทาง เตรียมอุปกรณ์ของใช้พร้อม มีความสนใจใฝ่รู้ ยังต้องรอบรู้วิธีปฏิบัติตัวเมื่อจะเที่ยวสวนด้วย สิ่งหนึ่งคือจะต้องไม่เบียดเบียนทั้งเจ้าของสวนและต้นไม้เช่นกัน

3.9 การจัดการอาหาร เครื่องดื่ม ของฝากและของที่ระลึก เพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3.9.1 การจัดการอาหารเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1) ความหมาย

อาหาร หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์กิน ดื่ม หรือรับเข้าร่างกายโดยไม่มีพิษแต่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ช่วยซ่อมแซมอวัยวะที่สึกหรอหรือทำให้กระบวนการต่าง ๆ ในร่างกายดำเนินไปอย่างปกติซึ่งรวมถึงน้ำด้วย

อาหารเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง สิ่งที่ปรุงขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวรับประทานแล้วไม่เป็นโทษต่อร่างกาย โดยใช้วัตถุดิบจากผลิตภัณฑ์การเกษตรในพื้นที่หรือจากเครือข่ายชุมชน

2) ความสำคัญ

อาหารเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความสำคัญ ดังนี้

(1) *เชิงศิลปวัฒนธรรม* ชุมชน ท้องถิ่น ได้นำเสนอสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ ทั้งรสชาติ รูปลักษณ์ ส่วนผสม ความประณีต พิถีพิถันในการปรุงอาหาร ซึ่งแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน

(2) *เชิงสังคม* คนในท้องถิ่นเกิดความภาคภูมิใจ เห็นความสำคัญของอาชีพการเกษตรที่สามารถต่อยอดไปสู่ผู้บริโภคได้อย่างยั่งยืนจากฝีมือคนในชุมชน สร้างความผูกพันระหว่างเครือข่ายในการสืบทอดเคล็ดลับเมนูเด็ด

(3) *เชิงเศรษฐกิจ* การทำอาหารทำให้เกิดรายได้ เป็นการสร้างงานในชุมชนได้เป็นอย่างดี

(4) *เชิงคุณค่าทางโภชนาการ* อาหารเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับบริโภคสิ่งที่มีคุณค่าประโยชน์จากผลิตภัณฑ์เกษตร ซึ่งอุดมไปด้วยสารอาหาร 5 หมู่ ได้แก่ โปรตีน คาร์โบไฮเดรต วิตามิน เกลือแร่ ไขมัน

3.9.2 ประเภทอาหารเพื่อบริการนักท่องเที่ยว

อาหารไทยจะมีประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1) *แบ่งตามการจัดหมวดหมู่* อาหารประเภทของอาหารสามารถแบ่งตามหมวดหมู่อาหารเป็นประเภทต่าง ๆ ได้แก่ อาหารเรียกน้ำย่อย ยำ ลาบ ปลา กุ้ง ก้อย ต้ม จืด ยำ โคลี่ง แซ่บ เปราะอะ แกง ผัดเผ็ด ผัดพริก ผัดฉ่ำ ผัด ทอด ทอดท่วม บั๊ง ย่าง หมก เผา หลาม กบ อบ นึ่ง และ ของหวาน

2) แบ่งตามภูมิภาค

อาหารไทยแต่ละถิ่นจะมีรสชาติต่าง ๆ กัน เช่น ภาคใต้มีการใช้สมุนไพรเครื่องเทศเข้มข้น เช่นเดียวกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะใช้สมุนไพรและเครื่องเทศที่จัดจ้าน ตรงกันข้ามกับภาคเหนือ จะใช้สมุนไพรและเครื่องเทศรสอ่อน ภาคตะวันออก-ตะวันตกใช้สมุนไพรสด ชาวภาคกลางสมุนไพรรสละมุน

3) แบ่งตามคุณค่าของอาหารไทย

อาหารสามารถแบ่งประเภทตามคุณค่าของอาหารไทยได้ 3 ประเภท คือ คุณค่าทางโภชนาการ คุณค่าทางด้านสรรพคุณทางยา และคุณค่าทางภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรม (จินดา ขลิบทอง, 2556, น. 8-5-8-10)

3.9.3 ประเภทเครื่องดื่มเพื่อบริการนักท่องเที่ยว

เครื่องดื่ม หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์จัดเตรียมสำหรับดื่ม และมักจะมีน้ำเป็นส่วนประกอบหลัก บางประเภทได้คุณค่าทางโภชนาการ บางประเภทดื่มแล้วไปกระตุ้นระบบประสาท และบางประเภทดื่มเพื่อดับกระหาย

1) ประเภทของเครื่องดื่ม โดยทั่วไปแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่

(1) เครื่องดื่มประเภทไม่มีแอลกอฮอล์ (non-alcoholic drinks or soft drinks) เป็นเครื่องดื่มชนิดต่างๆ ที่ไม่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ในเครื่องดื่มชนิดนั้นเลย ประกอบด้วย น้ำดื่ม (drinking water) น้ำแร่ (mineral water) น้ำอัดลม (carbonated soft drinks หรือ soft drinks) น้ำผลไม้ น้ำผัก (vegetable juice) น้ำโซดา (soda water) นมและผลิตภัณฑ์จากนม (milk and dairy drinks ชา กาแฟ และ โกโก้ (tea coffee and cocoa)

(2) เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ (alcoholic drink or hard drink) เป็นเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์อยู่ในเครื่องดื่มด้วย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่ต้องผสม เครื่องดื่มผสม

3.9.4 การจัดการเครื่องดื่มเพื่อบริการนักท่องเที่ยว

1) สิ่งที่ต้องดำเนินการในการจัดการเครื่องดื่ม ในการบริการเครื่องดื่มนั้นมีสิ่งซึ่งต้องดำเนินการหลายประการ โดยเฉพาะในการจัดรายการเครื่องดื่ม ซึ่งมีข้อควรคำนึง คือ ควรมีทิศทางแนวเดียวกับอาหารที่ให้บริการ เป็นสิ่งดึงดูดใจลูกค้าให้เข้ามาใช้บริการ รูปแบบของรายการเครื่องดื่มควรสวยงาม กะทัดรัดและมีสีสัน ราคาของเครื่องดื่ม สร้างบรรยากาศให้แก่การบริการ

2) ลักษณะของเครื่องดื่มที่บริการ เครื่องดื่มสามารถจัดการเพื่อการบริการนักท่องเที่ยวได้หลายลักษณะ

3) หลักการเลือกบริการเครื่องดื่ม ควรยึดหลักปฏิบัติ คือ เลือกบริการเครื่องดื่มที่สะอาดและได้มาตรฐานหรือองค์กรต่างๆ ให้ความน่าเชื่อถือ เลือกเครื่องดื่มที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย และไม่มีโทษต่อร่างกายของผู้บริโภค ไม่ควรบริการเครื่องดื่มที่ไม่ปลอดภัยต่อสุขภาพ หรือเป็นอันตรายจากเครื่องดื่มทั้งทางตรงและทางอ้อม ให้คำนึงถึงความสุขจากการที่ได้ให้บริการมากกว่ากำไรที่เป็นตัวเงินจากการบริการนักท่องเที่ยว ใช้ผลผลิตที่ได้จากท้องถิ่นเป็นสำคัญ เพื่อให้การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และประทับใจในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างแท้จริง

3.9.8 การจัดการของฝากและของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1) ความหมายและความสำคัญของของฝากและของที่ระลึก

(1) ความหมายของของฝากและของที่ระลึก

ของฝาก (gift) หมายถึง สิ่งของที่นำไปให้แก่ผู้รักและนับถือ เวลาที่คุณไปเที่ยวจังหวัดต่างๆ ก็จะซื้อของฝากที่เป็นของดี เช่น ดั่ง ของที่นั่น ที่คนรับเห็นแล้วรู้ว่าไปไหนมา

ของที่ระลึก (souvenir) หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่เก็บรักษาไว้หรือใช้เป็นเครื่องเตือนความจำเกี่ยวกับเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ หรือหมายถึง สิ่งต่างๆ ที่นำมาใช้เป็นตัวจูงใจ ให้เกิดการคิดถึงหรือนึกถึงเรื่องราวที่ได้เกี่ยวข้อง

(2) ความสำคัญของของฝากและของที่ระลึก ประกอบด้วย ความสำคัญต่อสังคมและวัฒนธรรม ความสำคัญต่อเศรษฐกิจ และความสำคัญต่อระบบการท่องเที่ยว

2) การจัดการของฝากและของที่ระลึกเพื่อบริการนักท่องเที่ยว

(1) คุณค่าของของฝากและของที่ระลึก ของฝากของที่ระลึกที่สร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศไทย ได้แก่ สินค้าที่ทำด้วยมือ ได้แก่ คุณค่าด้านภูมิปัญญา คุณค่าด้านสุนทรียะ คุณค่าด้านวัสดุ คุณค่าด้านเทคนิควิธี คุณค่าด้านวัฒนธรรม โบราณคดีและประวัติศาสตร์

(2) การดำเนินการจัดสถานที่จำหน่ายของฝากและของที่ระลึก จะต้องมีการจัดสถานที่จำหน่ายและการออกแบบสัญลักษณ์

3.10 แนวคิดเกี่ยวกับที่พักแรมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3.10.1 ความหมายของที่พักแรม

ที่พักแรม หมายถึง การประกอบกิจการขายบริการที่พักแรมเพื่อคนเดินทางหรือบุคคลที่ต้องการที่พักค้างแรม โดยอาจมีบริการอาหารและเครื่องดื่มไว้บริการด้วย โรงแรมเป็นที่พักแรมที่พบเห็นบ่อยสามารถจำแนกตามระดับความหรูหราออกเป็น โรงแรมชั้นเยี่ยม (5 ดาว) ชั้นหนึ่ง (4 ดาว) ชั้นสอง (3 ดาว) ชั้นสาม (2 ดาว) และชั้นประหยัด (1 ดาว) นอกจากนี้โรงแรมแล้วยังมีธุรกิจพักแรมประเภทอื่นๆ เช่น รีสอร์ท โมเต็ล บ้านแบ่งให้เช่า คอนโดมิเนียม เกสต์เฮาส์ ที่พักแรมแบบถือกรรมสิทธิ์ร่วม เป็นต้น

3.10.2 ประเภทของที่พักในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

โดยทั่วไปที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยวมีหลายรูปแบบตั้งแต่ที่พักแรมแบบพื้นฐานจนถึงที่พักแรมที่เน้นความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยว บริเวณแหล่งท่องเที่ยวอาจมี

การจัดที่พักให้นักท่องเที่ยวในลักษณะของรีสอร์ท หรือเกสต์เฮาส์ ซึ่งจัดการและดำเนินการโดยภาคธุรกิจเอกชน ที่พักในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เป็นที่นิยม มีดังนี้

1) โฮมสเตย์

โฮมสเตย์หรือที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท หมายถึง บ้านที่อยู่ในชุมชนชนบทที่มีประชาชนในชุมชนเป็นเจ้าของบ้าน และเจ้าของบ้านหรือสมาชิกในครอบครัวอาศัยอยู่ประจำ โดยนักท่องเที่ยวสามารถเข้าพักอาศัยร่วมกับเจ้าของบ้านได้ ซึ่งสมาชิกในบ้านมีความยินดีและเต็มใจที่จะรับนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งถ่ายทอดประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยว และพานักท่องเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวและทำกิจกรรมท่องเที่ยว

2) ฟาร์มสเตย์

ฟาร์มสเตย์ หมายถึง การให้บริการที่พักเพื่อการท่องเที่ยวภายในบริเวณเรือกสวนไร่นาเจ้าของเรือกสวนไร่นาจะเป็นผู้จัดการที่พัก อาหาร และกิจกรรมต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวเกิดความเพลิดเพลินและเกิดความรู้ไปด้วยในตัว มักพบเห็นมากในประเทศที่มีการทำเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก และได้นำการท่องเที่ยวมาช่วยให้เกิดรายได้เสริมแก่เกษตรกรในช่วงยามว่างหรือช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวในพื้นที่

การพักในฟาร์มสเตย์เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (agrotourism) ที่เจ้าของฟาร์มเปิดฟาร์มให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชม และเก็บผักหรือผลไม้ตามชอบและพักผ่อน หรือเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ที่เป็นการท่องเที่ยวแบบรับผิดชอบสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนพื้นที่ และการท่องเที่ยวเชิงภูมิศาสตร์ (geotourism) ที่ทำให้สภาพภูมิศาสตร์ของพื้นที่ท่องเที่ยวดีขึ้นและยั่งยืน เช่น ภูมิทัศน์ วัฒนธรรม ความงดงามตามธรรมชาติ มรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรม และชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น

3) ที่พักอื่นๆ ในย่านเกษตร

ที่พักอื่นๆ ในย่านเกษตรที่พบเห็นบ่อย ได้แก่ สถานที่พักตากอากาศ หรือรีสอร์ท (resort) ซึ่งหมายถึง สถานที่ประกอบการเชิงการค้าที่นักธุรกิจตั้งขึ้นมีลักษณะเป็นโรงแรมประเภทหนึ่ง มีที่ตั้งอยู่ในแหล่งธรรมชาติ หรืออยู่ใกล้กับธรรมชาติ มีบรรยากาศดี เพื่อบริการที่พักชั่วคราวสำหรับผู้เดินทาง ในเรื่องของที่พักอาศัย อาหาร และบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพักอาศัยและเดินทาง หรืออาคารที่มีห้องนอนหลายห้อง คิดต่อเรียงรายกันในอาคารหลังหนึ่ง หรือหลายหลัง ซึ่งมีบริการต่างๆ เพื่อความสะดวกของผู้ที่มาพัก โดยมีค่าตอบแทน และคิดค่าบริการเป็นรายวันหรือไม่เกิน 1 เดือน

3.10.3 การจัดตั้งที่พักแรมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1) การศึกษาความเป็นไปได้ในธุรกิจที่พักแรม

การจัดตั้งที่พักแรมในลักษณะโรงแรมหรือรีสอร์ทเป็นการลงทุนในการสร้างสถานที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการเงินลงทุนจำนวนมาก เพื่อให้ผู้เข้าพักรู้สึกถึงความหรูหราและความสะดวกสบาย ผู้ลงทุนจึงนิยมทำการศึกษาความเป็นไปได้ (feasibility study) ก่อนการตัดสินใจสร้าง เพื่อให้แน่ใจว่าการตัดสินใจลงทุนนั้นจะนำมาซึ่งผลตอบแทนที่คุ้มค่าโดยการศึกษาด้านต่างๆ ดังนี้

(1) การเลือกทำเลที่ตั้ง (site selection) ทำเลที่ดีต้องมีระบบ ธารณูปโภคต่างๆ ครบครัน และมีถนนหนทางเข้าถึงเพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปมาได้สะดวกและมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หรือแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติหรือแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ใกล้เคียง

(2) การสำรวจตลาด (market survey) ควรมีการสำรวจว่าในทำเลที่ตั้งนั้นมีจำนวนผู้เดินทางท่องเที่ยวที่ต้องการหาที่พักมากน้อยเพียงใด

(3) การศึกษาอุปทานด้านห้องพัก (supply of rooms) การศึกษาอุปทานห้องพัก หมายถึง การตรวจสอบจำนวนห้องพักทั้งหมดที่มีอยู่ในอำเภอหรือจังหวัดที่วางแผนจะก่อตั้งที่พักแรม ทั้งจำนวนห้องพักในปัจจุบันและในอนาคต

(4) การศึกษาอุปสงค์ด้านห้องพัก (room demand) เพื่อให้แน่ใจว่าจำนวนห้องพักที่จะสร้างเพิ่มขึ้นนั้นสามารถขายได้และสามารถตอบสนองต่อความต้องการด้านที่พักที่อาจเพิ่มขึ้นได้ในอนาคต โดยพยากรณ์จากข้อมูลพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

(5) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก (facilities) เช่น สถานที่บริการอาหารและเครื่องดื่ม สถานที่จอดรถ สถานที่แสดงผลผลิตหรือวัฒนธรรมพื้นบ้านการเกษตร สถานที่สาธิตการปลูกพืชและจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร สถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการ เส้นทางจักรยาน สระว่ายน้ำ เป็นต้น

(6) การศึกษาสถานการณ์ด้านแรงงาน (labour situation) โดยเฉพาะแรงงานที่มีฝีมือระดับผู้บริหารระดับกลาง หรือระดับหัวหน้างาน ตลอดจนแรงงานปฏิบัติในพื้นที่

(7) การประมาณการด้านการเงิน (financial projection)

2) การจัดตั้งที่พักแรม

โรงแรมเป็นที่พักแรมหลักที่นักท่องเที่ยวนิยมเข้าพัก และเป็นที่พักแรมที่มีกฎหมายรองรับในประเทศไทย โรงแรม (hotel) ตามพระราชบัญญัติโรงแรมของประเทศไทย พ.ศ. 2547 มาตรา 4 หมายถึง สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน ทั้งนี้ไม่รวมถึง

(1) สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราว ซึ่งดำเนินการโดยส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือเพื่อการกุศล หรือการศึกษา ทั้งนี้ โดยมีใช่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน

(2) สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการที่พักอาศัยโดยคิดค่าบริการเป็นรายเดือนขึ้นไปเท่านั้น

(3) สถานที่พักอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

3.10.4 การพัฒนาและจัดตั้งโฮมสเตย์

1) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกับการเชื่อมโยงโฮมสเตย์

การจัดที่พักในหมู่บ้านโฮมสเตย์ในชุมชนสามารถเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ ได้ ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มุ่งสู่ความยั่งยืนของชุมชนแห่งนั้น หรือตามแนวคิดของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (sustainable tourism) กล่าวคือ เป็นการท่องเที่ยวที่ใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างประหยัดที่สุด ก่อให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุดต่อสิ่งแวดล้อม และต่อชุมชน

2) การพัฒนาโฮมสเตย์ไทย

การมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายแบบสังคมชนบทเป็นจุดขายที่สำคัญที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจการจัดกิจกรรมที่พาสัมผัสวัฒนธรรมชนบทจึงเป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน เป็นทางเลือกให้แก่นักท่องเที่ยวในตลาดท้องถิ่น ที่ไม่ใช่คู่แข่งในเชิงพาณิชย์ในพื้นที่ที่มีโรงแรมหรือรีสอร์ท การจัดที่พักแบบโฮมสเตย์จึงไม่ถือเป็นการประกอบการที่พักในเชิงธุรกิจ

3) การจัดตั้งและจัดการโฮมสเตย์

การจัดตั้งโฮมสเตย์จำเป็นต้องแจ้งนายอำเภอในพื้นที่ที่ตั้งอยู่และขอรับ “ใบรับแจ้งการไม่เป็นโรงแรม” ตามข้อกำหนดของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ส่วนโฮมสเตย์ตามข้อกำหนดของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา บ้านต้องมีความพร้อมในการเป็นโฮมสเตย์ โดยมีคุณสมบัติเบื้องต้น 6 ประการ คือ

(1) เจ้าของบ้านและสมาชิกในครอบครัวต้องถือว่าการทำโฮมสเตย์เป็นเพียงรายได้เสริมนอกเหนือรายได้จากอาชีพหลักของครอบครัวเท่านั้น

(2) มีพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านเหลือและไม่ได้ใช้ประโยชน์ สามารถนำมาดัดแปลงให้นักท่องเที่ยวเข้าพักได้

(3) นักท่องเที่ยวต้องเข้าพักค้างแรมในบ้านเดียวกับที่เจ้าของบ้านอาศัยอยู่ โดยมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตระหว่างกัน

- (4) สมาชิกในครอบครัวต้องมีความยินดีและเต็มใจที่จะรับนักท่องเที่ยวให้เข้ามาพักค้างแรมในบ้าน พร้อมทั้งถ่ายทอดวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นนั้นแก่นักท่องเที่ยว
- (5) เจ้าของบ้านและสมาชิกในครอบครัวให้ความร่วมมือกับชุมชนในการจัดการโฮมสเตย์เป็นอย่างดี
- (6) บ้านนั้นควรเป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรม หรือสหกรณ์ ที่ร่วมกันจัดการโฮมสเตย์ของชุมชนนั้น

4. ความเป็นมาของสับปะรดภูเก็ต

สำนักงานเกษตรจังหวัดภูเก็ต (2557, น. 10) กล่าวถึงความเป็นมาของสับปะรดภูเก็ต ไว้ดังนี้

สับปะรดมีถิ่นกำเนิดดั้งเดิมอยู่ในทวีปอเมริกาใต้บริเวณตอนกลาง และตอนใต้ของประเทศบราซิล ตอนเหนือของประเทศอาเจนตินาและปารากวัย มีการปลูกสับปะรดในแถบชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกและตอนเหนือของทวีปอเมริกาใต้ โดยชาวอินเดียในพื้นที่ และยังมีการปลูกในบริเวณชายฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิกและมหาสมุทรแอตแลนติกของอเมริกากลาง รวมทั้งหมู่เกาะต่างๆ ในแถบเวสต์อินดีส์

คริสโตเฟอร์ โคลัมบัส นักเดินเรือชาวสเปน ได้เดินเรือถึงหมู่เกาะเวสต์อินดีส์ ในปี ค.ศ.1493 ได้พบสับปะรดครั้งแรกที่หมู่บ้านของชาวอินเดียในพื้นที่ และได้ตั้งชื่อเกาะที่พบสับปะรดว่า เกาะแก้วเดอลูป หลังจากนั้นได้มีคนนำสับปะรดกลับไปยังยุโรป ได้สร้างความแปลกประหลาดและตื่นตาตื่นใจแก่ผู้พบเห็นเป็นอย่างมาก เนื่องจากสับปะรดมีรูปร่าง ลักษณะ และรสชาติที่แตกต่างจากผลไม้ที่เคยพบเห็นอยู่ก่อน หลังจากนั้นสับปะรดก็ได้มีการปลูกกระจายไปทั่วส่วนต่างๆของโลก ทั้งในเขตร้อนและนอกเขตร้อน ซึ่งได้มีการนำไปโดยนักเดินเรือชาวสเปนและชาวโปรตุเกส เพื่อแลกเปลี่ยนกับอาหารและน้ำในเส้นทางเดินเรือ ต่อมาในปี ค.ศ.1600 ก็มีการปลูกสับปะรดในแถบมาดากัสการ์ อินเดียตอนใต้ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย รวมทั้งประเทศอื่นๆ ด้วย สำหรับประเทศไทยได้มีรายงานว่าได้มีการปลูกสับปะรดในช่วง ค.ศ.1680-1700 หรือ พ.ศ.2223-2243 ซึ่งตรงกับสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช สันนิษฐานว่าช่วงแรกเป็นพันธุ์ที่อยู่ในกลุ่ม Spanish ซึ่งอาจเป็นพันธุ์อินทรีชนิด มีการปลูกกระจายกระจายทั่วไปในประเทศเป็นเวลานานจนถือว่าเป็นพันธุ์พื้นเมือง ต่อมาในปี พ.ศ.2454 ซึ่งตรงกับสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีแขกปาตานจากเกาะหมาก (เกาะปีนัง) นำสับปะรดผลโตเข้ามาให้เกษตรกรในอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเดิมเกษตรกรปลูกพันธุ์ที่มีขนาดเล็กอยู่ เมื่อปลูกสับปะรดผล

โตจากเกาะหมากดังกล่าวแล้ว ปรากฏว่าเจริญเติบโตดีมาก มีผลขนาดใหญ่และมีรสชาติดี จึงมีการปลูกขยายไปทั่วทุกพื้นที่ และทุกภาคของประเทศไทย ซึ่งสับปะรดพันธุ์ดังกล่าวได้ถูกตั้งชื่อว่า พันธุ์ปัตตาเวีย เป็นพันธุ์สับปะรดที่เหมาะสมกับอุตสาหกรรมกระป๋องและบริโภคนสด

เจ้าเมืองหลังสวน ชื่อพระจรรยา ราชโภคการ (คอซิมเต็ก ณ ระนอง) นำพันธุ์พืชต่างๆ รวมทั้งสับปะรดเข้ามาจากเมืองปีนัง ประเทศมาเลเซีย เพื่อแจกจ่ายให้ชาวบ้านอำเภอหลังสวน และสวี จังหวัดชุมพร ในระยะนั้นสับปะรดที่นำเข้ามาเรียกว่า สับปะรดฝรั่ง เนื่องจากมาจากเมืองปีนัง ซึ่งขณะนั้นเป็นอาณานิคมของอังกฤษปรากฏว่าสับปะรดที่นำมาปลูกให้ผลดีในการปลูกแซมในสวนมะพร้าว และในสวนยางพาราในระยที่ต้นยังมีขนาดเล็ก การปลูกจึงแพร่หลายมาจนถึงในปัจจุบัน ซึ่งจะปลูกมากในจังหวัดภูเก็ต พังงา และชุมพร โดยเฉพาะอย่างยิ่งสับปะรดที่ปลูกในจังหวัดภูเก็ตจะมีคุณภาพผลผลิตที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวแตกต่างจากแหล่งอื่น เนื่องจากมีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมจึงเรียกชื่อตามแหล่งที่ปลูกว่า “สับปะรดภูเก็ต” ชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวจีนฮกเกี้ยนนิยมนำสับปะรดภูเก็ตมาบูชาพระจีน โดยมีความเชื่อว่าจะช่วยให้มีโชคลาภตามชื่อภาษาจีนฮกเกี้ยนของสับปะรด ว่า “อ่องหลาย”

4.1 ลักษณะของสับปะรดภูเก็ต

สับปะรดภูเก็ตอยู่ในกลุ่ม Queen เป็นสับปะรดที่มีความทนทานกว่าสับปะรดพันธุ์อื่นๆ อาจมีอาการเหี่ยวบ้างแต่จะฟื้นตัวได้อย่างรวดเร็วเมื่อได้รับน้ำฝนเพียงเล็กน้อย สำหรับโรคและแมลงศัตรูพืชไม่มากนัก จะมีเพียงหนูและกระแตเท่านั้นที่จะกัดทำลายผลสับปะรด

สำหรับลักษณะเฉพาะตัวของสับปะรดภูเก็ต คือ มีรสหวาน กรอบ เนื้อมีสีเหลือง สม่่าเสมอทั้งผล มีเยื่อใยน้อย มีกลิ่นหอมเฉพาะตัว และการที่สับปะรดภูเก็ตมีผลขนาดเล็กและแกนผลที่กรอบมาก ทำให้มีเสน่ห์เฉพาะตัว คือหลังจากปอกเปลือกออกแล้ว สามารถรับประทานได้หมดทั้งผล ทำให้เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคมาก

4.2 การปลูกสับปะรด

การปลูกสับปะรดภูเก็ตสามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี แต่การที่จะให้ผลผลิตออกสู่ตลาดอย่างสม่ำเสมอตลอดทั้งปี จำเป็นต้องมีการวางแผนการผลิต สับปะรดเป็นพืชหลายฤดูจึงจำเป็นต้องมีพื้นที่ปลูกอย่างดีให้เหมาะสมกับการเจริญเติบโตและผลผลิตของสับปะรด การปลูกสับปะรดภูเก็ตสามารถปลูกได้ทั้งระบบพืชเดี่ยว และปลูกแซมในสวนผลไม้ ยางพารา มะพร้าว หรือพืชเศรษฐกิจในช่วงที่พืชหลักยังมีอายุน้อยอยู่

4.2.1 การปลูกเป็นพืชเดี่ยว

1) ปลูกเป็นแถวเดี่ยวใช้ระยะระหว่างต้น 25–30 เซนติเมตร ระยะแถว 50–60 เซนติเมตรปลูกได้ 8,000–10,000 หน่อต่อไร่

2) ปลูกเป็นแถวคู่ ใช้ระยะระหว่างต้นและแถว 40x40 เซนติเมตร เว้นระยะระหว่างช่อง 120 เซนติเมตร ปลูกได้ 5,000 หน่อต่อไร่

4.2.2 การปลูกแซมในสวนยางพารา

แม้ว่าการปลูกยางพาราไม่จำเป็นต้องมีขั้นตอนการเตรียมพื้นที่มากมาย แต่หากต้องการปลูกสับปะรดเป็นพืชแซม และต้องการให้พืชแซมได้ผลผลิตดีและมีคุณภาพ จำเป็นต้องมีการเตรียมพื้นที่ปลูกให้เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตของสับปะรด ระยะปลูกของการปลูกสับปะรดแซมในสวนยางพารา มีดังนี้

1) ปลูกเป็นแถวคู่ ห่างจากแถวยางพารา (ระยะปลูกยางพารา 3x8 เมตร) 100-150 เซนติเมตร ใช้ระยะระหว่างต้น 40-50 เซนติเมตร ระยะระหว่างแถว 40-50 เซนติเมตร เว้นระหว่างร่อง 100-120 เซนติเมตร ปลูกได้จำนวน 8 แถว ต้องใช้หน่อ 3,200-4,000 หน่อต่อไร่

2) ปลูกเป็นแถวเดี่ยว ห่างจากแถวยางพารา 150 เซนติเมตร ใช้ระยะระหว่างต้นและแถว 40x40 เซนติเมตร ปลูกได้ 10 แถว ต้องใช้หน่อจำนวน 5,000 หน่อต่อไร่ ทั้งนี้จำนวนต้นสับปะรดที่ปลูกต่อไร่จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระยะการปลูกยางพาราและวิธีการปฏิบัติดูแลรักษาสับปะรดของเกษตรกร ซึ่งสับปะรดที่มีระยะการปลูกที่เหมาะสมจะให้ผลผลิตที่มีขนาดและคุณภาพที่ดีด้วยการปลูกสับปะรดแซมในสวนยางพาราจะหยุดปลูกเมื่อต้นยางพาราอายุประมาณ 3 ปี ซึ่งหลักทั่วไปควรหยุดปลูกแซมยางพาราเมื่อยางพารามีร่มเงา ประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์ เพราะจะทำให้ผลผลิตของพืชแซมลดลง เนื่องจากปริมาณแสงแดดน้อยเกินไป

4.3 การตลาดและราคาผลผลิตสับปะรดภูเก็ต

ผลผลิตสับปะรดภูเก็ต ส่วนใหญ่ร้อยละ 95 ขายในจังหวัดภูเก็ต และอีกร้อยละ 5 ส่งขายในต่างจังหวัด ลูกค้าที่ซื้อสับปะรดภูเก็ต เป็นคนในพื้นที่ ผู้ประกอบการ โรงแรม ร้านอาหาร นักท่องเที่ยว และพ่อค้าคนกลาง เนื่องจากพื้นที่ปลูกสับปะรดภูเก็ตมีน้อย ผลผลิตจึงไม่เพียงพอ กับความต้องการของตลาด พ่อค้าคนกลางที่ต้องการซื้อสับปะรดภูเก็ตจะเข้าไปรับซื้อถึงสวนของเกษตรกร และมีผลผลิตบางส่วนที่เกษตรกรนำมาจำหน่ายเองบริเวณริมถนนเทพกระษัตรี ทั้งฝั่งขาเข้าและฝั่งขาออก ราคาขายปลีกขึ้นอยู่กับขนาดผล มีราคาตั้งแต่ 5 – 35 บาท

5. จังหวัดภูเก็ต

5.1 ขนาดพื้นที่และอาณาเขตการปกครอง

จังหวัดภูเก็ตตั้งอยู่ในภาคใต้ตอนบนของประเทศไทยตั้งอยู่ระหว่างละติจูดที่ 7 องศา 45 ลิปดาถึง 8 องศา 15 ลิปดาเหนือและลองจิจูดที่ 98 องศา 15 ลิปดาถึง 98 องศา 40 ลิปดา ตะวันออกมีลักษณะเป็นเกาะและเป็นเกาะที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทยตั้งอยู่ทางทิศ ตะวันตกของภาคใต้ในทะเลอันดามันมหาสมุทรอินเดียส่วนกว้างที่สุดของเกาะภูเก็ตเท่ากับ 21.3 กิโลเมตรส่วนยาวที่สุดของเกาะภูเก็ตเท่ากับ 48.7 กิโลเมตรมีเกาะบริวาร 32 เกาะ รวมพื้นที่ทั้งสิ้น 543.034 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 356,271.25 ไร่เฉพาะเกาะมีพื้นที่ 27 ตาราง กิโลเมตรอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 และทางหลวงจังหวัด หมายเลข 402 รวมระยะทาง 867 กิโลเมตรหรือ 688 กิโลเมตรทางอากาศมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดช่องแคบปากพระจังหวัดพังงาเชื่อมโดยสะพานเทพกระษัตรี และสะพานศรีสุนทร

ทิศตะวันออก ติดทะเลเขตจังหวัดพังงา

ทิศใต้ ติดทะเลอันดามันมหาสมุทรอินเดีย

ทิศตะวันตก ติดทะเลอันดามันมหาสมุทรอินเดีย

5.2 ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดภูเก็ตมีลักษณะเป็นหมู่เกาะวางตัวในแนวจากทิศเหนือไปทิศใต้พื้นที่ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 70 เป็นภูเขา และร้อยละ 30 เป็นพื้นที่ราบอยู่ตอนกลางและตะวันออกของ เกาะพื้นที่ชายฝั่งด้านตะวันออกเป็นดินเลนและป่าชายเลนส่วนชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกเป็นภูเขา และหาดทรายที่สวยงาม

5.3 ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดภูเก็ตมีลักษณะภูมิอากาศแบบเขตศูนย์สูตรอยู่ในเขตอิทธิพลของลมมรสุม ตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือมีอากาศร้อนชื้นตลอดปีมี 2 ฤดูประกอบด้วย

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนเมษายนถึงเดือนพฤศจิกายน

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคมถึงเดือนมีนาคม

5.4 การปกครอง

จังหวัดภูเก็ตเป็นการบริหารราชการแผ่นดินในรูปแบบการบริหารราชการส่วน ภูมิภาคแบ่งออกเป็น 3 อำเภอ ประกอบด้วยอำเภอเมืองภูเก็ตอำเภอกะทู้และอำเภอถลางมีตำบล 17 ตำบล 95 หมู่บ้าน 58 ชุมชน

5.5 ประชากร

ประชากรจังหวัดภูเก็ต 31 ธันวาคม 2555 มีจำนวน 360,905 คน เป็นชาย 170,766 คน หญิง 190,139 คนอาศัยอยู่ในอำเภอเมืองภูเก็ตมากที่สุดคือ 221,840 คน รองลงมาคือ อำเภอถลาง จำนวน 88,507 คน และอำเภอกะทู้ จำนวน 50,558 คน

5.6 การเกษตรกรรม

จังหวัดภูเก็ตมีจำนวนพื้นที่ที่ทำเกษตรกรรมประมาณ 110,381 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอถลางมากที่สุดคือ 92,654 ไร่ อำเภอกะทู้ 10,925 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองน้อยที่สุดคือ 6,852 ไร่ โดยใช้เป็นพื้นที่ปลูกยางพารามากที่สุด รองมาเป็นการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชผัก และ ไม้ดอกไม้ประดับ แต่มีพื้นที่ปลูกไม้พุ่มน้อย ปริมาณการผลิตพืชไม้เพียงพอกับความต้องการในพื้นที่ โดยเฉพาะพืชผัก เนื่องจากภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทำให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนมาประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวมากขึ้น เนื่องจากได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่า

5.7 การคมนาคม

จังหวัดภูเก็ตมีเส้นทางคมนาคม 3 ทาง ได้แก่ ทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ

5.7.1 การคมนาคมทางบก

การคมนาคมทางบกมีทางหลวงหมายเลข 402 เป็นเส้นทางหลัก และมีทางหลวงจังหวัดรองรอบเกาะ รวมทั้งเส้นทางอื่นๆ ที่แยกออกจากทางหลวงหมายเลข 402 ไปยังชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ

5.7.2 การคมนาคมทางน้ำ

จังหวัดภูเก็ตมีท่าเรือน้ำลึกจำนวน 1 แห่ง ได้แก่ ท่าเรือน้ำลึกภูเก็ตบริเวณอ่าวมะขาม ตำบลวิชิต ใช้เป็นท่าเรือเพื่อการขนส่งสินค้าและเพื่อการท่องเที่ยว และมีจำนวนท่าเทียบเรือในพื้นที่จังหวัดภูเก็ตทั้งสิ้น 38 แห่ง

5.7.3 การคมนาคมทางอากาศ

การคมนาคมทางอากาศ มีสนามบินนานาชาติภูเก็ตซึ่งมีบทบาทสำคัญในการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารเชื่อมโยงทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยตรงสามารถรองรับเที่ยวบินได้ 10 เที่ยวบิน/ชั่วโมง รองรับผู้โดยสารได้มากกว่า 29 ล้านคน

5.8 ประเพณีที่ปฏิบัติประจำทุกปีของจังหวัดภูเก็ต

5.8.1 **ประเพณีตรุษจีน** เป็นการเฉลิมฉลองวันขึ้นปีใหม่ของคนไทยเชื้อสายจีน วันตรุษจีนตรงกับวันแรกของเดือน 1 ของจีนหรือเดือน 2 เดือน 3 ทางจันทรคติมีพิธีกรรมทั้งหมด 3 วัน

5.8.2 ประเพณีถือศีลกินผัก เป็นการถือศีลชำระจิตใจและงดเว้นการบริโภคเนื้อสัตว์ทุกชนิดมีระยะเวลา 9 วัน เริ่มตั้งแต่ขึ้น 1 ค่ำเดือน 9 จนกระทั่งถึงขึ้น 9 ค่ำเดือน 9 ของทุกปี ซึ่งอยู่ในช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคมเป็นงานประเพณีซึ่งชาวจีนที่เข้ามาอาศัยในภูเก็ตยึดถือปฏิบัติมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2368 จนถึงทุกวันนี้

5.8.3 งานท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทร ตรงกับวันที่ 13 มีนาคมของทุกปี มีการจัดงานเฉลิมฉลองมีกิจกรรมต่างๆมากมาย เพื่อรำลึกถึงเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ที่สองวีรสตรีสามารถปกป้องเมืองถลางให้รอดพ้นจากข้าศึกพม่าและสคูตีในวีรกรรมของท่าน (สำนักงานจังหวัดภูเก็ต, 2557)

5.9 การท่องเที่ยว

สภาวะเศรษฐกิจและการค้าของจังหวัดภูเก็ตผูกขาดกับภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว และหากเหตุการณ์ทางการเมืองภายในประเทศเป็นไปอย่างสงบ ก็จะส่งผลต่อเศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดในทางที่ดีขึ้นเนื่องจากนักท่องเที่ยวจะมีความมั่นใจถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปี พ.ศ. 2556 จังหวัดภูเก็ตมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว จำนวน 11,339,885 ราย รายได้จากนักท่องเที่ยว จำนวน 241,926.99 ล้านบาท (สำนักงานจังหวัดภูเก็ต, 2557) จากแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ

5.9.1 แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ แบ่งเป็น

1) แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาด จังหวัดภูเก็ตมีชายหาดอยู่หลายแห่งซึ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศจำนวนมากในแต่ละปี ส่วนใหญ่อยู่ทางฝั่งตะวันตกของเกาะ ชายหาดที่สำคัญ ได้แก่ หาดป่าตอง หาดกะตะ หาดกะรน เป็นหาดทรายขาว มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่คึกคักตลอดทั้งวันทั้งกิจกรรมชายหาด กิจกรรมกีฬาทางน้ำ กิจกรรมบันเทิงและนันทนาการรูปแบบต่างๆ หาดสุรินทร์ หาดกมลา หาดกะหลิม หาดในหาน หาดราไวย์เป็นชายหาดทรายที่ไม่ยาวนัก มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่คึกคักน้อยกว่า 3 หาดแรก ชายหาดอ่าวบางเทา หาดลาซัน เป็นชายหาดที่เงียบสงบและเป็นที่ตั้งของโรงแรมที่พักและบ้านพักตากอากาศรองรับกลุ่มผู้มีรายได้สูง ชายหาดที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติสิรินาถ

2) แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ สถานีพัฒนาการส่งเสริมอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาพระแทว มีสิ่งที่น่าสนใจได้แก่ น้ำตกโดนไพร น้ำตกบางแป และต้นปาล์มหลังขาว ศูนย์ศึกษาธรรมชาติทำจัตไรไซ มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน ระยะทาง 800 เมตร ตั้งอยู่ในอำเภอถลาง

3) แหล่งท่องเที่ยวประเภทเกาะ

จังหวัดภูเก็ตมีเกาะบริวารทั้งหมด 32 เกาะ ส่วนใหญ่อยู่ทางตะวันออก และทางตอนใต้ของเกาะภูเก็ต เกาะที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญได้แก่ เกาะราชาใหญ่ เกาะราชาน้อย เกาะเฮ เกาะโหลน เกาะบอน เกาะแก้ว เกาะไม้ท่อน เกาะตะเกายใหญ่ เกาะรังใหญ่ เกาะมะพร้าว เกาะไข่ เกาะนาคาน้อย เกาะแรด และเกาะนาคาใหญ่

4) **จุดชมทิวทัศน์** ได้แก่ จุดชมทิวทัศน์แหลมพรหมเทพ แหลมกาแหลมพันวา หาดกะตะ-กะรน เขารัง เขาขาด

5.9.2 แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์

กระจายอยู่บนเกาะภูเก็ตตอนในของเกาะ เช่น พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติภูเก็ตไทยหัว ศาลากลางจังหวัดภูเก็ต ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขหลังเก่า บ้านชินประชา วัดมงคลนิมิตร (วัดกลาง) พระอารามหลวง วัดไชยธาราราม (วัดฉลอง) วัดสี่ลสุการาม (วัดใหม่หลวงปู่สุภา) วัดพระใหญ่ (พระพุทธมิ่งมงคลเอกนาคคีรี) ศาลเจ้าจุ้ยตุ่ย ศาลเจ้าบางเหนียว ศาลเจ้าปู่จ้อ ศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราชบาบากูเกิด และศูนย์ศิลปวัฒนธรรมจังหวัดภูเก็ต อนุสาวรีย์ท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทร วัดพระนางสร้าง เมืองถลางบ้านพอน เมืองถลางบ้านคอน บ้านพระยาวิชิตสงคราม (เมืองถลางเก่า) วัดพระทอง วัดเทพกระษัตรี วัดเขานน วัดม่วง โคมารภักดิ์ อนุสรณ์สถานเมืองถลาง บ้านท้าวเทพกระษัตรี หลักเมืองถลางป่าสัก หลักเมืองถลางเลพัง หลักเมืองถลางท่าเรือ หลักเมืองถลางเมืองใหม่ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติถลาง พิพิธภัณฑสถานเหมืองแร่ภูเก็ต อนุสรณ์สถานจิตจักรวาล และศาลเจ้ากะทู้

5.9.3 แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น

ในจังหวัดภูเก็ตมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นทั้งในรูปของสถานบันเทิง การแสดงโชว์ต่างๆ สวนสาธารณะลักษณะพิเศษ พิพิธภัณฑสถานเฉพาะทาง สวนสัตว์ และสวนสนุก เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวกระจายกันอยู่ทั่วไปตามชายหาดที่สำคัญและทางตอนในของเกาะ เช่น ภูเก็ตแฟนตาซี ไซม่อนคาบาเร่ย์ ในอำเภอกะทู้ ฟาร์มจระเข้และสวนเสือภูเก็ต สวนผีเสื้อและอควาเรียมภูเก็ต พิพิธภัณฑสถานเปลือกหอย ไดโนปาร์ค สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ หมู่บ้านไทย สวนกล้วยไม้ภูเก็ต และสยามนิรมิตในอำเภอเมืองภูเก็ต

5.9.4 แหล่งท่องเที่ยวประเภทกิจกรรมและความสนใจพิเศษ

มีหลายประเภทที่เป็นจุดขายทางการท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงกีฬา เช่น สนามกอล์ฟ สนามขี่ม้า แหล่งตกปลา เคนเบิลสกีจัมป์ แหล่งดำน้ำ บริเวณใกล้เคียงมีทั้งกิจกรรมดำน้ำตื้นและดำน้ำลึก แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ได้แก่ สปาที่ให้บริการตามโรงแรมที่พักระดับ 4-5 ดาว ศูนย์บริการทางการแพทย์ เป็นต้น

6. นโยบายและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับลุ่มประด

6.1 ยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ.๒๕๕๖-๒๕๕๘

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานไว้ 4 ประเด็น ซึ่งแต่ละประเด็นมีความเชื่อมโยง สอดคล้อง และสนับสนุนกันและกันในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ยุทธศาสตร์ทั้ง 4 ประเด็น มีดังนี้

1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การตอบสนองต่อนโยบายสำคัญของรัฐบาล

การตอบสนองนโยบายสำคัญของรัฐบาล เป็นยุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้นเพื่อรองรับการดำเนินงานเชิงนโยบาย (Agenda Based) ทั้งงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล หรือภารกิจเร่งด่วนของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา โครงการภายใต้แผนบริหารราชการแผ่นดินที่รัฐบาลกำหนดให้เป็นโครงการสำคัญ (Flagship Project) และโครงการที่จัดทำขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี โดยอาจจะเป็นโครงการส่งเสริมการเกษตรที่ปรับให้สอดคล้องกับนโยบายสำคัญของรัฐบาล ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรต้องดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จ และรายงานผลการดำเนินงานต่อรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรและภาคเกษตร

การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรและภาคเกษตร เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ครอบคลุมงานพื้นฐานสำคัญของกรมส่งเสริมการเกษตร (Function - Based) ในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพการเกษตร ทั้งในมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญและส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร ตั้งแต่ระดับครัวเรือน ชุมชน และระดับประเทศ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและเสริมสร้างให้เกิดความยั่งยืนของภาคเกษตร

3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบูรณาการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่

การบูรณาการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ มีจุดมุ่งเน้นในการส่งเสริมการเกษตรแบบเบ็ดเสร็จในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง (Area - Based) และมีเจตนารมณ์ที่จะให้อำนาจและอิสระแก่หน่วยงานในพื้นที่ในการดำเนินการต่างๆ โดยมุ่งผลสำเร็จของงานเป็นสำคัญ ด้วยเป้าหมายและวิธีการที่เป็นการเฉพาะในแต่ละพื้นที่ เน้นการบูรณาการงานที่เกี่ยวข้องกันจากทุกภาคส่วนลงในพื้นที่อย่างเป็นระบบ ทั้งงานตามนโยบาย (Agenda - Based) และงานตามบทบาทหน้าที่ (Function - Based) ระดมสรรพกำลังและทรัพยากรต่างๆ เข้ามาร่วมดำเนินการ ซึ่งต้องใช้ความสามารถในการ

ประสานและบริหารจัดการ รวมทั้งการวางแผนพัฒนาที่เบ็ดเสร็จ โดยคำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่ สภาพแวดล้อม สถานการณ์ และความต้องการของเกษตรกรซึ่งแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่

4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาศักยภาพการส่งเสริมการเกษตร

การพัฒนาศักยภาพการส่งเสริมการเกษตร มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะขององค์กรในภาพรวม สร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรในระดับพื้นที่และยกระดับการให้บริการเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเป็นพื้นฐานสำคัญและส่งผลต่อความสำเร็จของงานส่งเสริมการเกษตรในการพัฒนาอาชีพ รายได้ และชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น

จากแผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. 2556-2559 ที่กล่าวมาเกี่ยวข้องกับ การศึกษาเรื่อง ความต้องการการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษาสวนสับปะรดภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 คือ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรและภาคเกษตร และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 คือ การบูรณาการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่

6.2 ยุทธศาสตร์สำนักงานเกษตรจังหวัดภูเก็ต

สำนักงานเกษตรจังหวัดภูเก็ต (2556 , น. 7-10) ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์มาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีกรอบทิศทางในการทำงานร่วมกันอย่างชัดเจน ซึ่งมีแนวคิดการให้เกษตรกรและพื้นที่เป็นศูนย์กลางในการดำเนินการ (Area-Based) และมุ่งเน้นในเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและจัดการของเกษตรกรโดยใช้ระบบส่งเสริมการเกษตรและการบูรณาการในการพัฒนาเกษตรกรและส่งเสริมการผลิต (Function-Based) เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นรูปธรรมและเกิดความต่อเนื่องยั่งยืนในพื้นที่เป้าหมาย รวมทั้งพัฒนาการให้บริการที่ดีและส่งเสริมพัฒนาเกษตรกรได้ครอบคลุมในทุกพื้นที่

ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “มุ่งส่งเสริมและพัฒนาให้เกษตรกรอยู่ดีมีสุขบนฐานการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและการจัดการทรัพยากรภาคเกษตรอย่างยั่งยืน” ได้กำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเกษตรไว้ 4 ประเด็น ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างความเชื่อมั่นในความปลอดภัยของสินค้าเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมและพัฒนาให้เกษตรกรมีความเข้มแข็งและความยั่งยืนของภาคเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างเศรษฐกิจภาคเกษตรโดยยกระดับขีดความสามารถในการผลิตและจัดการพืชเศรษฐกิจ หรือพืชประจำถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 4 บูรณาการสร้างรายได้และมูลค่าเพิ่มจากการเชื่อมโยงกิจกรรมการผลิตภาคการเกษตรกับการท่องเที่ยว

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของสวนสับปะรดภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต มีดังต่อไปนี้

7.1 สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

สุภิญญา สันตะกิจ (2555, น. 85-94) ได้ศึกษาถึง การผลิตสับปะรดของเกษตรกรในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 46.57 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ชั้น ป.6) มีจำนวนแรงงาน 1-2 คน พื้นที่ในการปลูกสับปะรดมีขนาดกลาง (10-50 ไร่) ด้านรายได้จากภาคเกษตรในปีที่ผ่านมา เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดมีรายได้มากกว่า 100,000 บาท/ปี ต้นทุนรวมเฉลี่ยของระบบการปลูกปีที่ 1 คือ 18,489.42 บาท ระบบการปลูกปีที่ 2 มีต้นทุนรวมเฉลี่ย 9,626.61 บาท และระบบการปลูกปีที่ 3 มีต้นทุนรวมเฉลี่ย 8,051.10 บาท ผลผลิตต่อไร่ 6,250 กิโลกรัม เกษตรกรส่วนใหญ่เลือกปลูกสับปะรดแบบพืชเดี่ยว อาจมีปลูกพืชแซมบ้าง เช่นยางพาราและปาล์มน้ำมัน

ศิริรัตน์ หอมนาน (2547, น. 149-150) ได้ศึกษาถึง ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหมู่บ้านรอบบริเวณศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ผลการการศึกษาพบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ โดยมากสำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา และประกอบอาชีพรับจ้าง มีรายได้ไม่เกิน 30,000 บาทต่อปี

ฐณผการจ คงอินทร์ (2545, น. 78) ได้ศึกษาถึง การศึกษาศักยภาพของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืน กรณีศึกษาบ้านนาดิน ตำบลอ่าวนาง จังหวัดกระบี่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายและเพศหญิงอยู่ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน อายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 35-49 ปี นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 98.5 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษามากที่สุด ด้านการประกอบอาชีพกลุ่มตัวอย่างมีอาชีพด้านการเกษตรร้อยละ 45.5 และมีรายได้ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 3,001-5,000 บาทต่อเดือน นอกจากนี้รายได้จากการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประมาณ 500 บาทต่อเดือน และการเป็นสมาชิกกลุ่มก็สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประมาณ 500 บาทต่อเดือน

สมศรี อย่างสวย (2536, น. 39) ศึกษาภาวะเศรษฐกิจสังคมและความต้องการของเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตรในหมู่บ้านจัดสรรป่าน้ำใจ (โครงการ 2) นิคมสร้างตนเอง เขื่อนอุบลรัตน์ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น พบว่าผู้ให้ข้อมูลโดยทั่วไปมีขนาดครอบครัวปานกลาง มีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ยครอบครัวละ 5 คน โดยมีขนาดครอบครัวตั้งแต่ครอบครัวละ 1 - 9 คน ขนาดครอบครัวที่มีความถี่สูงสุดคือขนาดครอบครัว 4-5 คน ซึ่งมีจำนวนครอบครัวอยู่ร้อยละ 54.3 รองลงมาได้แก่ขนาดครอบครัว 1-3 คน ร้อยละ 21.4

มนตรี เรืองพันธ์ (2545, น. 132-133) ได้ศึกษาถึงปัจจัยบางประการที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตรในจังหวัดนครนายก พบว่าเกษตรกรเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวส่วนมากเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 45.43 ปี จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.5 คน สถานที่ท่องเที่ยวอยู่ห่างจากสถานที่ท่องเที่ยวอื่นเฉลี่ย 1.43 กิโลเมตร สถานที่ท่องเที่ยวมีบริการความปลอดภัยร้อยละ 50 และการบริการรักษาความปลอดภัยโดยตำรวจชุมชน ร้อยละ 66.67 มีมัคคุเทศน์/ผู้นำชม ร้อยละ 86.67 ส่วนมากไม่มีบริการที่พักร้อยละ 66.67

7.2 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ทศพล ถาวร (2554, น. 52-54) ได้ศึกษาถึง ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนบ้านปางบง ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยภาพรวมประชากรภายในชุมชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับมาก ศักยภาพความพร้อมของทรัพยากรที่จำเป็นในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยภาพรวมมีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ศักยภาพด้านความสะดวกในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ศักยภาพด้านความพร้อมเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ศักยภาพด้านความสามารถในการรองรับของพื้นที่ โดยภาพรวมมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ศักยภาพด้านความพร้อมด้านทักษะและการจัดการการท่องเที่ยว โดยภาพรวมมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ความต้องการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าความต้องการในระดับมากในทุกด้าน ยกเว้น ในด้านการพัฒนาร้านอาหารและสถานที่จอดรถที่มีความต้องการพัฒนาในระดับปานกลาง ความต้องการพัฒนาด้านการก่อตั้งกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก

ฐนศการจ คงอินทร์ (2545, น. 78) ได้ศึกษาถึง การศึกษาศักยภาพของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืน กรณีศึกษาย่านนาดีน ตำบลอ่าวนาง จังหวัดกระบี่ พบว่า ในด้านการได้รับการฝึกอบรมในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้น ร้อยละ 26.1 ได้รับการฝึกอบรม โดยหน่วยงานที่จัดการฝึกอบรมและสนับสนุนมากที่สุดคือ สหกรณ์จังหวัด

กระบี่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานเกษตรจังหวัดกระบี่ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกระบี่ เป็นต้น และกิจกรรมที่ได้จัดฝึกอบรมให้กลุ่มตัวอย่างมากที่สุด คือ การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว

มนตรี เรื่องพันธ์ (2545, น. 133) ได้ศึกษาถึงปัจจัยบางประการที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตรในจังหวัดนครนายก พบว่าเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยรับการฝึกอบรมเรื่องการท่องเที่ยวร้อยละ 70 ส่วนมากร้อยละ 50 เคยรับการอบรม 1-2 ครั้ง 86.67 ส่วนมากไม่มีบริการที่พักร้อยละ 66.67

การุณย์ มะโนใจ (2547, น. 89-90) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะคติต่อการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของประชาชนในตำบลผาซางน้อย อำเภอปง จังหวัดพะเยา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้พื้นฐานต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในประเด็นความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ การร่วมกิจกรรมและการดำเนินงาน การบริหารจัดการ กิจกรรมในโครงการ การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ และการอบรม

7.3 ความต้องการการส่งเสริม

ชัยณรงค์ พันวิลาต (2546, น. 41) ศึกษาความต้องการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรกรรมของสมาชิกนิคมเกษตรกรรมทหารผ่านศึกนครพนม พบว่าวิธีการส่งเสริมแบบรายบุคคล สมาชิกนิคมฯ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมมาเยี่ยมที่บ้านหรือฟาร์มในระดับมาก เฉลี่ย 2.97 ส่วนการไปพบเจ้าหน้าที่ส่งเสริมที่สำนักงานหรือติดต่อขอคำปรึกษาทางโทรศัพท์ สมาชิกนิคมฯ ต้องการในระดับน้อย เฉลี่ย 1.62 และ 1.66 ตามลำดับ สำหรับวิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม สมาชิกนิคมฯ ต้องการทัศนศึกษาดูงานการเกษตรและฝึกอบรมสัมมนาด้านการเกษตร ในระดับมาก เฉลี่ย 2.85 และ 2.83 ตามลำดับ วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบมวลชน สมาชิกนิคมฯ ต้องการชมรายการวิทยุโทรทัศน์เกี่ยวกับการเกษตรและรับฟังจากหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน ในระดับมาก เฉลี่ย 2.77

ส่วนการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงด้านการเกษตร ชมนิทรรศการหรืองานแสดงทางการเกษตร และอ่านหนังสือพิมพ์ต่างๆ ต้องการในระดับปานกลาง เฉลี่ย 2.13 2.07 และ 2.11 ตามลำดับ

จิตร เกื้อช่วย (2554, น. 61) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการส่งเสริมอาชีพของเกษตรกรในตำบลบางขุนทอง อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส พบว่า วิธีการส่งเสริมแบบบุคคลเกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่มาเยี่ยมที่บ้านหรือฟาร์มในระดับมาก สำหรับวิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่มการทัศนศึกษาดูงานการเกษตรการเยี่ยมแปลงสาธิต การฝึกอบรมสัมมนาด้านการเกษตร เกษตรกรต้องการในระดับมาก ส่วนวิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบมวลชน การชม

รายการโทรทัศน์เกี่ยวกับการเกษตร ชมนิทรรศการหรืองานแสดงทางด้านเกษตรและพืชจากหอกระจายข่าวหมู่บ้านเกษตรกรต้องการในระดับมาก

นาฏสุดา เชนนะสิริ (2556, น. 95) ได้ศึกษาถึงการพัฒนาศักยภาพชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีจังหวัดภูเก็ตและจังหวัดชลบุรี พบว่า ความต้องการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในการพัฒนาศักยภาพชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลศรีสุนทร อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต คือ ไม่มีความต้องการในด้านสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภค เพียงแต่ต้องการให้เพิ่มดวงไฟตามตรอกและซอย เพื่อให้มีแสงสว่าง ปลอดภัยมากขึ้น และมีความต้องการความรู้ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรในชุมชนเพื่อเพิ่มผลิตภัณฑ์ในชุมชนให้มีรายได้เสริมมากขึ้นต้องการความรู้ในการทำบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าในชุมชน ในส่วนของตำบลหนองหงษ์ อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า มีความเจริญด้านสิ่งก่อสร้าง ถนนหนทาง และมีสาธารณูปโภคในสภาพใช้งานได้และทั่วถึง แต่ขาดไฟฟ้าทางสาธารณะตามแหล่งชุมชนอีกเป็นบางแห่ง มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่างๆ อาทิ กลุ่มเพาะเห็ด กลุ่มน้ำยาล้างจาน กลุ่มปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ จึงทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากความรูภูมิปัญญาของชาวบ้านหลายอย่าง มีความต้องการที่จะแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรในท้องถิ่น

ทศพล ถาวร (2554, น. 52-54) ได้ศึกษาถึง ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนบ้านปางบง ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ความต้องการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าความต้องการในระดับมากในทุกด้าน ยกเว้น ในด้านการพัฒนาร้านอาหารและสถานที่จอดรถที่มีความต้องการพัฒนาในระดับปานกลาง ความต้องการพัฒนาด้านการก่อตั้งกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก

7.4 แนวทางการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ยุริพรรณ แสนใจยา (2545, น. 73-74) ได้ศึกษาถึง แนวทางการพัฒนาไร้ชาสูวิรุฬห์อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า การเข้าถึงยังขาดระบบขนส่งมวลชนที่เข้าถึงในพื้นที่ไร้ชา จำเป็นต้องเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว หรือว่าจ้างรถตู้เข้าไปยังไร้ชาสิ่งอำนวยความสะดวก ยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ด้านขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ มีขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวได้ ด้านความปลอดภัยมีความปลอดภัยสูง

วันทนา นิคมบ้านคอน (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลบางไผ่ ผลการศึกษาปรากฏว่า ปัจจัยส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขึ้นในตำบลบางไผ่ คือ การเป็นพื้นที่ที่มีกิจกรรมการทำเกษตรกรรมที่หลากหลาย รูปแบบการท่องเที่ยวเชิง

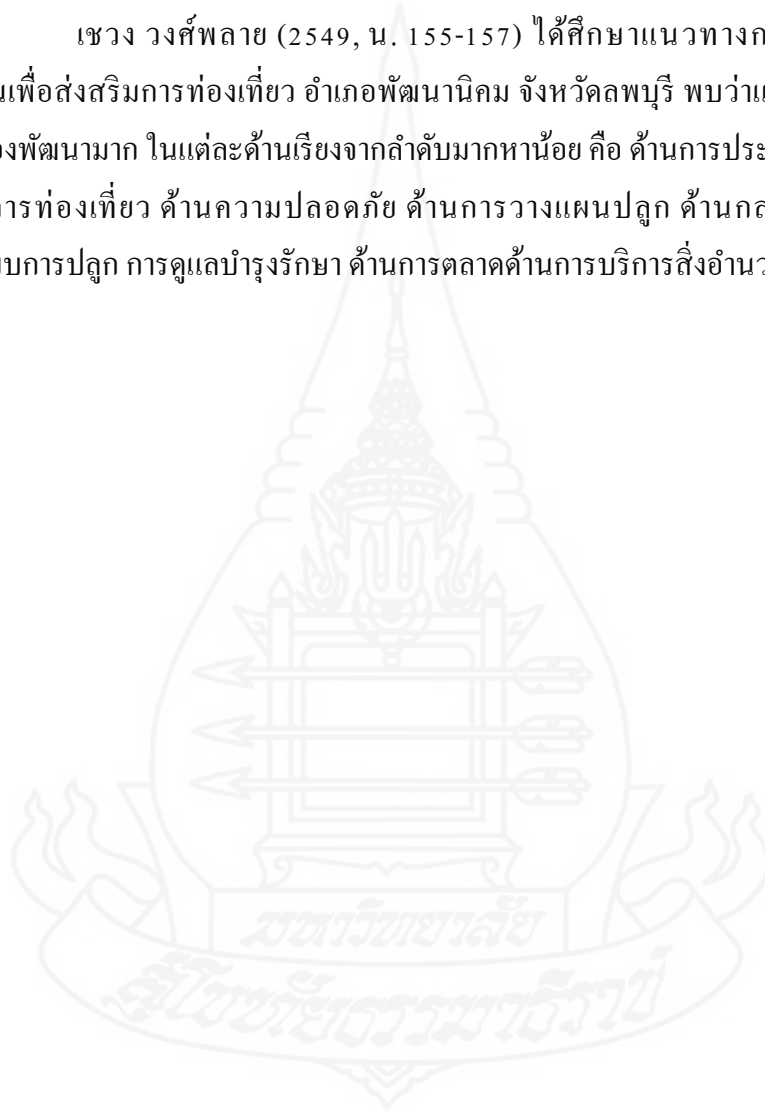
เกษตรมี 2 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวเกษตร และ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรประเภทเฉพาะรายบุคคลหรือรายกิจกรรม รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลบางไผ่ แบ่งออกเป็น ภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่น ที่ต่างร่วมมือกันจัดการการท่องเที่ยว ในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวในด้านที่ตนเองถนัดและไม่มีข้อจำกัดในเรื่องอื่น ๆ เช่น สถานที่หรือแหล่งเงินทุน ศักยภาพของตำบลบางไผ่ในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยการใช้แบบประเมินศักยภาพของชุมชน พบว่าตำบลบางไผ่มีศักยภาพการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับมาก

ยมาพร คงควร (2549, น. 92-93) ได้ศึกษาถึงการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า กิจกรรมที่ชุมชนนำมาประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวชมทรัพยากรธรรมชาติ รองลงมาเป็น การแปรรูปผลผลิตเกษตร การผลิตและทอผ้าไหม ผ้าฝ้าย ไร่สวนผสม การผลิตสินค้าหัตถกรรม การทำสวนดอกไม้ การพักอยู่กับชาวบ้าน การทำสวนไม้ผล การทำประมง การผลิตผักปลอดสารพิษ การชมโบราณสถาน และการชมวิถีชีวิตชาวบ้าน

วิภารัตน์ สุราลัย (2556, น. 153-154) ได้ศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ด้านสิ่งดึงดูดใจ โดยภาพรวมพบว่าแหล่งท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ ทักษณียภาพสวยงาม มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การเพาะเห็ด การทำไวน์ ไร่ร้อน ความเป็นมิตร การทำการเกษตรไร้สารพิษ วิถีชีวิตของเกษตรกร ความเป็นกันเอง ในส่วนผลผลิตทางการเกษตรมีการพัฒนาและปรับปรุงสายพันธุ์เพื่อมาตรฐานและคุณภาพในการจำหน่ายเป็นสินค้าที่ระลึก และสินค้าขึ้นชื่ออำเภอวังน้ำเขียว ด้านที่พัก โดยภาพรวมพบว่าแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่มีที่พักบริการ แต่ภายในชุมชนหรือบริเวณใกล้เคียงมีที่พักให้บริการ ขนาด รูปแบบ ราคา แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับระดับมาตรฐานของที่พักรั้วๆ ซึ่งถือว่าเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว แต่ราคาค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับคุณภาพและบริการ ด้านการเข้าถึง โดยภาพรวมพบว่าการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากถนนเส้นหลักค่อนข้างลำบากเนื่องจากถนนบางช่วงลักษณะเส้นทางลาดชันสลับกับดินลูกรัง โดยเฉพาะฤดูฝนแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งไม่สามารถเดินทางเข้าไปได้ และป้ายบอกเส้นทางเข้าแหล่งท่องเที่ยวไม่มีความชัดเจนเนื่องจากจำนวนป้ายที่ถูกต้องมีจำนวนมากเกินไปอีกทั้งยังบังคับทัศนียภาพ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยภาพรวมพบว่า แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการและผู้สูงอายุ ทางด้านร้านอาหารร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ไฟฟ้า ประปา ห้องสุขาเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวในวันปกติ แต่หากเป็นช่วงวันหยุดจำนวน

นักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ไม่เพียงพอดต่อจำนวนนักท่องเที่ยว ด้านกิจกรรม โดยภาพรวมพบว่าแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่งมีกิจกรรมที่แตกต่างกันไป เช่น การเก็บองุ่น การทำเกษตรอินทรีย์ การเพาะเห็ด อำเภอวังน้ำเขียวมีกิจกรรมที่จัดเป็นประจำ คือ งานเบญจมาศบานในม่านหมอก ในปี พ.ศ.2556 มีกิจกรรมเพิ่งเริ่มจัดครั้งแรก คือ งานดอกไม้ในสายหมอก ด้านบริการต่างๆ โดยภาพรวมพบว่า ผู้เอทีเอ็ม ผู้โทรศัพท์ รวมถึงสถานพยาบาลมีค่อนข้างน้อยและห่างไกลกับแหล่งท่องเที่ยว

เชวง วงศ์พลาย (2549, น. 155-157) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการปลูกทานตะวันเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี พบว่าแนวทางการพัฒนามีระดับที่ต้องพัฒนามาก ในแต่ละด้านเรียงจากลำดับมากหาน้อย คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัย ด้านการวางแผนปลูก ด้านกลยุทธ์การท่องเที่ยว ด้านรูปแบบการปลูก การดูแลบำรุงรักษา ด้านการตลาดด้านการบริการสิ่งอำนวยความสะดวก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความต้องการการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของสวนสับปะรดภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร จำนวนทั้งสิ้น 54 คน ประกอบด้วย

1. เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ตในพื้นที่อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต (เป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพพืชเศรษฐกิจสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สับปะรดภูเก็ต ปี 2557) จำนวน 36 คน

2. ผู้นำชุมชนในพื้นที่ที่มีการปลูกสับปะรดภูเก็ต 6 ตำบลๆ ละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน

3. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ปลูกสับปะรดภูเก็ต 6 แห่งๆ ละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน

4. ผู้แทนจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 คน (สำนักงานเกษตรอำเภอถลาง ที่ว่าการอำเภอถลาง สถานีพัฒนาที่ดินภูเก็ต ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรภูเก็ต สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดภูเก็ต และสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดภูเก็ต)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

2.1 แบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ และการตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

2.1.1 การสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยการกำหนดข้อมูลที่ต้องการในประเด็นต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การสร้างแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิดและคำถามแบบปลายเปิด ใช้เก็บข้อมูลโดยตรงจากเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ส่วนที่ 3 ความต้องการการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ส่วนที่ 4 แนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นคำถามปลายเปิดมีประเด็น ดังนี้

4.1 สิ่งที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้สวนสับปะรดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

4.2 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตไปสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

4.3 แนวทางการพัฒนาทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2.1.2 การทดสอบแบบสัมภาษณ์ เป็นการทดสอบความถูกต้องของเนื้อหาที่วิจัย โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่พัฒนาขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปริญญาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความตรงของเนื้อหา นำมา จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปริญญาวิทยานิพนธ์ ก่อนที่จะนำไปทดสอบกับเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ตที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย จำนวนทั้งสิ้น 20 ราย นำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของเครื่องมือ ตอนที่ 4 โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการคำนวณ เพื่อหาสัมประสิทธิ์ความน่าเชื่อถือโดย มีค่าสัมประสิทธิ์ความน่าเชื่อถือได้ 0.990

2.1.3 นำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากร

2.2 แบบสอบถาม มีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม และการทดสอบแบบสอบถาม ดังนี้

2.2.1 การสร้างแบบสอบถาม โดยการกำหนดข้อมูลที่ต้องการในประเด็นต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การสร้างแบบสัมภาษณ์เป็นคำถามแบบปลายเปิดใช้เก็บข้อมูลโดยตรงจากผู้นำชุมชนตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ตในอำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต มีประเด็น ดังนี้

1) การดำเนินการจัดการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต

- 2) บทบาทหน้าที่และการประสานแผนงานนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสัปดาห์ประดุกี่ตกับนโยบายของหน่วยงานในส่วนกลาง
- 3) สถานการณ์การท่องเที่ยวสวนสัปดาห์ประดุกี่ตในอำเภอดกลาง ณ ปัจจุบัน
- 4) ปัจจัยที่ทำให้สวนสัปดาห์ประดุกี่ตในอำเภอดกลางพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 5) ผลกระทบต่อชุมชนอำเภอดกลางจากการท่องเที่ยวสวนสัปดาห์ประดุกี่ต
- 6) การปรับตัวต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวสวนสัปดาห์ประดุกี่ต
- 7) ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาสวนสัปดาห์ประดุกี่ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
- 8) ทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวสวนสัปดาห์ประดุกี่ตในอำเภอดกลาง
- 9) การส่งเสริมและสนับสนุนสวนสัปดาห์ประดุกี่ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชนในพื้นที่ที่มีการปลูกสัปดาห์ประดุกี่ต และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
- 10) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาสวนสัปดาห์ประดุกี่ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

2.2.2 การตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม เป็นการทดสอบความถูกต้องของเนื้อหาที่วิจัย โดยนำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความตรงของเนื้อหา นำมา จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.2.3 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรรายบุคคล ซึ่งมีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Opened – ended question) และคำถามแบบปลายปิด (Closed - ended question)

โดยการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ความต้องการการส่งเสริมสวนสัปดาห์ประดุกี่ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และแนวทางการพัฒนาสวนสัปดาห์ประดุกี่ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกสัปดาห์ประดุกี่ต อำเภอดกลาง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้แบบสัมภาษณ์

วิเคราะห์ระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีการวัดระดับ 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	ระดับความรู้มากที่สุด	(ตอบถูก 17-20 ข้อ)
4	หมายถึง	ระดับความรู้มาก	(ตอบถูก 13-16 ข้อ)
3	หมายถึง	ระดับความรู้ปานกลาง	(ตอบถูก 9-12 ข้อ)
2	หมายถึง	ระดับความรู้น้อย	(ตอบถูก 5-8 ข้อ)
1	หมายถึง	ระดับความรู้น้อยที่สุด	(ตอบถูก 1-4 ข้อ)

วิเคราะห์ระดับความต้องการการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีการวัดระดับ 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	ระดับความต้องการมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับความต้องการมาก
3	หมายถึง	ระดับความต้องการปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับความต้องการน้อย
1	หมายถึง	ระดับความต้องการน้อยที่สุด

หาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (weight mean score) โดยใช้สูตร

$$WMS = \frac{5F_1 + 4F_2 + 3F_3 + 2F_4 + 1F_5}{TNR}$$

เมื่อ

WMS = ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

F1 = จำนวนผู้เลือกตอบระดับความต้องการมากที่สุด

F2 = จำนวนผู้เลือกตอบระดับความต้องการมาก

F3 = จำนวนผู้เลือกตอบระดับความต้องการปานกลาง

F4 = จำนวนผู้เลือกตอบระดับความต้องการน้อย

F5 = จำนวนผู้เลือกตอบระดับความต้องการน้อยที่สุด

TNR = จำนวนผู้ตอบทั้งหมด

โดยในแต่ละประเด็นความต้องการที่นำมาหาค่าเฉลี่ยแล้ว นำมาแปลความโดยแบ่งเกณฑ์ในการแบ่ง ดังนี้

$$\text{อัตรภาคชั้น} = \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

แปลความ

ระดับความต้องการน้อยที่สุด	มีช่วงคะแนนระหว่าง	1.00 – 1.80
ระดับความต้องการน้อย	มีช่วงคะแนนระหว่าง	1.81 – 2.60
ระดับความต้องการปานกลาง	มีช่วงคะแนนระหว่าง	2.61 – 3.40
ระดับความต้องการมาก	มีช่วงคะแนนระหว่าง	3.41 – 4.20
ระดับความต้องการมากที่สุด	มีช่วงคะแนนระหว่าง	4.21 – 5.00

ขั้นตอนที่ 2 เก็บข้อมูลจากผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสัตว์ประดุกเกิดในอำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต โดยใช้แบบสอบถาม เป็นคำถามปลายเปิด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาเรียงเรียงแล้ววิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ทางสถิติ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ความถี่ (frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (weight mean score) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลวิจัย เรื่อง “ความต้องการการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของสวนสับปะรดภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต” ใช้แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เกษตรกร

นำเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการบรรยายประกอบตาราง ตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ส่วนที่ 3 ความต้องการการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ส่วนที่ 4 แนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต ในอำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เกษตรกร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

จากการศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้

สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สมาชิกในครัวเรือน พื้นที่ถือครอง พื้นที่ปลูกสับปะรดภูเก็ต ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ สภาพการปลูก ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ รายได้จากสวนสับปะรด สถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง และสิ่งอำนวยความสะดวกในสวนสับปะรดภูเก็ต ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงเป็นค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด ตามตารางที่ 4.1- 4.6 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 เพศและอายุของเกษตรกร

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
N = 36		
เพศ		
ชาย	27	75.0
หญิง	9	25.0
อายุ (ปี)		
น้อยกว่า 46	5	13.9
46 – 55	8	22.2
56 – 65	18	50.0
มากกว่า 65	5	13.9
ค่าต่ำสุด = 25 ค่าสูงสุด = 73 ค่าเฉลี่ย = 55.97		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 10.652		

จากตารางที่ 4.1 พบว่า

เพศ เกษตรกร ร้อยละ 75.0 เป็นเพศชาย และ ร้อยละ 25.0 เพศหญิง

อายุ เกษตรกร ร้อยละ 50.0 มีอายุอยู่ในช่วง 56 - 65 ปี ร้อยละ 22.2 มีอายุ 46 – 55 ปี ร้อยละ 13.9 อายุต่ำกว่า 45 และมากกว่า 65 ปี อายุเฉลี่ย 55.97 ปี

ตารางที่ 4.2 ระดับการศึกษาของเกษตรกร และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

N = 36		
รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	15	41.7
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	8	22.2
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือปวช.	6	16.7
อนุปริญญา หรือปวส.	3	8.3
ปริญญาตรี	4	11.1
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1 – 3 คน	13	36.1
4 – 6 คน	20	55.6
มากกว่า 6 คน	3	8.3
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 7 ค่าเฉลี่ย = 4.17		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.540		

จากตารางที่ 4.2 พบว่า

ระดับการศึกษา เกษตรกร ร้อยละ 41.7 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 22.2 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ร้อยละ 16.7 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช. ร้อยละ 11.1 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และร้อยละ 8.3 จบการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือปวส.

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เกษตรกร ร้อยละ 55.6 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 4 - 6 คน ร้อยละ 36.1 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 1 - 3 คน และร้อยละ 8.3 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 6 คน โดยจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.17 คน

ตารางที่ 4.3 พื้นที่ถือครองที่ดินทั้งหมด และพื้นที่ปลูกสับปะรดภูเก็ต

N = 36

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พื้นที่ถือครองที่ดินทั้งหมด (ไร่)		
ไม่มีที่ดินถือครอง	11	30.6
ไม่เกิน 10	10	27.8
11- 20	8	22.2
มากกว่า 20	7	19.4
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 120 ค่าเฉลี่ย = 24.14		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 31.124		
พื้นที่ปลูก(ไร่)		
ไม่เกิน 10.0	15	41.7
10.1 – 20.0	9	25.0
มากกว่า 20	12	33.3
ค่าต่ำสุด = 2.0 ค่าสูงสุด = 100.0 ค่าเฉลี่ย = 26.042		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 26.090		

จากตารางที่ 4.3 พบว่า

พื้นที่การถือครองที่ดินทั้งหมด เกษตรกร ร้อยละ 30.6 ไม่มีพื้นที่การถือครองที่ดิน ร้อยละ 27.8 มีพื้นที่การถือครองที่ดินทั้งหมดไม่เกิน 10 ไร่ ร้อยละ 22.2 มีการถือครองที่ดินทั้งหมด 11 – 20 ไร่ และร้อยละ 19.4 มีพื้นที่การถือครองที่ดินมากกว่า 20 ไร่ โดยพื้นที่ถือครองที่ดินทั้งหมด เฉลี่ย 24.14 ไร่

พื้นที่ปลูก เกษตรกร ร้อยละ 41.7 มีพื้นที่ปลูกไม่เกิน 10.0 ไร่ ร้อยละ 33.3 มีพื้นที่ปลูกมากกว่า 20 ไร่ และร้อยละ 25.0 มีพื้นที่ปลูก 10.1 – 20.0 ไร่ โดยพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 26.042 ไร่

ตารางที่ 4.4 ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และสภาพการปลูกสับประคภูเก็ตของเกษตรกร

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
N = 36		
ปริมาณผลผลิตเฉลี่ย (ตันต่อไร่)		
ไม่เกิน 2	5	13.9
2.1 – 3.0	18	50.0
3.1–4.0	9	25.0
มากกว่า 4.0	4	11.1
ค่าต่ำสุด = 2 ค่าสูงสุด = 5 ค่าเฉลี่ย = 3.20		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.744		
สภาพการปลูก		
ปลูกเป็นพืชเดี่ยว	2	5.6
ปลูกเป็นพืชแซมในสวนยางพารา	32	88.8
ปลูกเป็นพืชเดี่ยวและพืชแซมในสวนยางพารา	2	5.6

จากตารางที่ 4.4 พบว่า

ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ เกษตรกร ร้อยละ 50.0 มีปริมาณผลผลิตสับประคภูเก็ตเฉลี่ย 2.1 – 3.0 ตันต่อไร่ ร้อยละ 25.0 มีปริมาณผลผลิตเฉลี่ย 3.1 – 4.0 ตันต่อไร่ ร้อยละ 13.9 มีปริมาณผลผลิตเฉลี่ยไม่เกิน 2 ตันต่อไร่ และร้อยละ 11.1 มีปริมาณผลผลิตเฉลี่ยมากกว่า 4.0 ตันต่อไร่ โดยจำนวนผลผลิตเฉลี่ย 3.2 ตันต่อไร่

สภาพการปลูก เกษตรกร ร้อยละ 88.8 ปลูกสับประคภูเก็ตแซมสวนยางพารา และร้อยละ 5.6 ปลูกเป็นพืชเดี่ยวและปลูกทั้งสองลักษณะ คือ พืชเดี่ยวและพืชแซมในสวนยางพารา

ตารางที่ 4.5 ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่และรายได้จากสวนสับปะรดภูเก็ต

N = 36

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย (บาทต่อไร่)		
น้อยกว่า 10,000	7	19.4
10,000 – 19,999	22	61.1
20,000 – 29,999	6	16.7
30,000 ขึ้นไป	1	2.8
ค่าต่ำสุด = 6,000 ค่าสูงสุด = 30,000 ค่าเฉลี่ย = 14,847.22		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 6,477.23		
รายได้จากสวนสับปะรดภูเก็ตใน 1 รอบการผลิต (14 เดือน)		
(บาท)		
ไม่เกิน 100,000	6	16.7
100,001 – 400,000	13	36.1
400,001 – 700,000	5	13.9
700,001 – 1,000,000	3	8.3
มากกว่า 1,000,000	9	25.0
ค่าต่ำสุด = 35,000 ค่าสูงสุด = 2,000,000		
ค่าเฉลี่ย = 648,964.40		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 625,938.1		
รายได้เฉลี่ย (บาทต่อไร่)		
ไม่เกิน 10,000	4	11.1
10,001 – 20,000	10	27.8
20,001 – 30,000	9	25.0
30,001 – 40,000	6	16.7
40,001 – 50,000	5	13.9
มากกว่า 50,000	2	5.6
ค่าต่ำสุด = 50,000 ค่าสูงสุด = 90,000 ค่าเฉลี่ย = 28,322		
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 17,064.3		

จากตารางที่ 4.5 พบว่า

ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ เกษตรกร ร้อยละ 61.1 มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 10,000–19,999 บาทต่อไร่ ร้อยละ 19.4 มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยน้อยกว่า 10,000 บาทต่อไร่ ร้อยละ 16.7 มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 20,000 – 29,999 บาทต่อไร่ และร้อยละ 2.8 มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 30,000 บาทต่อไร่ โดยต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 14,847.22 บาทต่อไร่

รายได้จากสวนสับปะรดฤดูเกิดใน 1 รอบการผลิต(14 เดือน) เกษตรกร ร้อยละ 36.1 มีรายได้จากสวนสับปะรดใน 1 รอบการผลิต 100,001- 400,000 บาท ร้อยละ 25.0 มีรายได้จากสวนสับปะรดใน 1 รอบการผลิตมากกว่า 1,000,000 บาท ร้อยละ 16.7 มีรายได้จากสวนสับปะรดฤดูเกิดใน 1 รอบการผลิตไม่เกิน 100,000 บาท ร้อยละ 13.9 มีรายได้จากสวนสับปะรดฤดูเกิดใน 1 รอบการผลิต 400,001 – 700,000 บาท และร้อยละ 8.3 มีรายได้จากสวนสับปะรดฤดูเกิดใน 1 รอบการผลิต 700,001 – 1,000,000 บาท โดยรายได้จากสวนสับปะรดฤดูเกิดใน 1 รอบการผลิตเฉลี่ย 648,964.40 บาท

รายได้จากสวนสับปะรดเฉลี่ยต่อไร่ เกษตรกร ร้อยละ 27.8 มีรายได้จากสวนสับปะรดเฉลี่ย 10,001 – 20,000 บาทต่อไร่ ร้อยละ 25.0 มีรายได้จากสวนสับปะรดเฉลี่ย 20,001 – 30,000 บาทต่อไร่ ร้อยละ 16.7 มีรายได้จากสวนสับปะรดเฉลี่ย 30,001 – 40,000 บาทต่อไร่ ร้อยละ 13.9 มีรายได้จากสวนสับปะรดเฉลี่ย 40,001 – 50,000 บาทต่อไร่ ร้อยละ 11.1 มีรายได้จากสวนสับปะรดเฉลี่ยไม่เกิน 10,000 บาทต่อไร่ และร้อยละ 5.6 มีรายได้จากสวนสับปะรดเฉลี่ยมากกว่า 50,000 บาทต่อไร่ โดยรายได้จากสวนสับปะรดเฉลี่ย 28,322 บาทต่อไร่

ตารางที่ 4.6 สถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงในชุมชนของเกษตรกร

N = 36

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงในชุมชนของเกษตรกร		
หาดลาอัน	3	8.3
หาดในยาง	6	16.7
หาดไม้ขาว	3	8.3
น้ำตกโตนไทร	6	16.7
น้ำตกบางแป	4	11.1

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

N = 36

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงในชุมชนของเกษตรกร*		
เขาพระแทว	1	2.8
อ่าวปอ	2	5.5
อนุสรณ์สถานทุ่งกลางชนะศึก	2	5.5
วัดพระทอง	4	11.1
ระยะห่างจากแหล่งท่องเที่ยว (กิโลเมตร) *		
ไม่เกิน 2.0	6	16.7
2.1 – 4.0	12	33.3
4.1 – 6.0	8	22.2
มากกว่า 6.0	3	8.3

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.6 พบว่า

สถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงชุมชน ร้อยละ 16.7 อยู่ใกล้หาดในยางและน้ำตกโดนไทร ร้อยละ 11.1 อยู่ใกล้ลำน้ำตกบางแปและวัดพระทอง ร้อยละ 8.3 อยู่ใกล้หาดลาชันและหาดไม้ขาว ร้อยละ 5.5 อยู่ใกล้อ่าวปอและอนุสรณ์สถานทุ่งกลางชนะศึก และร้อยละ 2.8 อยู่ใกล้เขาพระแทว ระยะห่างจากแหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 33.3 อยู่ห่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ 2.1 – 4.0 กิโลเมตร ร้อยละ 22.2 อยู่ห่างจากแหล่งท่องเที่ยว 4.1 – 6.0 กิโลเมตร ร้อยละ 16.7 อยู่ห่างจากแหล่งท่องเที่ยวไม่เกิน 2.0 กิโลเมตร และร้อยละ 8.3 อยู่ห่างจากแหล่งท่องเที่ยวมากกว่า 6.0 กิโลเมตร

ตารางที่ 4.7 สิ่งอำนวยความสะดวกในสวนสัปดาห์ของเกษตรกร

N = 36

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
สิ่งอำนวยความสะดวกในสวนสัปดาห์		
ไม่มี	33	91.7
ที่จอดรถ	3	8.3
ห้องน้ำ	2	5.5
ที่นั่งพัก	2	5.5

ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ร้อยละ 91.7 ของสวนสัปดาห์ของเกษตรกร ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก ร้อยละ 8.3 มีที่จอดรถ และร้อยละ 5.5 มีห้องน้ำและที่นั่งพัก

ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นต่อการพัฒนาสวนสัปดาห์เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร

N = 36

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความคิดเห็นต่อการพัฒนาสวนสัปดาห์เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของเกษตรกร		
พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรไม่ได้	15	41.7
พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้	21	58.3
กิจกรรมที่เกษตรกรจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร *		
สร้างจุดสาธิต เรียนรู้ การปลูก ดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวสัปดาห์	16	44.4
จัดทำซุ้มถ่ายภาพ	17	47.2
จัดทำจุดพักผ่อนนักท่องเที่ยว จำนวนของที่ระลึก	5	13.9
บริการท่องเที่ยวชมสวน ซิม ซี้อป	15	41.7
ทำจุดพักรับประทานอาหาร	1	2.8

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.8 พบว่า

การพัฒนาสวนสลับประดุกุ้งของเกษตรกรเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรกร ร้อยละ 58.3 มีความคิดเห็นที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ และร้อยละ 41.7 มีความคิดเห็นที่ไม่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้

กิจกรรมที่เกษตรกรจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรกรที่มีความคิดว่าจะสามารถพัฒนาสวนสลับประดุกุ้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ ร้อยละ 47.2 จะจัดทำซุ้มถ่ายภาพ ร้อยละ 44.4 จะจัดทำจุดสาธิต เรียนรู้ การปลูก ดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวสลับประดุกุ้ง ร้อยละ 41.7 จะจัดกิจกรรมบริการท่องเที่ยวชมสวน ชม ซี้อป ร้อยละ 13.9 จะจัดทำจุดพักนักท่องเที่ยว จำหน่ายของที่ระลึก และร้อยละ 2.8 จะจัดทำจุดพักรับประทานอาหาร

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การศึกษาความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด โดยให้เกษตรกรเลือกตอบ 20 ข้อ ถ้าตอบถูกให้คะแนน 1 คะแนน และถ้าตอบผิดให้คะแนน 0 คะแนน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงเป็นค่าความถี่ ค่าร้อยละ ตามตารางที่ 4.9- 4.10 ดังนี้

ตารางที่ 4.9 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด

N = 36		
ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ตอบถูกต้อง (ร้อยละ)
1	การท่องเที่ยวเชิงเกษตรหมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นกิจกรรมการเกษตร นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาสัมผัสชีวิตของเกษตรกร มีการเยี่ยมชมกิจกรรมทางการเกษตร และอาจร่วมกิจกรรมนั้นด้วย	34 (94.4)
2	บริการทางการท่องเที่ยว ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร การนำเที่ยว เป็นต้น ซึ่งการบริการดังกล่าวนักท่องเที่ยวไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ (เฉลย : บริการทางการท่องเที่ยว ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร การนำเที่ยว เป็นต้น โดยเจ้าของบ้านคิดค่าบริการแบบมิตรภาพ)	27 (75.0)
3	การท่องเที่ยวเชิงเกษตรไม่ก่อให้เกิดการหมุนเวียนรายได้และการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคเนื่องจากรายได้เกิดกับเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์วิถีเกษตรแบบดั้งเดิม (เฉลย : การท่องเที่ยวเชิงเกษตรก่อให้เกิดการหมุนเวียนรายได้และการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค)	20 (55.6)
4	การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการอนุรักษ์อาชีพเกษตรกรกรรม	36 (100.0)
5	ฟาร์มท่องเที่ยวเกษตร เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ดำเนินการโดยเกษตรกรรายย่อย (เฉลย : ฟาร์มท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดำเนินการโดยเกษตรกรรายใหญ่ ส่วนเกษตรกรรายย่อยอาจจัดเป็นโฮมสเตย์)	4 (11.1)
6	ตลาดสินค้าเกษตรเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	8 (22.2)

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

N = 36

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ตอบถูกต้อง (ร้อยละ)
7	โครงการหลวงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	23 (63.9)
8	ทิวทัศน์ ความประทับใจจากลมฟ้าอากาศ วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชน และกิจกรรมทางการท่องเที่ยว เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้อยากเดินทางเข้าไปท่องเที่ยว	33 (91.7)
9	การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและปลอดภัย เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวได้	36 (100.0)
10	การนำเที่ยวชมสวนผลไม้ เป็นรูปแบบหนึ่งของกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร	36 (100.0)
11	การเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การปรับปรุงภูมิทัศน์ โดยการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ทั้งหมด (เฉลย : การเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เกิดสุนทรียภาพ โดยมีการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติของสวน ไร่ นา ให้น้อยที่สุด)	14 (38.9)
12	การเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ต้องมีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ	35 (97.2)
13	ด้านการตลาดท่องเที่ยวเชิงเกษตร ควรตั้งราคา ค่าผ่านประตู ค่านำเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหารให้ต่ำที่สุด เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว (เฉลย : ด้านการตลาดท่องเที่ยวเชิงเกษตร ควรตั้งราคาที่เหมาะสม ประกอบด้วย ค่าผ่านประตู ค่านำเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร)	9 (25.0)

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

N = 36		
ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ตอบถูกต้อง (ร้อยละ)
14	การจัดการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ไม่มีความจำเป็นมากนัก เพราะต้องการให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับความเรียบง่ายและสภาพธรรมชาติดั้งเดิมของแหล่งท่องเที่ยว (เฉลย : การจัดการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญที่ชุมชนต้องเตรียมไว้ให้พร้อม เพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้สึกถึงการต้อนรับที่ดี และเกิดความประทับใจ)	2 (5.6)
15	ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ทำหน้าที่ให้บริการข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว	29 (80.6)
16	อาหารเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง สิ่งที่ปรุงขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวรับประทานแล้วไม่เป็นโทษต่อร่างกาย โดยใช้วัตถุดิบจากผลิตภัณฑ์เกษตรในพื้นที่หรือจากเครือข่ายชุมชน	35 (97.2)
17	ของฝาก คือ สิ่งต่างๆ ที่เก็บรักษาไว้หรือใช้เป็นเครื่องเตือนความจำเกี่ยวกับเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ (เฉลย : ของฝาก หมายถึง สิ่งของที่นำไปให้แก่ผู้ที่รักและนับถือ ส่วนของที่ระลึก หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่เก็บรักษาไว้หรือใช้เป็นเครื่องเตือนความจำเกี่ยวกับเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ)	10 (27.8)
18	ที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ โฮมสเตย์ และฟาร์มสเตย์	29 (80.6)

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

N = 36

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ตอบถูกต้อง (ร้อยละ)
19	โสมสเคย์ หมายถึง ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นใหม่แยกจากที่อยู่อาศัยของเกษตรกรเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว และมีสิ่งอำนวยความสะดวกสบายให้แก่นักท่องเที่ยว (เฉลย : โสมสเคย์ หมายถึง บ้านที่อยู่ในชุมชนชนบทที่มีประชาชนในชุมชนเป็นเจ้าของบ้าน และเจ้าของบ้านหรือสมาชิกในครอบครัวอาศัยอยู่ประจำ โดยนักท่องเที่ยวสามารถเข้าพักอาศัยร่วมกับเจ้าของบ้านได้ ซึ่งสมาชิกในบ้านมีความยินดีและเต็มใจที่จะรับนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งถ่ายทอดประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยว และพานักท่องเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวและทำกิจกรรมท่องเที่ยว)	8 (22.2)
20	การจัดตั้งโสมสเคย์ต้องขออนุญาตหรือแจ้งต่อนายอำเภอในพื้นที่	17 (47.2)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บแสดงค่าร้อยละ ข้อที่ 1- 10 เป็นคำถามในประเด็นแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ข้อที่ 11-20 เป็นคำถามในประเด็น การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากตารางที่ 4.9 พบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนี้

เกษตรกรทั้งหมด คือ ร้อยละ 100.0 มีความรู้ว่าการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นการอนุรักษ์อาชีพเกษตรกรรม การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและปลอดภัยเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวได้ และการนำเที่ยวชมสวนผลไม้เป็นรูปแบบหนึ่งของกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 97.2 มีความรู้ในประเด็นการเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องมีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ และประเด็นอาหารเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง สิ่งปรับปรุงขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวรับประทานแล้วไม่เป็นโทษต่อร่างกาย โดยใช้วัตถุดิบจากผลิตผลการเกษตรในพื้นที่หรือจากเครือข่ายชุมชน ร้อยละ 94.4 มีความรู้ในประเด็น การท่องเที่ยวเชิงเกษตรหมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นกิจกรรมการเกษตร นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาสัมผัสชีวิตของเกษตรกร มีการเยี่ยมชมกิจกรรมทางการเกษตร และอาจร่วมกิจกรรมนั้นด้วย ร้อยละ 91.7 มีความรู้ในประเด็นทิวทัศน์ ความประทับใจจาก

ลมฟ้าอากาศ วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชน และกิจกรรมทางการท่องเที่ยว เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้อยากเดินทางเข้าไปท่องเที่ยว และ ร้อยละ 80.6 มีความรู้ในประเด็นศูนย์บริการนักท่องเที่ยวทำหน้าที่ให้บริการข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว และที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ โฮมสเตย์ และฟาร์มสเตย์

เกษตรกรยังขาดความรู้ในประเด็นประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการอาหาร เครื่องดื่มและของฝาก และประเด็นแนวคิดเกี่ยวกับที่พักแรมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ตารางที่ 4.10 ระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร

N = 36		
รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ระดับคะแนนความรู้ (คะแนน)		
คะแนน 1 - 4	1	2.8
คะแนน 5 -8	4	11.1
คะแนน 9 - 12	16	44.4
คะแนน 12 - 16	13	36.1
คะแนน 17 - 20	2	5.6
ค่าต่ำสุด = 4	ค่าสูงสุด = 17	ค่าเฉลี่ย = 11.56
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.971		

จากตารางที่ 4.10 พบว่า เกษตรกรมีระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนี้ คือ เกษตรกร มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับ ปานกลาง ร้อยละ 44.4 รองลงมา เกษตรกร มีความรู้ในระดับ มาก ร้อยละ 36.1 และเกษตรกร มีความรู้ในระดับ น้อย มากที่สุด และน้อยที่สุด ร้อยละ 11.1 5.6 และ 2.8 ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีระดับคะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับปานกลาง (โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 11.56)

ส่วนที่ 3 ความต้องการการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากการศึกษาความต้องการการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในอำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ได้แก่ ความรู้ ช่องทาง และวิธีการส่งเสริม

ตารางที่ 4.11 ความต้องการการส่งเสริมด้านความรู้ในการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ของเกษตรกร

N = 36

ประเด็นความรู้	ระดับความต้องการการส่งเสริม(คน) (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
1.ความหมายของการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	11 (30.6)	5 (13.9)	13 (36.1)	5 (13.9)	2 (5.6)	2.50	1.231	น้อย
2.องค์ประกอบของ การท่องเที่ยวเชิง เกษตร	6 (16.7)	14 (38.9)	9 (25.0)	4 (11.1)	3 (8.3)	2.56	1.157	น้อย
3.ความสำคัญของการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	9 (25.0)	11 (30.6)	2 (5.6)	11 (30.6)	3 (8.2)	2.67	1.373	ปานกลาง
4.ประเภทของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	5 (13.9)	8 (22.2)	5 (5)	15 (41.7)	3 (8.3)	3.08	1.251	ปานกลาง
5.ปัจจัยสำคัญของ แหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตร	3 (8.3)	7 (19.5)	6 (16.7)	8 (22.2)	12 (33.3)	3.53	1.362	มาก
6.รูปแบบการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	1 (2.8)	6 (16.7)	9 (25.0)	11 (30.5)	9 (25.0)	3.58	1.131	มาก
7.การเตรียมความ พร้อมของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	2 (5.6)	4 (11.1)	12 (33.3)	9 (25.0)	9 (25.0)	3.53	1.158	มาก

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

N = 36

ประเด็นความรู้	ระดับความต้องการการส่งเสริม (คน)					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
	(ร้อยละ)							
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
8.การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3	4	8	10	11	3.61	1.271	มาก
	(8.3)	(11.1)	(22.2)	(27.8)	(30.6)			
9.การจัดการอาหาร เครื่องดื่ม ของฝากและของที่ระลึก	4	6	2	8	16	3.72	1.466	มาก
	(11.1)	(16.7)	(5.6)	(22.2)	(44.4)			
10.แนวคิดเกี่ยวกับที่พักแรมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	9	6	2	9	10	3.14	1.606	ปานกลาง
	(25.0)	(16.7)	(5.6)	(25.0)	(27.8)			
	ค่าเฉลี่ย/ความหมาย					3.19	1.017	ปานกลาง

หมายเหตุ ประเด็นความรู้ข้อที่ 1- 6 เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
 ประเด็นความรู้ ข้อที่ 7 – 10 เป็นการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากตารางที่ 4.11 พบว่า เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมด้านความรู้ในการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีดังนี้

เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมด้านความรู้ในการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในระดับมาก ได้แก่ ประเด็นการจัดการอาหาร เครื่องดื่ม ของฝากและของที่ระลึก ประเด็นการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประเด็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยค่าเฉลี่ย 3.72 3.61 และ 3.58 ตามลำดับ มีความต้องการในประเด็นปัจจัยสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและประเด็นการเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 เท่าๆ กัน

มีความต้องการการส่งเสริมด้านความรู้ในการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในระดับปานกลาง ได้แก่ ประเด็นแนวคิดเกี่ยวกับที่พักแรมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประเด็นประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และประเด็นความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยค่าเฉลี่ย 3.14 3.08 และ 2.67 ตามลำดับ

มีความต้องการการส่งเสริมด้านความรู้ในการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในระดับน้อย ในประเด็นองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และประเด็นความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ค่าเฉลี่ย 2.56 และ 2.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 ความต้องการความรู้ผ่านช่องทางการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร

N = 36

ประเด็นความรู้	ระดับความต้องการช่องทางการส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย/ความหมาย)					
	สื่อบุคคล		สื่อวิทยุ	สื่อโทรทัศน์	สื่อ	
	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	ผู้นำชุมชน	เกษตรกรผู้นำ		อิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต)	
1.ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.53 มาก	1.83 น้อย	2.83 ปานกลาง	2.28 น้อย	2.33 น้อย	2.22 น้อย
2.องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	2.92 ปานกลาง	1.89 น้อย	2.83 ปานกลาง	2.22 น้อย	2.53 น้อย	2.39 น้อย
3.ความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	2.81 ปานกลาง	2.08 น้อย	2.83 ปานกลาง	2.75 ปานกลาง	2.64 ปานกลาง	2.67 ปานกลาง
4.ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	2.69 ปานกลาง	2.14 น้อย	2.69 ปานกลาง	2.42 น้อย	2.53 น้อย	3.53 มาก
5.ปัจจัยสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	2.92 ปานกลาง	2.22 น้อย	2.67 ปานกลาง	2.42 น้อย	2.31 น้อย	2.36 น้อย
6.รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.61 มาก	2.06 น้อย	2.75 ปานกลาง	2.61 ปานกลาง	2.36 น้อย	2.36 น้อย
7.การเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.53 มาก	1.89 น้อย	2.83 ปานกลาง	2.33 น้อย	2.69 ปานกลาง	2.31 น้อย
8.การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.56 มาก	2.08 น้อย	2.67 ปานกลาง	2.67 ปานกลาง	2.58 น้อย	3.56 มาก

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

N = 36

ประเด็นความรู้	ระดับความต้องการช่องทางการส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย/ความหมาย)					
	สื่อบุคคล		สื่อวิทยุ	สื่อโทรทัศน์	สื่อ	
	เจ้าหน้าที่ ส่งเสริม การเกษตร	ผู้นำชุมชน เกษตรกร ผู้นำ			อิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต)	
9.การจัดการอาหาร เครื่องดื่ม ของฝากและของที่ระลึก	3.11 ปานกลาง	2.08 น้อย	3.08 ปานกลาง	2.50 น้อย	2.69 ปานกลาง	3.53 มาก
10.แนวคิดเกี่ยวกับที่พักแรม ในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.58 มาก	1.81 น้อย	2.86 ปานกลาง	2.61 ปานกลาง	2.33 น้อย	2.25 น้อย
ค่าเฉลี่ย/ความหมาย	3.23 (1.052) ปานกลาง	2.01 (0.824) น้อย	2.81 (1.162) ปานกลาง	2.48 (1.041) น้อย	2.50 (0.972) น้อย	2.62 (1.104) ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 พบว่า เกษตรกรมีความต้องการความรู้ผ่านช่องทาง การส่งเสริม สวนสับประดุกู้เกิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีดังนี้

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า เกษตรกรมีความต้องการความรู้ผ่าน ช่องทางการส่งเสริมในระดับมากจาก เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ค่าเฉลี่ย 3.53 มีความต้องการ ระดับปานกลางจาก เกษตรกรผู้นำ ค่าเฉลี่ย 2.83 และมีความต้องการระดับน้อยจาก สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต) และผู้นำชุมชน ค่าเฉลี่ย 2.33 2.28 2.22 และ 1.83 ตามลำดับ

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า เกษตรกรมีความต้องการความรู้ผ่าน ช่องทางการส่งเสริมในระดับมากจาก เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกษตรกรผู้นำ สื่อโทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต) และสื่อวิทยุ ค่าเฉลี่ย 2.92 2.83 2.53 2.39 และ 2.22 ตามลำดับ มีความต้องการน้อยจาก ผู้นำชุมชน ค่าเฉลี่ย 1.89

ความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า เกษตรกรมีความต้องการความรู้ผ่าน ช่องทางการส่งเสริมในระดับปานกลางจาก เกษตรกรผู้นำ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และสื่อวิทยุ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต) และ สื่อโทรทัศน์ ค่าเฉลี่ย 2.83 2.81 2.75 2.67 และ 2.64 ตามลำดับและมีความต้องการระดับน้อยจาก ผู้นำชุมชน ค่าเฉลี่ย 2.08

ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า เกษตรกรมีความต้องการความรู้ผ่านช่องทาง การส่งเสริมในระดับมากจาก สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต) ค่าเฉลี่ย 3.53 มีความต้องการ ระดับปานกลางจาก เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และเกษตรกรผู้นำ ค่าเฉลี่ย 2.69 จากสื่อโทรทัศน์ ค่าเฉลี่ย 2.53 และมีความต้องการระดับน้อยจาก สื่อวิทยุ และผู้นำชุมชน ค่าเฉลี่ย 2.42 และ 2.14 ตามลำดับ

ปัจจัยสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า เกษตรกรมีความต้องการความรู้ผ่าน ช่องทางการส่งเสริมในระดับปานกลางจาก เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และเกษตรกรผู้นำ ค่าเฉลี่ย 2.92 และ 2.67 ตามลำดับ และมีความต้องการระดับน้อยจาก สื่อวิทยุ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต) สื่อโทรทัศน์ และผู้นำชุมชน ค่าเฉลี่ย 2.42 2.36 2.31 และ 2.22 ตามลำดับ

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า เกษตรกรมีความต้องการความรู้ผ่านช่องทาง การส่งเสริมในระดับมากจาก เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ค่าเฉลี่ย 3.61 มีความต้องการระดับ ปานกลางจาก เกษตรกรผู้นำ และ สื่อวิทยุ ค่าเฉลี่ย 2.75 และ 2.61 ตามลำดับและมีความต้องการ ระดับน้อยจาก สื่อโทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต) เท่าๆ กัน ค่าเฉลี่ย 2.36 และจาก ผู้นำ ชุมชน ค่าเฉลี่ย 2.06

การเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า เกษตรกรมีความต้องการ ความรู้ผ่านช่องทางส่งเสริมในระดับมากจาก เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ค่าเฉลี่ย 3.53 มีความ ต้องการระดับปานกลางจาก เกษตรกรผู้นำ และสื่อโทรทัศน์ ค่าเฉลี่ย 2.83 และ 2.36 ตามลำดับ มี ความต้องการระดับน้อยจาก สื่อวิทยุ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต) และผู้นำชุมชน ค่าเฉลี่ย 2.33 2.31 และ 1.89 ตามลำดับ

การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า เกษตรกรมีความต้องการความรู้ผ่านช่องทางส่งเสริมในระดับมากจาก เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตร และ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต) ค่าเฉลี่ย 3.56 เท่าๆ กัน มีความต้องการระดับ ปานกลางจาก เกษตรกรผู้นำ และ สื่อวิทยุ ค่าเฉลี่ย 2.67 เท่าๆ กัน และมีความต้องการระดับน้อย จาก สื่อโทรทัศน์ และผู้นำชุมชน ค่าเฉลี่ย 2.58 และ 2.08 ตามลำดับ

การจัดการอาหาร เครื่องดื่ม ของฝากและของที่ระลึก พบว่า เกษตรกรมีความต้องการ ความรู้ผ่านช่องทางส่งเสริมในระดับมากจาก สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต) ค่าเฉลี่ย 3.53 มี ความต้องการระดับปานกลางจาก เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรผู้นำ และสื่อโทรทัศน์ ค่าเฉลี่ย 2.69 2.50 และ 2.08 ตามลำดับ และมีความต้องการระดับน้อยจาก สื่อวิทยุ และผู้นำชุมชน ค่าเฉลี่ย 2.50 และ 2.08 ตามลำดับ

แนวคิดเกี่ยวกับที่พักแรมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า เกษตรกรมีความต้องการความรู้ผ่านช่องทางการส่งเสริมในระดับมากกว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ค่าเฉลี่ย 3.58 มีความต้องการระดับปานกลางจาก เกษตรกรผู้นำ และสื่อวิทยุ ค่าเฉลี่ย 2.86 และ 2.61 ตามลำดับ และมีความต้องการระดับน้อยจาก สื่อโทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต) และผู้นำชุมชน ค่าเฉลี่ย 2.33 2.25 และ 1.81 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 ความต้องการวิธีการส่งเสริมสวนสับประรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร

N = 36

ประเด็น	ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมสวนสับประรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
	การประชุมกลุ่ม	การฝึกอบรม	การสาธิต	ทัศนศึกษา
1.ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.00 ปานกลาง	2.86 ปานกลาง	2.83 ปานกลาง	2.69 ปานกลาง
2.องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	2.89 ปานกลาง	2.89 ปานกลาง	2.53 น้อย	2.83 ปานกลาง
3.ความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	2.72 ปานกลาง	3.03 ปานกลาง	2.58 น้อย	2.69 ปานกลาง
4.ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.00 ปานกลาง	2.78 ปานกลาง	2.69 ปานกลาง	2.92 ปานกลาง
5.ปัจจัยสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	2.94 ปานกลาง	2.56 น้อย	2.92 ปานกลาง	3.03 ปานกลาง
6.รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	2.61 ปานกลาง	3.03 ปานกลาง	2.81 ปานกลาง	2.89 ปานกลาง
7.การเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.56 มาก	2.94 ปานกลาง	2.89 ปานกลาง	2.92 ปานกลาง
8.การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.03 ปานกลาง	2.94 ปานกลาง	3.58 มาก	3.61 มาก
9.การจัดการอาหาร เครื่องดื่ม ของฝากและของที่ระลึก	2.64 ปานกลาง	3.58 มาก	2.89 ปานกลาง	3.64 มาก

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

N = 36

ประเด็น	ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมสวนสับปะรดให้ เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
	การประชุมกลุ่ม	การฝึกอบรม	การสาธิต	ทัศนศึกษา
10.แนวคิดเกี่ยวกับที่พักแรมในการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	2.86 ปานกลาง	2.97 ปานกลาง	2.75 ปานกลาง	3.69 มาก
ค่าเฉลี่ย/ความหมาย	2.96 (1.152) ปานกลาง	3.01 (1.171) ปานกลาง	2.85 (1.120) ปานกลาง	3.09 (1.109) ปานกลาง

จากตารางที่ 4.13 พบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมสวนสับปะรดให้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยการประชุมกลุ่มระดับมาก ในประเด็น การเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ค่าเฉลี่ย 3.56 3.03 3.00 และ 3.00 ตามลำดับ

เกษตรกรมีระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมสวนสับปะรดให้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยการฝึกอบรมระดับมาก ในประเด็น การจัดการอาหาร เครื่องดื่ม ของฝากและของที่ระลึก ความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ค่าเฉลี่ย 3.58 3.03 และ 3.03 ตามลำดับ

เกษตรกรมีระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมสวนสับปะรดให้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยการสาธิตระดับมากในประเด็น การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการจัดการอาหาร เครื่องดื่ม ของฝากและของที่ระลึก ค่าเฉลี่ย 3.58 2.89 และ 2.89 ตามลำดับ

เกษตรกรมีระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมสวนสับปะรดให้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยการทัศนศึกษาระดับมาก ในประเด็นแนวคิดเกี่ยวกับที่พักแรมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประเด็นการจัดการอาหาร เครื่องดื่ม ของฝากและของที่ระลึก และประเด็นการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ค่าเฉลี่ย 3.69 3.64 และ 3.61 ตามลำดับ

สรุป การศึกษาระดับความรู้ของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมด้านความรู้ในการส่งเสริมสวนสับปะรดให้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในระดับมาก ได้แก่ ประเด็นการจัดการอาหาร เครื่องดื่ม ของฝากและของที่ระลึก ประเด็นการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประเด็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ค่าเฉลี่ย 3.72 3.61 และ 3.58 ตามลำดับ มีความต้องการในประเด็นปัจจัยสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและประเด็นการเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ค่าเฉลี่ย 3.53 เท่ากัน มีความต้องการส่งเสริมด้านความรู้ในการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในระดับปานกลาง ได้แก่ ประเด็นแนวคิดเกี่ยวกับที่พักแรมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรประเด็นประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และประเด็นความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ค่าเฉลี่ย 3.14 3.08 และ 2.67 ตามลำดับ

การศึกษาความต้องการความรู้ผ่านช่องทางในการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า เกษตรกรมีความต้องการความรู้ทุกประเด็นผ่านช่องทาง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรผู้นำ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต) ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.23 2.81 และ 2.62 ตามลำดับ มีความต้องการในระดับน้อยจาก สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และผู้นำชุมชนและ 2.50 2.48 และ 2.01 ตามลำดับ

เกษตรกรมีความต้องการวิธีการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้ง 4 รูปแบบ ในระดับปานกลาง ได้แก่ การทัศนศึกษา การฝึกอบรม การประชุมกลุ่ม และการสาธิตค่าเฉลี่ย 3.08 3.01 2.96 และ 2.85 ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากการศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรในอำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ในประเด็นเรื่องการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีผลดังตารางที่ 4.14– 4.16 ดังนี้

4.1 สิ่งที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้สวนสับปะรดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ การคมนาคมการอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว สาธารณูปโภค ความสะอาด เรียบร้อยของสวน และความพร้อมของเจ้าของสวน

ตารางที่ 4.14 สิ่งที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้สวนสับปะรดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร

ที่	ประเด็น	ร้อยละ	ลำดับ
1	การคมนาคม	33.3	2
2	การอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว/สาธารณูปโภค	25.0	4
3	ความสะอาดเรียบร้อยของสวน	41.7	1
4	ความพร้อมของเจ้าของสวน	27.8	3

จากตารางที่ 4.14 พบว่า เกษตรกรมีสิ่งที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้สวนสับปะรดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรคือ เกษตรกรร้อยละ 41.7 เห็นว่าต้องปรับปรุงและพัฒนาด้านความสะอาดเรียบร้อยของสวน รองลงมา ร้อยละ 33.3 27.8 และ 25.0 คือ การคมนาคม ความพร้อมของเจ้าของสวน และการอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวหรือสาธารณูปโภคตามลำดับ

4.2 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ได้แก่ ไม่มีพื้นที่เป็นของตนเอง การตลาด การถือครองที่ดิน พื้นที่ปลูกไม่แน่นอนหรือไม่ต่อเนื่อง การนำสับปะรดจากจังหวัดอื่นมาจำหน่ายทำให้ราคาตก ขาดการรวมกลุ่มหรือกลุ่มไม่เข้มแข็ง การเดินทางลำบากหรือระยะทางไกล

ตารางที่ 4.15 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร

ที่	ประเด็น	ร้อยละ	ลำดับ
1	ไม่มีพื้นที่เป็นของตนเอง	2.8	6
2	การตลาด	27.8	2
3	การถือครองที่ดิน	5.6	5
4	พื้นที่ปลูกไม่แน่นอน/ไม่ต่อเนื่อง	13.9	3
5	การนำสับปะรดจากจังหวัดอื่นมาจำหน่ายทำให้ราคาตกต่ำ	33.3	1
6	ขาดการรวมกลุ่ม/กลุ่มไม่เข้มแข็ง	2.8	6
7	การเดินทางลำบาก/ไกล	11.1	4

จากตารางที่ 4.15 พบว่า เกษตรกรมีปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาสวนสับปะรด ภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรคือ การนำสับปะรดจากจังหวัดอื่นมาจำหน่าย ทำให้ราคาตกต่ำ ร้อยละ 33.3 ปัญหาด้านการตลาด ร้อยละ 27.8 ปัญหาพื้นที่ปลูกไม่แน่นอนหรือไม่ต่อเนื่อง ร้อยละ 13.9 ปัญหาการเดินทางลำบากและระยะทางไกล ร้อยละ 11.1 ปัญหาด้านการถือครองที่ดิน ร้อยละ 5.6 และปัญหาไม่มีพื้นที่เป็นของตนเองและขาดการรวมกลุ่มหรือกลุ่มไม่เข้มแข็ง ร้อยละ 2.8 เท่าๆ กัน

4.3 แนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การศึกษาแนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรในอำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต แสดงตามตารางที่ 4.16 ดังนี้

ตารางที่ 4.16 แนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร

ที่	ประเด็น	ร้อยละ	ลำดับ
1	พัฒนาเกษตรกรเจ้าของสวน	26.6	2
2	พัฒนาสวนสับปะรดให้มีความพร้อม	40.8	1
3	การสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ	15.8	4
4	การประชาสัมพันธ์	17.1	3

จากตารางที่ 4.16 พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นว่า แนวทางการพัฒนาสวนสับปะรด ภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร ดังนี้ คือ ต้องพัฒนาสวนสับปะรดให้มีความพร้อม ร้อยละ 40.8 รองลงมา คือ พัฒนาเกษตรกรเจ้าของสวน พัฒนาการประชาสัมพันธ์ และขอสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ร้อยละ 26.6 17.1 และ 15.8 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสลับประด

ผลการศึกษาจากแบบสอบถามผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสลับประดภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 18 ราย สรุปได้ดังนี้

1. การดำเนินการจัดการท่องเที่ยวสวนสลับประดภูเก็ต

การศึกษาคำเนินการจัดการท่องเที่ยวสวนสลับประดภูเก็ต ของผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสลับประดภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต พบว่า ผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทั้งหมดไม่มีการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวสวนสลับประดภูเก็ต

2. บทบาทหน้าที่และการประสานแผนงานนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสลับประดภูเก็ตกับนโยบายของส่วนกลาง ของผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสลับประดภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต แสดงตามตารางที่ 4.17 ดังนี้

ตารางที่ 4.17 บทบาทหน้าที่และการประสานแผนงานนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวสวน
สับปะรดภูเก็ตกับนโยบายของส่วนกลาง ของผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น และตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

ที่	ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1	มีการบูรณาการแผนงานร่วมกับพื้นที่/หน่วยงานอื่น ๆ	14	77.8
2	ให้ความรู้ด้านการปลูก ดูแลรักษา และตรวจรับรองคุณภาพ สับปะรด โดยออกไปรับรอง GAP พืชให้ สำหรับเกษตรกรที่ เข้าร่วมโครงการ	2	11.1
3	สนับสนุนให้เกษตรกรผู้รับการสงเคราะห์ปลูกสับปะรดใน สวนยางพาราเพื่อเป็นรายได้เสริม	1	5.6
4	สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ไทย ปี 2558	1	5.6

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ตัวแทน
ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง มีการบูรณาการแผนงานร่วมกับพื้นที่หรือหน่วยงานอื่น ๆ จำนวน 14 ราย
คิดเป็นร้อยละ 77.8 ให้ความรู้ด้านการปลูก ดูแลรักษา และตรวจรับรองคุณภาพสับปะรด โดยออก
ไปรับรอง GAP พืชให้ สำหรับเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการ จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.1
สนับสนุนให้เกษตรกรผู้รับการสงเคราะห์ปลูกสับปะรดในสวนยางพาราเพื่อเป็นรายได้เสริม
จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.6 สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย
ปี 2558 โดยท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นหนึ่งในรูปแบบการท่องเที่ยว จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.6

3. สถานการณ์การท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ตในอำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

ยังไม่มีมีการดำเนินการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่
ไม่ได้ปลูกสับปะรดในพื้นที่ของตนเอง และส่วนใหญ่ปลูกแซมในสวนยางพารา จึงจัดการเป็น
แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ค่อนข้างยาก

4. ปัจจัยที่ทำให้สวนสับปะรดภูเก็ตในอำเภอถลางพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ผลการศึกษาแสดงตามตารางที่ 4.18 ดังนี้

ตารางที่ 4.18 ปัจจัยที่ทำให้สวนสับปะรดภูเก็ตในอำเภอถลางพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ที่	ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1	ความพร้อมของเกษตรกร	8	44.4
2	ปริมาณผลผลิตและความสมบูรณ์ของสวนสับปะรด	8	44.4
3	การส่งเสริมของเจ้าหน้าที่รัฐ และการบูรณาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	7	38.9
4	การประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จัก	1	5.6
5	แนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยว	1	5.6

ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ปัจจัยที่ทำให้สวนสับปะรดภูเก็ตในอำเภอถลางพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ ความพร้อมของเกษตรกร จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.4 ความสมบูรณ์ของสวนสับปะรดจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.4 การส่งเสริมของเจ้าหน้าที่รัฐ และการบูรณาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.9 การประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จัก จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.6 และแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.6

5. ผลกระทบต่อชุมชนอำเภอกลางจากการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต
ผลการศึกษาแสดงตามตารางที่ 4.19 ดังนี้

ตารางที่ 4.19 ผลกระทบต่อชุมชนอำเภอกลางจากการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
ด้านเศรษฐกิจ		
ทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น สร้างรายได้ให้ชุมชนความเป็นอยู่ดีขึ้น รายได้ครอบครัวเพิ่มขึ้น	18	100
ด้านสังคมและวัฒนธรรม		
เป็นการช่วยเผยแพร่วัฒนธรรมของท้องถิ่น	1	5.6
ทำให้ประชาชนรักถิ่นฐานบ้านเกิดรู้จักความพอเพียง มีความสามัคคี มีการรวมกลุ่ม	7	38.9
เป็นการอนุรักษ์พืชพรรณสับปะรดภูเก็ตและทำให้เป็นที่รู้จัก	6	33.3
การช่วยอนุรักษ์วิถีชีวิตของชุมชน คนในชุมชนมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น	4	22.2
ด้านสิ่งแวดล้อม		
ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม	4	22.2
ทำให้คนสนใจเรื่องอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้นช่วยเพิ่มพื้นที่สีเขียว	14	77.8

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ผลกระทบต่อชุมชนอำเภอกลางจากการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต ด้านเศรษฐกิจ ร้อยละ 100 มีความคิดเห็นว่าทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น สร้างรายได้ให้ชุมชนความเป็นอยู่ดีขึ้น รายได้ครอบครัวเพิ่มขึ้น

ด้านสังคมและวัฒนธรรม มีความคิดเห็นว่า เป็นการช่วยเผยแพร่วัฒนธรรมของท้องถิ่น จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 มีความคิดเห็นว่าทำให้ประชาชนรักถิ่นฐานบ้านเกิดรู้จักความพอเพียง มีความสามัคคี มีการรวมกลุ่ม จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 38.9 มีความคิดเห็นว่า เป็นการอนุรักษ์พืชพรรณสับปะรดภูเก็ตและทำให้เป็นที่รู้จัก จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3

มีความคิดเห็นว่าเป็นการช่วยอนุรักษ์วิถีชีวิตของชุมชน คนในชุมชนมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2

ด้านสิ่งแวดล้อม มีความคิดเห็นว่างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2 มีความคิดเห็นที่ทำให้คนสนใจเรื่องอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้นช่วยเพิ่มพื้นที่สีเขียว จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 77.8

6. การปรับตัวต่อการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต

ผลการศึกษาแสดงตามตารางที่ 4.20 ดังนี้

ตารางที่ 4.20 การปรับตัวต่อการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต

ที่	ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1	มีการรวมกลุ่มกัน มีการพูดคุยกันในชุมชนเพื่อดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวและเพื่อขอรับการสนับสนุนจากส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้อง	9	50.0
2	มีการควบคุมคุณภาพผลผลิตให้มีมาตรฐานพัฒนาสายพันธุ์สับปะรด และผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด	5	27.8
3	มีการสนับสนุนกิจกรรม ส่งเสริมการประกอบอาชีพนี้ในทุกพื้นที่ที่มีการปลูกยางพารา	1	5.6
4	เปิดรับฟังข่าวสารจากภายนอก	1	5.6

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง มีความคิดเห็นว่าการปรับตัวต่อการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต ควรมีการรวมกลุ่มกัน มีการพูดคุยกันในชุมชนเพื่อดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวและเพื่อขอรับการสนับสนุนจากส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้อง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 ควรมีการควบคุมคุณภาพผลผลิตให้มีมาตรฐานพัฒนาสายพันธุ์สับปะรด และผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 ควรมีการสนับสนุนกิจกรรม ส่งเสริมการประกอบอาชีพนี้ในทุกพื้นที่ที่มีการปลูกยางพารา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 ต้องเปิดรับฟังข่าวสารจากภายนอก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6

7. ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้จากการเก็บข้อมูลจากผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จากการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ทำให้พื้นที่ปลูกลดลง คิดเป็นร้อยละ 55.6 เกษตรกรขาดความพร้อม คิดเป็นร้อยละ 22.2 สับปะรดภูเก็ตยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จัก คิดเป็นร้อยละ 11.1 ปริมาณผลผลิตไม่สามารถควบคุมได้ ฤดูกาลเก็บเกี่ยวไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 11.1 ขาดการประชาสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 5.6 เกษตรกรอายุมาก คิดเป็นร้อยละ 5.6 ขาดการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ คิดเป็นร้อยละ 16.7 มีการแอบอ้างชื่อสับปะรดภูเก็ตเพื่อประโยชน์ทางการค้า คิดเป็นร้อยละ 5.6 ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 5.6 ขาดการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในสวนสับปะรด คิดเป็นร้อยละ 5.6 ขาดความรู้แบบองค์รวมในการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 5.6

8. ทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ตในอำเภอถลาง ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ พัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของเกษตรกร มีการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรม มุ่งเน้นให้เกษตรกรมีบทบาทมากที่สุด พัฒนาตามความต้องการของเกษตรกร มีการบูรณาการจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในด้านสวนสับปะรดต้องมีการจัดการผลผลิตให้มีคุณภาพ ปรับปรุงสวนสับปะรดให้มีความพร้อมสำหรับต้อนรับนักท่องเที่ยว โดยจัดเป็นแปลงสาธิต มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย

9. การส่งเสริมและสนับสนุนสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชนในพื้นที่ที่มีการปลูกสับปะรดภูเก็ต และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จากการเก็บข้อมูลจากผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จากการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการส่งเสริมและสนับสนุน ดังนี้

- 9.1 ประสานกับหน่วยงานภาครัฐ ในการขอรับการสนับสนุน
- 9.2 สนับสนุนให้เพิ่มพื้นที่ปลูกให้มากขึ้นเพื่อจะได้มีการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- 9.3 กระตุ้นสร้างจิตสำนึกเกษตรกรไม่ให้ใช้สารเคมีในแปลงสับปะรด เพิ่มพื้นที่ปลูก บูรณาการจัดทำแผนของบประมาณ
- 9.4 สนับสนุนด้านความรู้เรื่องการผลิตสับปะรดภูเก็ต สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อพัฒนาคุณภาพผลผลิต
- 9.5 บูรณาการภาคส่วนต่างๆที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว การรักษาความสะอาด มีความปลอดภัย รักษาธรรมชาติ
- 9.6 ส่งเสริมให้เกษตรกรชาวสวนยาง ปลูกสับปะรดเป็นพืชแซม

9.7 การให้ความรู้ในการให้บริการและพัฒนาให้เข้าสู่มาตรฐานคุณภาพท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตามเกณฑ์ที่กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬารับรอง

9.8 ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมให้ความรู้ ส่งเสริมด้านการตลาด พัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรด

9.9 ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรณีที่เกษตรกรมาขอความช่วยเหลือ

10) ข้อเสนอแนะ จากการสัมภาษณ์ของเกษตรกร และผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และการทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ มีดังนี้

10.1 ประชาสัมพันธ์สับปะรดภูเก็ตให้เป็นที่รู้จักโดยเน้นในเรื่องของเอกลักษณ์สับปะรดภูเก็ต และการเป็นพืชสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

10.2 มีการอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ให้แก่เกษตรกรและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยเนื้อหาที่ถ่ายทอดตรงกับความต้องการของเกษตรกร

10.3 มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน

10.4 สวนสับปะรดที่จะจัดทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องมีความพร้อมเส้นทางคมนาคมสะดวก มีความปลอดภัย

10.5 มีการจัดทำทะเบียนผู้ปลูกสับปะรดเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการบริหารจัดการในอนาคต

10.6 ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็ง

สรุป แนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง ความต้องการการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของสวนสับปะรดภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และนำผลการวิจัยที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล จากเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต ผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง มาสังเคราะห์และกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

1. พัฒนาตัวเกษตรกรในด้านความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเด็นประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจการ มการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการอาหาร เครื่องดื่ม และของฝาก และประเด็นแนวคิดเกี่ยวกับที่พักแรมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยผ่านช่องทางเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรผู้นำ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต)

โดยใช้วิธีการส่งเสริม คือ การทัศนศึกษา การฝึกอบรม การประชุมกลุ่มและการสาธิต

2. ส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ตมีการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็ง โดยการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน มีการจัดทำฐานข้อมูลของผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต

3. พัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ในด้านความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้แก่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. พัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้มีความพร้อมเพื่อรองรับการท่องเที่ยว มีปฏิทินการผลิตที่ชัดเจน ผลผลิตมีคุณภาพ ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมให้มีความสะดวก มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ป้ายบอกทาง ห้องน้ำ เป็นต้น

5. จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้หลากหลาย เช่น ชุมถ้ำยรูป การจำหน่ายสินค้าที่ระลึก การสาธิตการเก็บเกี่ยวสับปะรด การนำชมแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียง

6. มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน โดยเฉพาะบริษัทนำเที่ยว เพื่อนำนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมสวนสับปะรดภูเก็ต

7. ส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรประเภทแหล่งผลิตหรือพื้นที่เฉพาะทางการเกษตร ในลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรเฉพาะราย เนื่องจากแปลงปลูกสับปะรดภูเก็ตแต่ละแปลงอยู่ห่างกัน

8. ประชาสัมพันธ์สับปะรดภูเก็ตให้เป็นที่รู้จักโดยเน้นในเรื่องของเอกลักษณ์สับปะรดภูเก็ต และการเป็นพืชสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ผ่านทางสื่อมวลชน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ความต้องการการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของสวน สับปะรดภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยได้เสนอประเด็น โดยจำแนก เป็น 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ มีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ วิธิดำเนินการวิจัยและผลการวิจัย ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

1.1.2 เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูก สับปะรดภูเก็ตอำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

1.1.3 เพื่อศึกษาความต้องการการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.1.4 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.2 วิธิดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 54 คน ประกอบด้วย

1) เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ตในพื้นที่อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต (เป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพพืชเศรษฐกิจสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สับปะรดภูเก็ต ปี 2557) จำนวน 36 คน

2) ผู้นำชุมชนในพื้นที่ที่มีการปลูกสับปะรดภูเก็ต 6 ตำบล ๆ ละ 1 คน

3) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ที่มีการปลูกสับปะรดภูเก็ต

6 แห่งๆ ละ 1 คน

4) ผู้แทนจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 คน (สำนักงานเกษตรอำเภอถลุง ที่ว่าการอำเภอถลุง สถานีพัฒนาที่ดินภูเก็ต ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรภูเก็ต สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดภูเก็ต และสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดภูเก็ต)

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต เป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิด 2) แบบสอบถาม ใช้เก็บข้อมูลโดยตรงจากผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ตในอำเภอถลุง จังหวัดภูเก็ต เป็นคำถามปลายเปิด

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยวิธีการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต จำนวน 36 ราย และเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ตในอำเภอถลุง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 18 ราย

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาเรียบเรียงแล้ววิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ทางสถิติ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ความถี่ (frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weight Mean Score) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรร้อยละ 75.0 เป็นเพศชาย และร้อยละ 25.0 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 55.97 ปี จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.17 คน เกษตรกร ร้อยละ 30.6 ไม่มีพื้นที่การถือครองที่ดิน พื้นที่ถือครองที่ดินทั้งหมดเฉลี่ย 24.14 ไร่ พื้นที่ปลูกสับปะรดเฉลี่ย 26.042 ไร่ จำนวนผลผลิตเฉลี่ย 3.2 ตันต่อไร่ พื้นที่ถือครองที่ดินและพื้นที่ปลูกสับปะรด ร้อยละ 30.6 ไม่มีพื้นที่การถือครองที่ดิน พื้นที่ถือครองที่ดินทั้งหมดเฉลี่ย 24.14 ไร่ พื้นที่ปลูกสับปะรดเฉลี่ย 26.042 ไร่ จำนวนผลผลิตเฉลี่ย 3.2 ตันต่อไร่ สภาพการปลูก ร้อยละ 88.8 ปลูกสับปะรดภูเก็ตแซมสวนยางพารา และ ร้อยละ 5.6 ปลูกเป็นพืชเดี่ยวและปลูกทั้งสองลักษณะคือ พืชเดี่ยวและพืชแซมในสวนยางพารา ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 14,847.22 บาทต่อไร่ มีรายได้จากสวนสับปะรดใน 1 รอบการผลิตเฉลี่ย 648,694.4 บาท เกษตรกรมีรายได้จากสวนสับปะรดเฉลี่ยต่อ

ไร่ 28,322 บาท สถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงชุมชน ได้แก่ หาดในยาง น้ำตกโดนไทร น้ำตกบางเป
วัดพระทอง หาดลาชัน หาดไม้ขาว อ่าวปอ อนุสรณ์สถานทุ่งถลางชนะศึก และเขาพระแทว
ระยะห่างจากแหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 33.3 อยู่ห่างจากแหล่งท่องเที่ยว 2.1 – 4.0 กิโลเมตร สิ่งอำนวยความสะดวกในสวนสับปะรดของเกษตรกร พบว่า สวนสับปะรดของเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีสิ่ง
อำนวยความสะดวก ส่วนน้อยมีที่จอดรถ ห้องน้ำ และที่นั่งพัก

การพัฒนาสวนสับปะรดของเกษตรกรเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
เกษตรกรส่วนมากมีความคิดเห็นว่า สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ โดยจะจัดทำ
ซุ้มถ่ายภาพ จุดสาธิต เรียนรู้ การปลูก ดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวสับปะรด กิจกรรมบริการ
ท่องเที่ยวชมสวน ชิม ซ้อป จุดพักผ่อนท่องเที่ยว จำหน่ายของที่ระลึก และจุดพักรับประทานอาหาร

1.3.2 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับปาน
กลาง และขาดความรู้ในประเด็นประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การเตรียมความพร้อมของ
แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
การจัดการอาหาร เครื่องดื่มและของฝาก และประเด็นแนวคิดเกี่ยวกับที่พักแรมในการท่องเที่ยวเชิง
เกษตร

1.3.3 ความต้องการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ด้านความรู้ เกษตรกรมีความต้องการส่งเสริมด้านความรู้ในการ
ส่งเสริมสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในระดับมาก ได้แก่ การจัดการอาหาร
เครื่องดื่ม ของฝากและของที่ระลึก การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง
เกษตร รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ปัจจัยสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการเตรียม
ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีความต้องการส่งเสริมด้านความรู้ในการส่งเสริม
สวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในระดับปานกลาง ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับที่พักแรม
ในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และความสำคัญของการ
ท่องเที่ยวเชิงเกษตร

เกษตรกรยังขาดความรู้เกี่ยวกับประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การ
เตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการ
ท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการอาหาร เครื่องดื่มและของฝาก และแนวคิดเกี่ยวกับที่พักแรมในการ
ท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ความต้องการความรู้ผ่านช่องทางหรือสื่อในการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า เกษตรกรมีความต้องการความรู้ทุกประเด็นผ่านช่องทางเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรผู้นำ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต) ในระดับปานกลาง มีความต้องการในระดับน้อยจาก สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และผู้นำชุมชน

ความต้องการวิธีการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรกรมีความต้องการวิธีการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้ง 4 รูปแบบ ในระดับปานกลาง ได้แก่ การทัศนศึกษา การฝึกอบรม การประชุมกลุ่ม และการสาธิต

1.3.4 ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1) สิ่งที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้สวนสับปะรดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรปรับปรุงและพัฒนาด้านความสะดวกเรียบร้อยของสวน การคมนาคม ความพร้อมของเจ้าของสวน และการอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวหรือสาธารณูปโภค

2) ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรคือ การนำสับปะรดจากจังหวัดอื่นมาจำหน่ายทำให้ราคาตกต่ำ ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาพื้นที่ปลูกไม่แน่นอนหรือไม่ต่อเนื่อง ปัญหาการเดินทางลำบากและระยะทางไกล ปัญหาด้านการถือครองที่ดิน และปัญหาไม่มีพื้นที่เป็นของตนเองและขาดการรวมกลุ่มหรือกลุ่มไม่เข้มแข็ง

3) แนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นว่า แนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร ต้องพัฒนาสวนสับปะรดให้มีความพร้อม ร้อยละ 40.8 รองลงมา คือ พัฒนาเกษตรกรเจ้าของสวน พัฒนาการประชาสัมพันธ์ และขอสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ร้อยละ 26.6 17.1 และ 15.8 ตามลำดับ

1.3.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้นำชุมชนและตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสับปะรด

ผลการศึกษาจากแบบสอบถามผู้นำชุมชนและตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสับปะรดอำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 18 ราย สรุปได้ดังนี้

1) การดำเนินการจัดการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต

การศึกษาการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต ของผู้นำชุมชนตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดภูเก็ต พบว่า ผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทั้งหมดไม่มีการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต

2) บทบาทหน้าที่และการประสานแผนงานนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ตกับนโยบายของส่วนกลาง

บทบาทหน้าที่และการประสานแผนงานนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ตกับนโยบายของส่วนกลางของผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้แก่ การบูรณาการแผนงานร่วมกับพื้นที่หรือหน่วยงานอื่น ๆ ให้ความรู้ด้านการปลูก ดูแลรักษา และตรวจรับรองคุณภาพสับปะรด โดยออกใบรับรอง GAP พืชให้สำหรับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ สนับสนุนให้เกษตรกรผู้รับการส่งเสริมปลูกสับปะรดในสวนยางพาราเพื่อเป็นรายได้เสริม สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีไทย ปี 2558 โดยท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นหนึ่งในรูปแบบการท่องเที่ยว

3) สถานการณ์การท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ตในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดภูเก็ต ยังไม่มีการดำเนินการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ปลูกสับปะรดในพื้นที่ของตนเอง และส่วนใหญ่ปลูกแซมในสวนยางพารา จึงจัดการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ค่อนข้างยาก

4) ปัจจัยที่ทำให้สวนสับปะรดภูเก็ตในอำเภอดอนเจดีย์พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ปัจจัยที่ทำให้สวนสับปะรดภูเก็ตในอำเภอดอนเจดีย์พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ ความพร้อมของเกษตรกร ความสมบูรณ์ของสวนสับปะรด การส่งเสริมของเจ้าหน้าที่รัฐ และการบูรณาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จัก และแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

5) ผลกระทบต่อชุมชนอำเภอดอนเจดีย์จากการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต

พบว่า ผลกระทบต่อชุมชนอำเภอดอนเจดีย์จากการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ต ด้านเศรษฐกิจ ร้อยละ 100 มีความคิดเห็นว่าทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น สร้างรายได้ให้ชุมชนความเป็นอยู่ดีขึ้น รายได้ครอบครัวเพิ่มขึ้น

ด้านสังคมและวัฒนธรรม มีความคิดเห็นว่าเป็นการช่วยเผยแพร่ วัฒนธรรมของท้องถิ่น ทำให้ประชาชนรักถิ่นฐานบ้านเกิดรู้จักความพอเพียง มีความสามัคคี มีการ รวมกลุ่ม เป็นการอนุรักษ์พืชพรรณสัตว์ประดุกเกิดและทำให้เป็นที่รู้จัก เป็นการช่วยอนุรักษ์วิถีชีวิต ของชุมชน คนในชุมชนมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น

ด้านสิ่งแวดล้อม มีความคิดเห็นว่าการส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทำให้ สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ทำให้คนสนใจเรื่องอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้น ช่วยเพิ่มพื้นที่สีเขียว

6) การปรับตัวต่อการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวสวนสัตว์ประดุกเกิด

ผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทน ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง มีความคิดเห็นว่าการปรับตัวต่อการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวสวน สัตว์ประดุกเกิด ควรมีการรวมกลุ่มกัน มีการพูดคุยกันในชุมชนเพื่อดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวและ เพื่อขอรับการสนับสนุนจากส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้อง ควรมีการควบคุมคุณภาพผลผลิตให้มีมาตรฐาน พัฒนาสายพันธุ์สัตว์ประดุก และผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ควรมีการสนับสนุน กิจกรรมส่งเสริมการประกอบอาชีพนี้ในทุกพื้นที่ที่มีการปลูกยางพารา และต้องเปิดรับฟังข่าวสาร จากภายนอก

7) ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาสวนสัตว์ประดุกเกิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาสวนสัตว์ประดุกเกิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว คือ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ทำให้พื้นที่ปลูกลดลง เกษตรกรขาด ความพร้อม สัตว์ประดุกเกิดยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จัก ปริมาณผลผลิตไม่สามารถควบคุมได้ ฤดูกาลเก็บเกี่ยวไม่แน่นอน ขาดการประชาสัมพันธ์ เกษตรกรอายุมาก ขาดการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ มีการแอบอ้างชื่อสัตว์ประดุกเกิดเพื่อประโยชน์ทางการค้า ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับ นักท่องเที่ยว ขาดการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในสวนสัตว์ประดุก และขาดความรู้แบบองค์รวม ในการดำเนินงาน

8) ทิศทางการพัฒนากองท่องเที่ยวสวนสัตว์ประดุกเกิดในอำเภอถลุง ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ตัวแทน ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ พัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของเกษตรกร มี การรวมกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรม มุ่งเน้นให้เกษตรกรมีบทบาทมากที่สุด พัฒนาการตามความต้องการ ของเกษตรกร มีการบูรณาการจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในด้านสวนสัตว์ประดุกต้องมีการจัดการ ผลผลิตให้มีคุณภาพ ปรับปรุงสวนสัตว์ประดุกให้มีความพร้อมสำหรับต้อนรับนักท่องเที่ยว โดย จัดเป็นแปลงสาธิต มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย

9) การส่งเสริมและสนับสนุนสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชนในพื้นที่ที่มีการปลูกสับปะรดภูเก็ต และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จากการเก็บข้อมูลจากผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จากการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการส่งเสริมและสนับสนุนดังนี้

- 9.1 ประสานกับหน่วยงานภาครัฐ ในการขอรับการสนับสนุน
- 9.2 สนับสนุนให้เพิ่มพื้นที่ปลูกให้มากขึ้นเพื่อจะได้มีการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- 9.3 กระตุ้นสร้างจิตสำนึกเกษตรกรไม่ให้ใช้สารเคมีในแปลงสับปะรดเพิ่มพื้นที่ปลูก บูรณาการจัดทำแผนของบประมาณ
- 9.4 สนับสนุนด้านความรู้เรื่องการผลิตสับปะรดภูเก็ต สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อพัฒนาคุณภาพผลผลิต
- 9.5 บูรณาการภาคส่วนต่างๆที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว การรักษาความสะอาด มีความปลอดภัย รักษาธรรมชาติ
- 9.6 ส่งเสริมให้เกษตรกรชาวสวนยาง ปลูกสับปะรดเป็นพืชแซม
- 9.7 การให้ความรู้ในการให้บริการและพัฒนาให้เข้าสู่มาตรฐานคุณภาพท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตามเกณฑ์ที่กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬารับรอง
- 9.8 ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมให้ความรู้ ส่งเสริมด้านการตลาด พัฒนาผลิตภัณฑ์จากสับปะรด
- 9.9 ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรณีที่เกษตรกรมาขอความช่วยเหลือ

10) ข้อเสนอแนะ จากการสัมภาษณ์ของเกษตรกร และผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และการทบทวนวรรณกรรม ข้อเสนอแนะ มีดังนี้

- 10.1 ประชาสัมพันธ์สับปะรดภูเก็ตให้เป็นที่รู้จักโดยเน้นในเรื่องของเอกลักษณ์สับปะรดภูเก็ต และการเป็นพืชสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)
- 10.2 มีการอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ให้แก่เกษตรกรและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยเนื้อหาที่ถ่ายทอดตรงกับความต้องการของเกษตรกร
- 10.3 มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน
- 10.4 สวนสับปะรดที่จะจัดทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องมีความพร้อม เส้นทางคมนาคมสะดวก มีความปลอดภัย

10.5 มีการจัดทำทะเบียนผู้ปลูกสับปะรดเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการบริหารจัดการในอนาคต

10.6 ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็ง

สรุปแนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง ความต้องการการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของสวนสับปะรดภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และนำผลการวิจัยที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล จากเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต ผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง มาสังเคราะห์และกำหนดเป็นแนวทาง การพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

1. พัฒนาตัวเกษตรกรในด้านความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเด็นประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการอาหาร เครื่องดื่มและของฝาก และประเด็นแนวคิดเกี่ยวกับที่พักแรมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยผ่านช่องทาง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรผู้นำ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต) โดยใช้วิธีการส่งเสริม คือ การทัศนศึกษา การฝึกอบรม การประชุมกลุ่มและการสาธิต

2. ส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ตมีการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็ง โดยการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน มีการจัดทำฐานข้อมูลของผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต

3. พัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ในด้านความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้แก่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. พัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้มีความพร้อมเพื่อรองรับการท่องเที่ยว มีปฏิทินการผลิตที่ชัดเจน ผลผลิตมีคุณภาพ ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมให้มีความสะดวก มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ป้ายบอกทาง ห้องน้ำ เป็นต้น

5. จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้หลากหลาย เช่น ชุมล่ายรูป การจำหน่ายสินค้าที่ระลึก การสาธิตการเก็บเกี่ยวสับปะรด การนำชมแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียง

6. มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน โดยเฉพาะบริษัทนำเที่ยว เพื่อนำนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมสวนสับปะรดภูเก็ต

7. ส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรประเภทแหล่งผลิตหรือพื้นที่เฉพาะทางการเกษตร ในลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรเฉพาะราย เนื่องจากแปลงปลูกสับปะรดภูเก็ตแต่ละแปลงอยู่ห่างกัน

8. ประชาสัมพันธ์สับปะรดภูเก็ตให้เป็นที่รู้จักโดยเน้นในเรื่องของเอกลักษณ์สับปะรดภูเก็ต และการเป็นพืชสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ผ่านทางสื่อมวลชน

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องความต้องการการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของสวนสับปะรดภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 75.0 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 56 ปี ร้อยละ 41.7 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริโรจน์ หอมมาน (2547 : 149-150) ได้ศึกษาถึง ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหมู่บ้านรอบบริเวณศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ โดยมากสำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาซึ่งสอดคล้องกับ สมศรี อย่างสวย (2536:39) ที่ได้ศึกษาเรื่องสถานะเศรษฐกิจสังคมและความต้องการของเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตรในหมู่บ้านจัดสรรปันน้ำใจ (โครงการ 2) นิคมสร้างตนเองเขื่อนอุบลรัตน์ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น พบว่าผู้ให้ข้อมูลโดยทั่วไปมีขนาดครอบครัวปานกลาง มีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ยครอบครัวละ 5 คน โดยมีช่วงขนาดครอบครัวตั้งแต่ครอบครัวละ 1 คน ถึง 9 คน ขนาดครอบครัวที่มีความถี่สูงสุดคือขนาดครอบครัว 4-5 คน รองลงมาได้แก่ขนาดครอบครัว 1-3 จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ตส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ไม่มีผลกำลังทำงาน อาจส่งผลให้พื้นที่ปลูกสับปะรดในอนาคตลดลง จำนวนสมาชิกในครัวเรือนแสดงให้เห็นว่าจำนวนแรงงานมีน้อย อาจทำให้ขาดแคลนแรงงานทางภาคเกษตรในอนาคต ซึ่งในการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องใช้แรงงานในครัวเรือนเป็นกำลังหลัก หากแรงงานมีน้อยการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอาจทำได้ยาก

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่และการปลูกสับปะรดของเกษตรกร พบว่า ร้อยละ 30.6 ไม่มีพื้นที่ถือครอง รองลงมา ร้อยละ 27.8 มีพื้นที่การถือครองที่ดินทั้งหมดไม่เกิน 10 ไร่ และมีพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 26.042 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เฉลี่ย 3.2 ตัน **ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่** 14,867.22 บาท และมีรายได้จากสวนสับปะรดใน 1 รอบการผลิตเฉลี่ย 648,694.4 บาท ซึ่งสอดคล้องกับสุภิญญา สันตะกิจ (2555, น.85-94) ได้ศึกษาถึง การผลิตสับปะรดของเกษตรกรในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ผลการศึกษา พบว่า ครอบครัวเกษตรกรมีจำนวนแรงงาน 1-2 คน พื้นที่ในการปลูก

สับประรดมีขนาดกลาง (10-50 ไร่) ด้านรายได้จากภาคเกษตรในปีที่ผ่านมา เกษตรกรผู้ปลูกสับประรด มีรายได้มากกว่า 100,000 บาท/ปี ต้นทุนรวมเฉลี่ยของระบบการปลูกปีที่ 1 คือ 18,489.42 บาท ระบบการปลูกปีที่ 2 มีต้นทุนรวมเฉลี่ย 9,626.61 บาท และระบบการปลูกปีที่ 3 มีต้นทุนรวมเฉลี่ย 8,051.10 บาท ผลผลิตต่อไร่ 6,250 กิโลกรัม มีสภาพการปลูก ร้อยละ 88.8 ปลูกสับประรดภูเก็ตแซมสวนยางพารา ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สุภิญญา สันตะกิจ (2555, น.85-94) ที่พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ เลือกลงปลูกสับประรดแบบพืชเดี่ยว อาจมีปลูกสับประรดแซมยางพาราและปาล์มน้ำมัน บ้าง จากการที่ เกษตรกรผู้ปลูกสับประรดภูเก็ตส่วนใหญ่ไม่มีพื้นที่เป็นของตนเอง จะส่งผลให้การพัฒนาสวน สับประรดภูเก็ตของเกษตรกรกลุ่มนี้ทำได้ยากขึ้น

ชุมชนของเกษตรกรอยู่ห่างจากแหล่งท่องเที่ยว อยู่ห่างจากแหล่งท่องเที่ยว 2.1 – 4.0 กิโลเมตร ซึ่งสอดคล้องกับ มนตรี เรืองพันธ์ (2545, น. 132-133) ที่ได้ศึกษาถึงปัจจัย บางประการที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตรในจังหวัดนครนายก พบว่า สถานที่ ที่ท่องเที่ยวอยู่ห่างจากสถานที่ท่องเที่ยวอื่นเฉลี่ย 1.43 กิโลเมตร จากผลการวิเคราะห์ พบว่า พื้นที่สวน สับประรดของเกษตรกรอยู่ไม่ห่างจากแหล่งท่องเที่ยว มีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวได้ แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีพื้นที่ถือครองเป็นของตนเอง จึงทำให้การส่งเสริมการ พัฒนาสวนสับประรดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรไม่ยั่งยืน จากการที่มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ใกล้ กับชุมชน แสดงว่า สวนสับประรดภูเก็ตมีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนามาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตรได้ ดังนั้นในการส่งเสริมสวนสับประรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องเริ่มจาก เกษตรกรผู้ปลูกสับประรดภูเก็ตที่มีพื้นที่เป็นของตนเองก่อน

สิ่งอำนวยความสะดวกในสวนสับประรดของเกษตรกร พบว่า ร้อยละ 91.7 ไม่มี สิ่งอำนวยความสะดวกในสวนสับประรดและมีร้อยละ 8.3 มีที่จอดรถ ร้อยละ 5.5 มีห้องน้ำและ ที่นั่งพัก ทั้งนี้ เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีมาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสับประรดภูเก็ต ดังนั้น การวางแผนพัฒนาสวนสับประรดของเกษตรกรให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจึง โอกาสดีที่ จะวางแผนการส่งเสริมตามความต้องการของเกษตรกรทั้งในด้านดำเนินกิจกรรมและแผนผังการ ดำเนินกิจกรรม ผนวกกับเกษตรกรเจ้าของสวนสับประรดกึ่งหนึ่งเห็นว่า สวนสับประรดของตน สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ แต่อีกร้อยละ 41.7 เกษตรกรเห็นว่าไม่สามารถ พัฒนาได้เนื่องจากไม่ได้เป็นเจ้าของที่ดิน แต่ใช้วิธีการเช่าหรือใช้พื้นที่สวนยางพาราของคนอื่นมา ปลูกสับประรด และจ่ายค่าตอบแทน โดยการดูแลสวนยางพาราให้ สิ่งอำนวยความสะดวกเป็นปัจจัย สำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นหากจะพัฒนาสวนสับประรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวต้องพัฒนา สิ่งอำนวยความสะดวกด้วย

การพัฒนาสวนสับปะรดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 47.2 ของเกษตรกรที่คิดว่าสามารถพัฒนาสวนสับปะรดเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ จะจัดทำซุ้มถ่ายรูป ร้อยละ 44.4 สร้างจุดสาธิต เรียนรู้ การปลูก ดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวสับปะรด ร้อยละ 41.7 จัดกิจกรรมบริการท่องเที่ยวชมสวน ชม ซ็อบ ร้อยละ 13.9 จัดทำจุดพักนักท่องเที่ยว จำหน่ายของที่ระลึก และเกษตรกรร้อยละ 2.8 ทำจุดพักรับประทานอาหารซึ่งสอดคล้องกับ วิภารัตน์ สุราลัย (2556 : 153-154) ได้ศึกษาถึง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ด้านสิ่งดึงดูดใจ โดยภาพรวมพบว่า แหล่งท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ ทศนิยภาพสวยงาม มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การเพาะเห็ด การทำไวน์ ไร่ร้อน ความเป็นมิตร การทำเกษตรไร้สารพิษ วิถีชีวิตของเกษตรกร ความเป็นกันเอง ในส่วนผลผลิตทางการเกษตรมีการพัฒนาและปรับปรุงสายพันธุ์ เพื่อมาตรฐานและคุณภาพในการจำหน่ายเป็นสินค้าที่ระลึก และสินค้าขึ้นชื่ออำเภอวังน้ำเขียว ด้านกิจกรรม โดยภาพรวมพบว่า แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่งมีกิจกรรมที่แตกต่างกันไป เช่น การเก็บร้อน การทำเกษตรอินทรีย์ การเพาะเห็ด อำเภอวังน้ำเขียวมีกิจกรรมที่จัดเป็นประจำ คือ งานบุญมาศบานในม่านหมอก ในปี พ.ศ.2556 มีกิจกรรมเพิ่งเริ่มจัดครั้งแรก คือ งานดอกไม้ในสายหมอก นอกจากการจัดกิจกรรมดังกล่าวข้างต้นแล้ว ควรมีการจัดงานวันสับปะรด เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สับปะรดภูเก็ตให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

2.2 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การวัดความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยการออกแบบสัมภาษณ์เพื่อให้เกษตรกรตอบ จำนวน 20 ข้อ ปรากฏว่า เกษตรกรมีระดับคะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 11.56 ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ทศพล ถาวร (2554: 52-54) ได้ศึกษาถึง ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนบ้านปางบง ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยภาพรวมประชากรภายในชุมชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรม เรื่อง ปัจจัยที่สำคัญในการจัดการการท่องเที่ยว ดังนั้นในการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจึงต้องมีการถ่ายทอดความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้แก่เกษตรกรด้วย

2.3 ความต้องการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากผลการศึกษาความต้องการของเกษตรกรด้านต่างๆ ได้แก่

2.3.1 ด้านความรู้ เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมด้านความรู้ในการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในระดับมาก ได้แก่ การจัดการอาหาร เครื่องดื่ม ของฝากและของที่ระลึก การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ปัจจัยสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความต้องการการส่งเสริมด้านความรู้ในการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในระดับ ปานกลาง ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับที่พักแรมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และมีความต้องการความรู้ในความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับน้อย ดังนั้นในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรต้องเน้นเนื้อหาในประเด็นที่เกษตรกรมีความต้องการมาก ได้แก่ การจัดการอาหาร เครื่องดื่ม ของฝากและของที่ระลึก การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนั้นในการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจึงต้องมี การถ่ายทอดความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้แก่เกษตรกรด้วย

2.3.2 ความต้องการความรู้ผ่านช่องทางในการส่งเสริมสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรกรมีความต้องการความรู้ทุกประเด็นผ่านช่องทาง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรผู้นำ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต) ในระดับปานกลาง มีความต้องการจาก สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และผู้นำชุมชน ในระดับน้อย เนื่องจากเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ตมีความสามารถในการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ เครือข่ายสังคมหรือชุมชนออนไลน์ (social network) ในการติดต่อเจ้าหน้าที่ และสืบค้นข้อมูลด้านการเกษตร ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ชัยณรงค์ พันวิลาต (2546:41) ที่ได้ศึกษาเรื่องความต้องการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรของสมาชิกนิคมเกษตรกรรมทหารผ่านศึกนครพนม พบว่าวิธีการส่งเสริมแบบรายบุคคลสมาชิกนิคมฯ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมมาเยี่ยมที่บ้านหรือฟาร์มในระดับมาก วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบมวลชนสมาชิกนิคมฯ ต้องการชมรายการวิทยุโทรทัศน์เกี่ยวกับการเกษตรและรับฟังจากหออกระจายข่าวประจำหมู่บ้านในระดับมาก และการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงด้านการเกษตรชมนิทรรศการหรืองานแสดงทางการเกษตรและอ่านหนังสือพิมพ์ต่างๆ ต้องการในระดับปานกลาง

ความต้องการวิธีการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เกษตรกร เกษตรกรมีความต้องการวิธีการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เกษตรกรในระดับปานกลางจากการทัศนศึกษา การฝึกอบรม การประชุมกลุ่ม และการสาธิต ดังนั้น วิธีการในการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การทัศนศึกษา การฝึกอบรม การประชุมกลุ่ม และการสาธิต

แนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 58.3 เห็นว่าสามารถพัฒนาสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของเกษตรกรได้ แต่ภาพรวมพบว่าเกษตรกรยังขาดความพร้อมด้านสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ กิจกรรมรองรับนักท่องเที่ยว รวมถึงการเดินทางเข้าถึงสวน สับปะรดของเกษตรกรข้างลำบาก และควรมีการพัฒนาในเรื่องป้ายบอกทาง สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น สุขา สถานที่รองรับนักท่องเที่ยวในแปลง และร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก พัฒนาการกิจกรรมใน แปลงสับปะรด เช่น การจัดกิจกรรมสาธิต การสร้างจุดเรียนรู้ การจัดงาน ชิม ซื้บ เที่ยวสวน สับปะรดภูเก็ต เพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาดสับปะรด ซึ่งสอดคล้องกับ วิจารณ์ สุราลัย (2556, น.153-154) ได้ศึกษาถึง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ด้านสิ่งดึงดูดใจ โดยภาพรวมพบว่าแหล่ง ท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ ทัศนียภาพสวยงาม มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ เช่น การแปรรูป ผลิตภัณฑ์ การเพาะเห็ด การทำไวน์ ไร่ร้อน ความเป็นมิตร การทำการเกษตรไร้สารพิษ วิถีชีวิตของ เกษตรกร ความเป็นกันเอง ในส่วนผลผลิตทางการเกษตรมีการพัฒนาและปรับปรุงสายพันธุ์เพื่อ มาตรฐานและคุณภาพในการจำหน่ายเป็นสินค้าที่ระลึก และสินค้าขึ้นชื่ออำเภอวังน้ำเขียว จากผล การศึกษาดังกล่าวข้างต้น แนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จึงควรมีความพร้อมด้านสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ กิจกรรมรองรับนักท่องเที่ยว เช่น การแปรรูป ชิมสับปะรด จำหน่ายของที่ระลึก ความสะดวกใน การเข้าถึงสวนสับปะรด และควรมีการพัฒนาในเรื่องป้ายบอกทาง สิ่งอำนวยความสะดวก

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนมาก ผู้นำชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง มีความเห็นว่ามีความเป็นไปได้ในการพัฒนาสวนสับปะรด ภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง เป็นที่ รู้จักทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มีความพร้อมที่จะให้การสนับสนุน เพื่อให้การส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประสบผลสำเร็จ ผู้วิจัยจึงมี ข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ควรมีการสืบทอดอาชีพการปลูกสับปะรดภูเก็ตไปสู่ลูกหลาน โดยจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรทั้งในและนอกโรงเรียนเพิ่มขึ้น เนื่องจากปัจจุบันเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ .ในอนาคตพื้นที่ปลูกสับปะรดและแรงงานภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลง

3.1.2 ในการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องเริ่มจากเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ตที่มีพื้นที่เป็นของตนเองก่อนเพราะเป็นกลุ่มที่มีความพร้อมมากกว่าเกษตรกรที่ไม่มีพื้นที่เป็นของตนเอง โอกาสประสบความสำเร็จมีสูงกว่า แล้วจึงค่อยขยายผลไปยังรายอื่น ๆ

3.1.3 มีการอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต ในประเด็นที่เกษตรกรขาดความรู้ ได้แก่ ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการอาหาร เครื่องดื่มและของฝาก และแนวคิดเกี่ยวกับที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3.1.4 การส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรใช้วิธีการทัศนศึกษาดูงานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ประสบความสำเร็จ การฝึกอบรม การประชุมกลุ่มและการสาธิต

3.1.5 การพัฒนาสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ต้องมีการพัฒนาด้านสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ กิจกรรมรองรับนักท่องเที่ยว เช่น การแปรรูป สับปะรด จำหน่ายของที่ระลึก ความสะดวกในการเข้าถึงสวนสับปะรด และควรมีการพัฒนาในเรื่องป้ายบอกทาง สิ่งอำนวยความสะดวก

3.1.6 มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน โดยเฉพาะบริษัทนำเที่ยว เพื่อนำนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมสวนสับปะรดภูเก็ต

3.1.7 ประชาสัมพันธ์สับปะรดภูเก็ตให้เป็นที่รู้จักโดยเน้นในเรื่องของเอกลักษณ์สับปะรดภูเก็ต และการเป็นพืชสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ผ่านทางสื่อมวลชน เช่นการจัดงานแถลงข่าว การประชาสัมพันธ์ผ่านรายการวิทยุ หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาถึงแนวโน้มความนิยมของนักท่องเที่ยว เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้ไปปรับใช้ในการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

3.2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการผลิตและการตลาดสับประรดภูเก็ต เพื่อให้ทราบถึงสภาพการตลาด แนวทางการแก้ไข และพัฒนาการผลิต เนื่องจากการศึกษารั้งนี้ พบว่า ปริมาณผลผลิตสับประรดภูเก็ตมีไม่เพียงพอตลอดทั้งปี

บรรณานุกรม

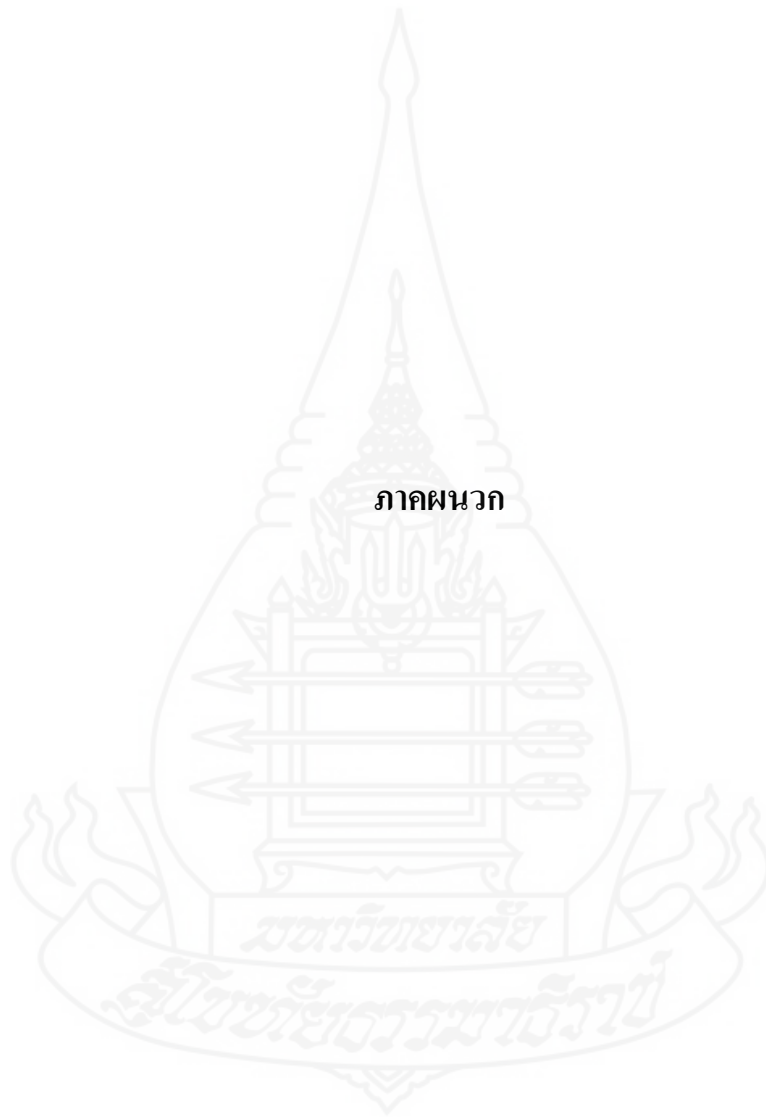
บรรณานุกรม

- การุณย์ มะโนใจ. (2547). *ทัศนคติต่อการดำเนินงาน โครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของประชาชนในตำบลผาช้างน้อย อำเภอปง จังหวัดพะเยา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- กรมวิชาการเกษตร. (2545). *เกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับสับปะรด*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2546). *ศัตรูสับปะรด*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2556). *แผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ.2556-2559*
- จิตร เกื้อช่วย. (2558). *ความต้องการส่งเสริมอาชีพของเกษตรกรในตำบลบางขุนทอง อำเภอดากใบจังหวัดนราธิวาส* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- จินดา ขลิบทอง. (2556). การจัดการอาหาร เครื่องดื่ม ของฝากและของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร. ใน *ประมวลสาระวิชาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร*. หน้าที่ 8 (น.1 - 41). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์
- เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ. (2556). การจัดการกิจกรรมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร. ใน *ประมวลสาระวิชาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร*. หน้าที่ 10 (น.1 - 48). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์
- เชวง วงศ์พลาย. (2549). *แนวทางการพัฒนาการปลูกทานตะวันเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ซัชพล ทรงสุนทรวงษ์. (2556). การท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน. ใน *ประมวลสาระวิชาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร*. หน้าที่ 2 (น.1 - 46). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์.
- _____. (2556). การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร. ใน *ประมวลสาระวิชาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร*. หน้าที่ 3 (น.1 - 61). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์.

- ชัยณรงค์ พันวิลาต. (2546). *ความต้องการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรกรรมของสมาชิกนิกมเกษตรกรรม ทหารผ่านศึกนครพนมวิทยา (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- ฐนพการจ คงอินทร์. (2545). *การศึกษาศักยภาพของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืน : กรณีศึกษานานาติน ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัด กระบี่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ทศพล ถาวร. (2554). *ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนบ้านปางบง ตำบล เทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- นาฏสุดา เขมณะสิริ. (2555). *การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร. (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. นครปฐม : โรง พิมพ์ฟิลิกส์เซ็นเตอร์.
- _____ (2556). *การพัฒนาศักยภาพชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร : กรณีจังหวัดภูเก็ตและ จังหวัดชลบุรี. (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ. (2556). *การจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร. (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์. (2556). *การส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา. (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มนตรี เรืองพันธ์. (2545) *ปัจจัยบางประการที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตรใน จังหวัดนครนายก (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- บุรีพรรณ แสนใจยา. (2545). *แนวทางการพัฒนาไร่ชาสุวิรุฬห์ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย เป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (การค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ราณี อลิษฐ์กุล. (2556). *แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร. ใน ประมวลสาระ วิชาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร. หน่วยที่ 1 (น.1 - 57)*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์.
- _____ (2556). *การจัดการที่พักแรมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร. ใน ประมวลสาระวิชาการ จัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร. หน่วยที่ 9 (น.1 - 50)*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์

- วิภารัตน์ สุราลัย. (2556). *แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษา อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา* (รายงานการศึกษาอิสระปริญญาบริหารธุรกิจ มหบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- วันทนา ฉิมบ้านดอน. (2552). *การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลบางไผ่* (วิทยานิพนธ์ปริญญา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ศิริรัตน์ หอมนาน. (2547). *ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหมู่บ้านรอบบริเวณศูนย์ การศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ* (วิทยานิพนธ์ปริญญา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ขมาพร คงควร. (2549). *การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สุภิญญา สันตกิจ. (2555). *การผลิตสับประรดของเกษตรกรในอำเภอหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สมศรี อย่างสวย. (2536). *สภาวะเศรษฐกิจสังคมและความต้องการของเกษตรกรเพื่อการส่งเสริม การเกษตรในหมู่บ้านจัดสรรปิ่นน้ำใจ (โครงการ 2) นิคมสร้างตนเองเขื่อนอุบลรัตน์ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเทคโนโลยีการเกษตร มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้, เชียงใหม่.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดภูเก็ต. (2556). *แผนยุทธศาสตร์สำนักงานเกษตรจังหวัดภูเก็ต พ.ศ.2557- 2560.*
- _____. (2557). *สับประรดภูเก็ต. ภูเก็ต: พีพีบุ๊กแอนด์คอม.*
- สำนักงานจังหวัดภูเก็ต. (2557). *แผนพัฒนาจังหวัดภูเก็ต พ.ศ.2557-2560 (ฉบับทบทวน).*

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์เกษตรกร

แบบสัมภาษณ์เลขที่

--	--	--

แบบสัมภาษณ์โครงการวิจัย

เรื่อง

ความต้องการการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ของสวนสับปะรดภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นแบบสัมภาษณ์สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดภูเก็ต
ในพื้นที่อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต (เป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ
พืชเศรษฐกิจสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สับปะรดภูเก็ต ปี 2557) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์
เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร) เรื่อง “ความต้องการการส่งเสริมให้เป็น
แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของสวนสับปะรดภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต” ความคิดเห็นของท่าน
จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

แบบสัมภาษณ์ในการวิจัยประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

ส่วนที่ 2 ความต้องการการส่งเสริมสวนสับปะรดภูเก็ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ส่วนที่ 4 แนวทางการพัฒนาสวนสับปะรดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อ-สกุล

บ้านเลขที่ หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ ถลาง จังหวัด ภูเก็ต

เบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้สะดวก.....

ส่วนที่ 1 สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง
2. อายุ ปี (ตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไปนับเป็น 1 ปี)
3. ระดับการศึกษาสูงสุด

() 1. ไม่ได้เรียนหนังสือ	() 2. ประถมศึกษา
() 3. มัธยมศึกษาตอนต้น	() 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
() 5. อนุปริญญา/ปวส.	() 6. ปริญญาตรี

() 7. สูงกว่าปริญญาตรี

4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวน คน
 5. พื้นที่ถือครองที่ดินทั้งหมด ไร่
 6. พื้นที่ปลูกสับปะรดภูเก็ต ไร่
 7. ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่..... ต้น
 8. สภาพการปลูกสับปะรดภูเก็ต

() 8.1 ปลูกเป็นพืชเดี่ยว

() 8.2 ปลูกเป็นพืชแซมในสวนยางพารา

9. ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่.....บาท
 10. รายได้จากสวนสับปะรดภูเก็ตใน 1 รอบการผลิต.....บาท/ ครัวเรือน (ปี 2557)
 11. ชุมชนของท่านอยู่ห่างจากสถานที่ท่องเที่ยวอื่น (สถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติ, โบราณสถาน
 อื่นๆ) อะไรบ้าง

11.1 สถานที่ท่องเที่ยว (ระบุ).....ระยะห่าง.....กม.

11.2 สถานที่ท่องเที่ยว (ระบุ).....ระยะห่าง.....กม.

11.3 สถานที่ท่องเที่ยว (ระบุ).....ระยะห่าง.....กม.

12. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านมีอะไรที่สามารถพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวได้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 12.1 การทำเกษตร

() 12.2 หัตถกรรมในครัวเรือน

() 12.3 วิถีชีวิตความเป็นอยู่

() 12.4 ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

() 12.5 วัฒนธรรมประเพณี

() 12.6 อื่นๆ (ระบุ)

13. สิ่งอำนวยความสะดวกในสวนสับปะรดของท่านมีอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 13.1 ไม่มี

() 13.2 ที่จอดรถ

() 13.3 ห้องน้ำ

() 13.4 ที่นั่งพัก

() 13.5 อื่นๆ.....

14. ท่านคิดว่าสวนสับปะรดของท่านจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้หรือไม่

() 14.1 ได้

() 14.2 ไม่ได้ [ตอบข้อนี้ไม่ต้องทำข้อ 13]

13. หากสวนสับปะรดของท่านสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ จะมีกิจกรรมใดให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วม

.....

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

กรรณการออกแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของ เกษตรกรผู้ปลูก
สับปะรดภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	ระดับความรู้มากที่สุด	(ตอบถูก 17-20 ข้อ)
4	หมายถึง	ระดับความรู้มาก	(ตอบถูก 13-16 ข้อ)
3	หมายถึง	ระดับความรู้ปานกลาง	(ตอบถูก 9-12 ข้อ)
2	หมายถึง	ระดับความรู้น้อย	(ตอบถูก 5-8 ข้อ)
1	หมายถึง	ระดับความรู้น้อยที่สุด	(ตอบถูก 1-4 ข้อ)

ลำดับ	ประเด็นคำถาม	ถูก	ผิด
1	การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นกิจกรรมการเกษตร นักท่องเที่ยวสามารถ เข้ามาสัมผัสชีวิตของเกษตรกร มีการเยี่ยมชมกิจกรรมทางการเกษตร และอาจ ร่วมกิจกรรมนั้นด้วย		
2	บริการทางการท่องเที่ยว ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร การนำเที่ยว เป็นต้น ซึ่งการ บริการดังกล่าวนักท่องเที่ยวไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ		
3	การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ไม่ก่อให้เกิดการหมุนเวียนรายได้และการกระจายความ เจริญไปสู่ภูมิภาค เนื่องจากรายได้เกิดกับเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์วิถีเกษตรแบบ ดั้งเดิม		
4	การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการอนุรักษ์อาชีพเกษตรกรรม		
5	ฟาร์มท่องเที่ยวเกษตร เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่ดำเนินการ โดยเกษตรกร รายย่อย		
6	ตลาดสินค้าเกษตรเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		
7	โครงการหลวงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		

ลำดับ	ประเด็นคำถาม	ถูก	ผิด
8	ทิวทัศน์ ความประทับใจจากลมฟ้าอากาศ วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชน และกิจกรรมทางการท่องเที่ยว เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้อยากเดินทางเข้าไปท่องเที่ยว		
9	การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและปลอดภัย เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวได้		
10	การนำเที่ยวชมสวนผลไม้ เป็นรูปแบบหนึ่งของกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร		
11	การเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การปรับปรุงภูมิทัศน์ โดยการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ทั้งหมด		
12	การเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ต้องมีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ		
13	ด้านการตลาดท่องเที่ยวเชิงเกษตร ควรตั้งราคา ค่าผ่านประตู ค่านำเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร ให้ต่ำที่สุด เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว		
14	การจัดการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ไม่มีความจำเป็นมากนัก เพราะต้องการให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับความเรียบง่าย และสภาพธรรมชาติดั้งเดิมของแหล่งท่องเที่ยว		
15	ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ทำหน้าที่ให้บริการข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว		
16	อาหารเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง สิ่งที่ปรุงขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวรับประทานแล้ว ไม่เป็นโทษต่อร่างกาย โดยใช้วัตถุดิบจากผลิตภัณฑ์เกษตรในพื้นที่หรือจากเครือข่ายชุมชน		
17	ของฝาก คือ สิ่งต่างๆ ที่เก็บรักษาไว้หรือใช้เป็นเครื่องเตือนความจำเกี่ยวกับเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ		
18	ที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ โฮมสเตย์ และฟาร์มสเตย์		

ลำดับ	ประเด็นคำถาม	ถูก	ผิด
19	โสมสเทย์ หมายถึง ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นใหม่แยกจากที่อยู่อาศัยของเกษตรกรเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว และมีสิ่งอำนวยความสะดวกสบายให้แก่นักท่องเที่ยว		
20	การจัดตั้งโสมสเทย์ ต้องขออนุญาตหรือแจ้งต่อนายอำเภอในพื้นที่		

ส่วนที่ 3 ความต้องการการส่งเสริมสวนสัตว์ประดุกเกิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

คำชี้แจง ให้เขียนหมายเลขความต้องการในด้านต่างๆ 5 หมายถึง ความต้องการมากที่สุด 4 หมายถึง ความต้องการมาก 3 หมายถึง ความต้องการปานกลาง 2 หมายถึง ความต้องการน้อย 1 หมายถึง ความต้องการน้อยที่สุด

เนื้อหาที่ต้องการ การส่งเสริมการเกษตร	ระดับ ความ ต้องการ ความรู้	ระดับความต้องการช่องทางในการส่งเสริม						ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริม			
		สื่อบุคคล			สื่อ วิทยุ	สื่อโทรทัศน์	สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต)	การ ประชุม กลุ่ม	การ ฝึกอบรม	การสาธิต	การศึกษา ดูงาน นอก สถานที่
		เจ้าหน้าที่ ส่งเสริม การเกษตร	ผู้นำ ชุมชน	เกษตรกร ผู้นำ							
1.ความหมายของการท่องเที่ยว เชิงเกษตร											
2.องค์ประกอบของ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร											
3.ความสำคัญของการท่องเที่ยว เชิงเกษตร											
4.ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตร											
5.ปัจจัยสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตร											
6.รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร											

ส่วนที่ 3 ความต้องการการส่งเสริมสวนสัตว์ประดุกเกิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ต่อ)

คำชี้แจง ให้เขียนหมายเลขความต้องการในด้านต่างๆ 5 หมายถึง ความต้องการมากที่สุด 4 หมายถึง ความต้องการมาก 3 หมายถึง ความต้องการปานกลาง 2 หมายถึง ความต้องการน้อย 1 หมายถึง ความต้องการน้อยที่สุด

เนื้อหาที่ต้องการ การส่งเสริมการเกษตร	ระดับ ความ ต้องการ ส่งเสริม	ระดับความต้องการช่องทางในการส่งเสริม						ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริม			
		สื่อบุคคล			สื่อ วิทยุ	สื่อโทรทัศน์	สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ (อินเทอร์เน็ต)	การ ประชุม กลุ่ม	การ ฝึกอบรม	การสาธิต	การศึกษา ดูงาน นอก สถานที่
		เจ้าหน้าที่ ส่งเสริม การเกษตร	ผู้นำ ชุมชน	เกษตรกร ผู้นำ							
7.การเตรียมความพร้อมของ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร											
8.การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร											
9.การจัดการอาหาร เครื่องดื่ม ของฝากและของที่ระลึก											
10.แนวคิดเกี่ยวกับที่พักแรมใน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร											

ส่วนที่ 4 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาสวนสับประคภูเก็ทให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

4.1 สิ่งที่ต้องปรับปรุง/พัฒนาเพื่อให้สวนสับประคภูเก็ทเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

.....
.....
.....
.....

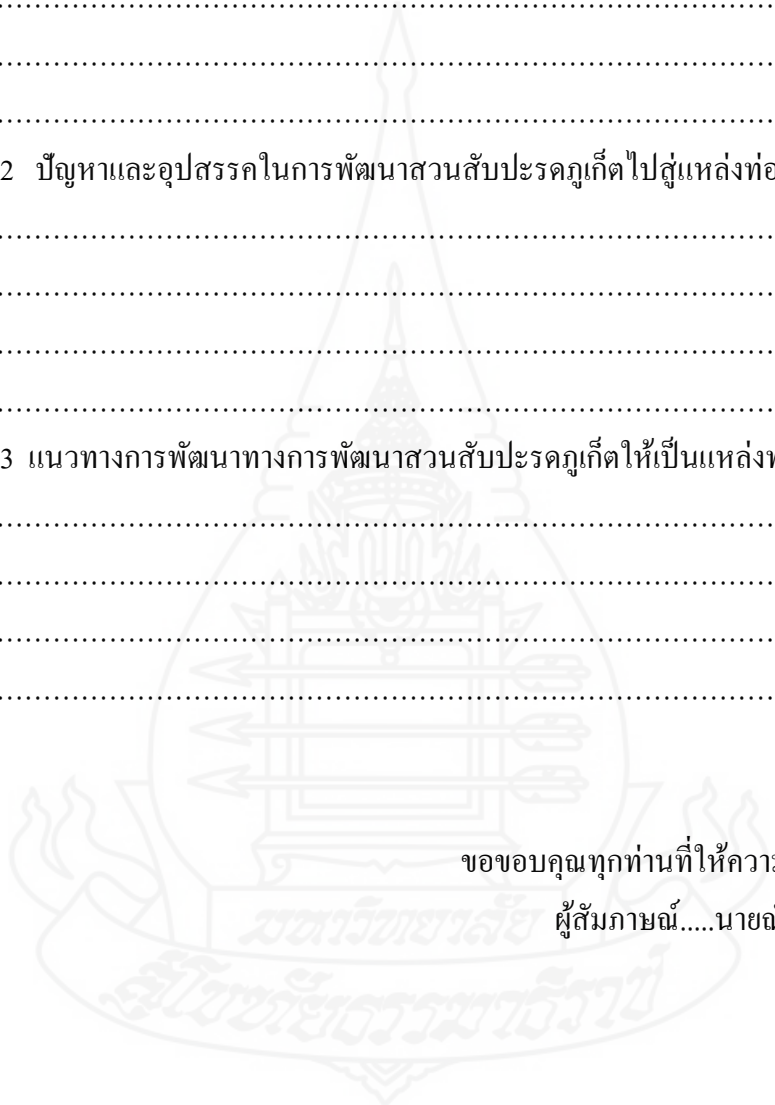
4.2 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาสวนสับประคภูเก็ทไปสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

.....
.....
.....
.....

4.3 แนวทางการพัฒนาทางการพัฒนาสวนสับประคภูเก็ทให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

.....
.....
.....
.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี
ผู้สัมภาษณ์.....นายณัฐดนัย ก้องเอกภพ

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนส่วนราชการ

แบบสอบถามเลขที่

--	--	--

แบบสอบถาม

เรื่อง

**ความต้องการการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ของสวนสับปะรดภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต**

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้นำชุมชนและตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตัวแทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ตในอำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร) เรื่อง “ความต้องการการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของสวนสับปะรดภูเก็ต อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต” ความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

ชื่อ – สกุล ผู้ให้ข้อมูล

ตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....

1. ชุมชน/หน่วยงานของท่านมีการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ตหรือไม่ อย่างไร

 มี (โปรดระบุ ไม่มี (ในอนาคตมีแผนงานหรือนโยบายจะดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวสวน

สับปะรดภูเก็ตหรือไม่ อย่างไร)

.....

.....

.....

2. ชุมชน/หน่วยงานของท่าน มีบทบาทหน้าที่และการประสานแผนงานนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวสวนสับปะรดภูเก็ตกับนโยบายของส่วนกลางอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

3. สถานการณ์การท่องเที่ยวสวนสัปดาห์ประดุกี่ตในอำเภอกลาง ณ ปัจจุบันเป็นอย่างไร

.....
.....
.....

4. ท่านคิดว่าปัจจัยอะไรที่ทำให้สวนสัปดาห์ประดุกี่ตในอำเภอกลางพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

.....
.....
.....

5. ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวสวนสัปดาห์ประดุกี่ตส่งผลกระทบต่อชุมชนอำเภอกลาง

- ด้านเศรษฐกิจ.....
- ด้านสังคมและวัฒนธรรม.....
- ด้านสิ่งแวดล้อม.....

6. ท่านคิดว่าชุมชนมีการปรับตัวอย่างไรต่อการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวสวนสัปดาห์ประดุกี่ต

.....
.....
.....

7. ท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาสวนสัปดาห์ประดุกี่ตให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว มีอะไรบ้าง

.....
.....
.....

8. แนวโน้มในอนาคต ท่านต้องการให้การพัฒนากการท่องเที่ยวสวนสัปดาห์ประดุกี่ตในอำเภอกลางมีการพัฒนาไปในทิศทางใด อย่างไร

.....
.....
.....

9. ท่านมีการสนับสนุนหรือส่งเสริมสวนสัจประคภูเกื้อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านใดบ้าง อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

10. ข้อเสนอแนะอื่นๆ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ภาคผนวก ค

เฉลยคำตอบประเด็นคำถามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด

ลำดับ	ประเด็นคำถาม	ถูก	ผิด
1	การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นกิจกรรมการเกษตร นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาสัมผัสชีวิตของเกษตรกร มีการเยี่ยมชมกิจกรรมทางการเกษตร และอาจร่วมกิจกรรมนั้นด้วย	✓	
2	บริการทางการท่องเที่ยว ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร การนำเที่ยว เป็นต้น ซึ่งการบริการดังกล่าวแก่นักท่องเที่ยวไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ		✓
3	การท่องเที่ยวเชิงเกษตรไม่ก่อให้เกิดการหมุนเวียนรายได้และการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค เนื่องจากรายได้เกิดกับเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์วิถีเกษตรแบบดั้งเดิม		✓
4	การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการอนุรักษ์อาชีพเกษตรกรรม	✓	
5	ฟาร์มท่องเที่ยวเกษตร เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่ดำเนินการโดยเกษตรกรรายย่อย		✓
6	ตลาดสินค้าเกษตรเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	✓	
7	โครงการหลวงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	✓	
8	ทิวทัศน์ ความประทับใจจากลมฟ้าอากาศ วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชน และกิจกรรมทางการท่องเที่ยว เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้อยากเดินทางเข้าไปท่องเที่ยว	✓	
9	การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและปลอดภัย เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวได้	✓	
10	การนำเที่ยวชมสวนผลไม้ เป็นรูปแบบหนึ่งของกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร	✓	
11	การเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การปรับปรุงภูมิทัศน์ โดยการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ทั้งหมด		✓
12	การเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ต้องมีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ	✓	

ลำดับ	ประเด็นคำถาม	ถูก	ผิด
13	ด้านการตลาดท่องเที่ยวเชิงเกษตร ควรตั้งราคา ค่าผ่านประตู ค่านำเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร ให้ต่ำที่สุด เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว		✓
14	การจัดการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ไม่มีความจำเป็นมากนัก เพราะต้องการให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับความเรียบง่าย และสภาพธรรมชาติดั้งเดิมของแหล่งท่องเที่ยว		✓
15	ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ทำหน้าที่ให้บริการข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว	✓	
16	อาหารเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง สิ่งที่ปรุงขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวรับประทานแล้ว ไม่เป็นโทษต่อร่างกาย โดยใช้วัตถุดิบจากผลิตภัณฑ์เกษตรในพื้นที่หรือจากเครือข่ายชุมชน	✓	
17	ของฝาก คือ สิ่งต่างๆ ที่เก็บรักษาไว้หรือใช้เป็นเครื่องเตือนความจำเกี่ยวกับเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ		✓
18	ที่พักแรมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ โฮมสเตย์ และฟาร์มสเตย์	✓	
19	โฮมสเตย์ หมายถึง ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นใหม่แยกจากที่อยู่อาศัยของเกษตรกรเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว และมีสิ่งอำนวยความสะดวกสบายให้แก่ นักท่องเที่ยว		✓
20	การจัดตั้งโฮมสเตย์ ต้องขออนุญาตหรือแจ้งต่อนายอำเภอในพื้นที่	✓	

ข้อความที่ถูกต้อง คือ ข้อที่ 1, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 15, 16, 18 และ 20

ข้อความที่ผิด คือ ข้อที่ 2, 3, 5, 11, 13, 14, 17 และ 19

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายณัฐดนัย ก้องเอกภพ
วัน เดือน ปีเกิด	28 กุมภาพันธ์ 2526
สถานที่เกิด	เขตมีนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	วท.บ (เกษตรศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ.2548
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรจังหวัดภูเก็ต อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

